

Szerzőink figyelmébe

1. A kéziratot számítógépen elkészítve, e-mailen keresztül kérjük benyújtani, külön is mellékelve a képeket (jpg) és az ábrákat (pl. xls.).
2. A lábjegyzetek folyamatosan számozva, a lap aljára legyenek tördelve.
3. A kéziratban az évszázadokat — idézetek, tanulmány- és könyvcímek stb. eredeti előfordulásának kivételével — római számmal tüntessék fel.
4. A forrásmegjelölésnél pontos levéltári, kéziratári és bibliográfiai adatokat kérünk (csak a szerző nevét kurziváljuk, az összeállítókat és a címet nem!).
5. Optimális terjedelműnek (jegyzetapparátussal együtt) az 1–2 íves kéziratokat tekintjük (1 ív = kb. 40 000 „n”).

Hivatkozások elkészítése a Fonsban megjelenő dolgozatokhoz

Részletesen: Fons, 2. (1995) 2. sz. 259–267. p.

1. Hivatkozás a kiadvány egészére

- a) *Szerző(-k)*: Cím. Kiad. száma. Köt. száma. Megjelenés helye, éve. (Sorozat címe, kötet száma)
- b) A háromnál több szerző által írt mű címe. Szerk.: Neve. Kiad. száma. Köt. száma. Megjelenés helye, éve. (Sorozat címe, kötet száma)

2. Hivatkozás a kiadvány egy részére

- a) *A tanulmány szerzője (szerzői)*: A tanulmány címe. In: A tanulmánykötet szerzője: A tanulmánykötet címe. Kiad. száma. Köt. száma. Megjelenés helye, éve. (Sorozat címe, kötet száma)
- b) *A tanulmány szerzője (szerzői)*: A tanulmány címe. In: A tanulmánykötet címe. Szerk.: Neve. Kiad. száma. Köt. száma. Megjelenés helye, éve. (Sorozat címe, kötet száma)
- c) *A folyóiratcikk szerzője*: A cikk címe. In: A folyóirat címe, Évfolyam arab számmal. (Év) sz.[= szám] Hivatkozott hely p. (vagy terjedelem -tól -ig p.)

A jegyzetekben alkalmazott rövidítések: Bp., köt., bőv., jav., átdolg., kiad., s. a. r., vö., uő., uo., i. m., l. vagy ld. [= lásd], jz. vagy jegyz.

F O N S

(Forráskutatás és Történeti Segédtudományok)

XXXII. évfolyam

2025. 3. szám

FONS XXXII. 2025. 3. sz.

E számunk szerzői

B. Halász Éva (Medievisztikai KCs., tudományos főmunkatárs),
C. Tóth Norbert (Medievisztikai KCs. vezetője),
Piti Ferenc (Medievisztikai KCs., tudományos főmunkatárs)

(Medievisztikai KCs. = HUN-REN MNL-SZTE Magyar Medievisztikai
Kutatócsoport)

*

Lapunkat támogatták

Nemzeti Kulturális Alap és Budapest Főváros Levéltára

*

A címlapon

A magyar Anjouk címere az aacheni kincstár egyik ötvösművén.
In: *Pór Antal – Schönherr Gyula: Az Anjou ház és örökösei (1301–1439).*
Bp. 1895. (A magyar nemzet története 3. Szerk. Szilágyi Sándor) 296. p.

*

Felelős kiadó: Szentpétery Imre Történettudományi Alapítvány
Nyomta és kötötte: Fellini Kft.
Felelős vezető: Marosi Attila
ISSN 1217-8020 (Nyomtatott)
ISSN 1588-0516 (Online)

Tartalom

Tanulmányok

B. Halász Éva – Piti Ferenc
Kont Miklós nádor (1356–1367) közgyűlései 247

Forrásközlések

Piti Ferenc
I. Lajos-kori oklevelek a Batthyány család levéltárából
(1344–1368)..... 263

C. Tóth Norbert
Istvánffy Miklós „Codex rerum Hungaricarum” című kódexe
Jegyzék és forráskiadás 311

F O N S

(Forráskutatás és Történeti Segédtudományok)

XXXII. évfolyam

2025. 3. szám

Fons (Forráskutatás és Történeti Segédtudományok)
Lapinformációk

Alapítás: A folyóiratot 1993-ban alapította a Levéltáros Hallgatók Egyesülete és a Szentpétery Imre Tudományos Diákkör (Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Történelem Segédtudományai Tanszék).

Első évfolyam: 1994

Megjelenés: Évente négy alkalommal (összesen 32 ív).

Publikációs kör: A történelem segédtudományai, forrásfeldolgozások, forrásközlések, illetve ezekben a témákban módszertani kérdések, könyvismertetések, műhelybeszámolók.

Cél: A történeti segédtudományok, a Magyarország történetére vonatkozó források feldolgozása, ismertetése és népszerűsítése a széles olvasóközönség számára, valamint a szakterület kutatói részére.

Kiadó: Szentpétery Imre Történettudományi Alapítvány, 1139 Budapest, Teve utca 3–5.
Az Alapítvány Kuratóriumának elnöke: OBORNI TERÉZ, titkára: POLONKAI ÉVA.

Szerkesztőség: KENYERES ISTVÁN főszerkesztő. DRESKA GÁBOR (felelős szerkesztő), OROSS ANDRÁS, SARUSI KISS BÉLA, SIPOS ANDRÁS, TERNOVÁ CZ BÁLINT szerkesztők, POLONKAI ÉVA szerkesztőségi titkár.

Székhely: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Történelem Segédtudományai Tanszék (1088 Budapest, Múzeum körút 6-8.) és Budapest Főváros Levéltára (1135 Budapest, Teve utca 3-5.).

Postacím: Fons Szerkesztőség, 1139 Budapest, Teve utca 3–5.

Honlap: www.fonsfolyoirat.hu

E-mail: info@fonsfolyoirat.hu

Recenziók: A publikációs körbe tartozó kiadványok recenziós példányait a szerkesztőség címen várjuk (ismertetési kötelezettség nélkül).

Kéziratok: A folyóirat számára készített kéziratokat e-mailen a Windows valamely változatában kérjük benyújtani. A kéziratok formai követelményeit a hátsó borítón, a jegyzetelés szabályait a Fons, 2. (1995) 2. sz. 259–267. oldalain foglaltuk össze, kérjük szerzőinket, hogy az ott leírtakat alkalmazzák.

A megjelent cikkek tartalmáért a szerzők felelnek, címük a szerkesztőségben. A Fons másodközlésre nem vállalkozik. Újrakiadás csak a szerkesztőség engedélyével történhet. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Az Alapítvány számlaszáma: OTP 11705008-20464819

Korábbi számok: Korlátozott számban beszerezhetők a terjesztő címén.

Terjeszti: Budapest Főváros Levéltára, 1139 Budapest, Teve utca 3–5. tel.: 298-7517

B. HALÁSZ ÉVA – PITI FERENC

KONT MIKLÓS NÁDOR (1356–1367) KÖZGYŰLÉSEI

A középkori Magyarország nádori intézményéről (így a közgyűlések kialakulásáról és szerepéről is) a közelmúltban alapvető monográfiák jelentek meg,¹ ezért jelen dolgozat csak a címben jelzett időszakban² zajlott nádori közgyűlések listájának³ minél teljesebb és alaposabb összeállítását, térképekkel⁴ történő illusztrálását, illetve egyes korábbi vonatkozó listák⁵ pontosítását, korrigálását igyekszik elvégezni az Anjou-kori Oklevéltár-sorozat⁶ kötetei segítségével. Ugyanakkor nem tekintettük célunknak a nádor személyes hollétének meghatározását, mivel a közgyűlés működését jelenléte ekkor már nem befolyásolta.⁷

-
- 1 *Szőcs Tibor*: A nádori intézmény korai története 1000–1342. Bp., 2014. (A továbbiakban: *Szőcs*, 2014.); *C. Tóth Norbert*: A Magyar Királyság nádora. A nádori és helytartói intézmény története (1342–1562). Bp., 2020. A korábbi vonatkozó szakirodalmakat lásd ezekben. — Jelen tanulmány szerzői a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat MNL–SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport tudományos főmunkatársai.
 - 2 Kont Miklós 1356 tavaszán lett nádor és 1367 tavaszán hunyt el. Ez idő alatt még vasi, soproni, trencsényi, nyitrai, szepesi, sárosi és bihari ispán is volt. *Engel Pál*: Magyarország világi archontológiája 1301–1457. I–II. Bp., 1996. (A továbbiakban: Arch.) I. 3. p.
 - 3 Hasonló ilyen munka legutóbb e tanulmány szerzőitől: Zsámboki (Gilétfi) Miklós nádor (1342–1356) közgyűlései. In: *Fons*, 29. (2022) (A továbbiakban: Zsámboki) 401–419. p.
 - 4 A térképeket Kruták Anita készítette.
 - 5 *Gábor Gyula*: A megyei intézmény alakulása és működése Nagy Lajos alatt. Bp., 1908. (A továbbiakban: *Gábor*, 1908.) 131–135. p.; *Havassy Péter*: Heves vármegye középkori tisztségviselői. Eger, 1986. (A továbbiakban: *Havassy*, 1986.) 63–64. p.; *Uő*: Hont és Nógrád vármegye nádori közgyűlései a XIV–XV. században. In: *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*, 15. (1989) (A továbbiakban: *Havassy*, 1989.) 45–57. p.; *Uő*: Gömör és Torna vármegyék nádori közgyűlései a 14–15. században. In: *A miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyve*, 39. (2000) (A továbbiakban: *Havassy*, 2000.) 141–150. p.; Nem listaszerűen, de érinti a kérdést *Domokos Noémi*: Források az 1360-as év nádori közgyűléseinek tanulmányozásához. In: *Documenta Historica* 94. Szeged, 2015. (A továbbiakban: *Domokos*, 2015.) 9–10. p.
 - 6 *Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia*. Bp.–Szeged, 1990–. (A továbbiakban: AOKlt.)
 - 7 *Szőcs*, 2014. 179–180. p.

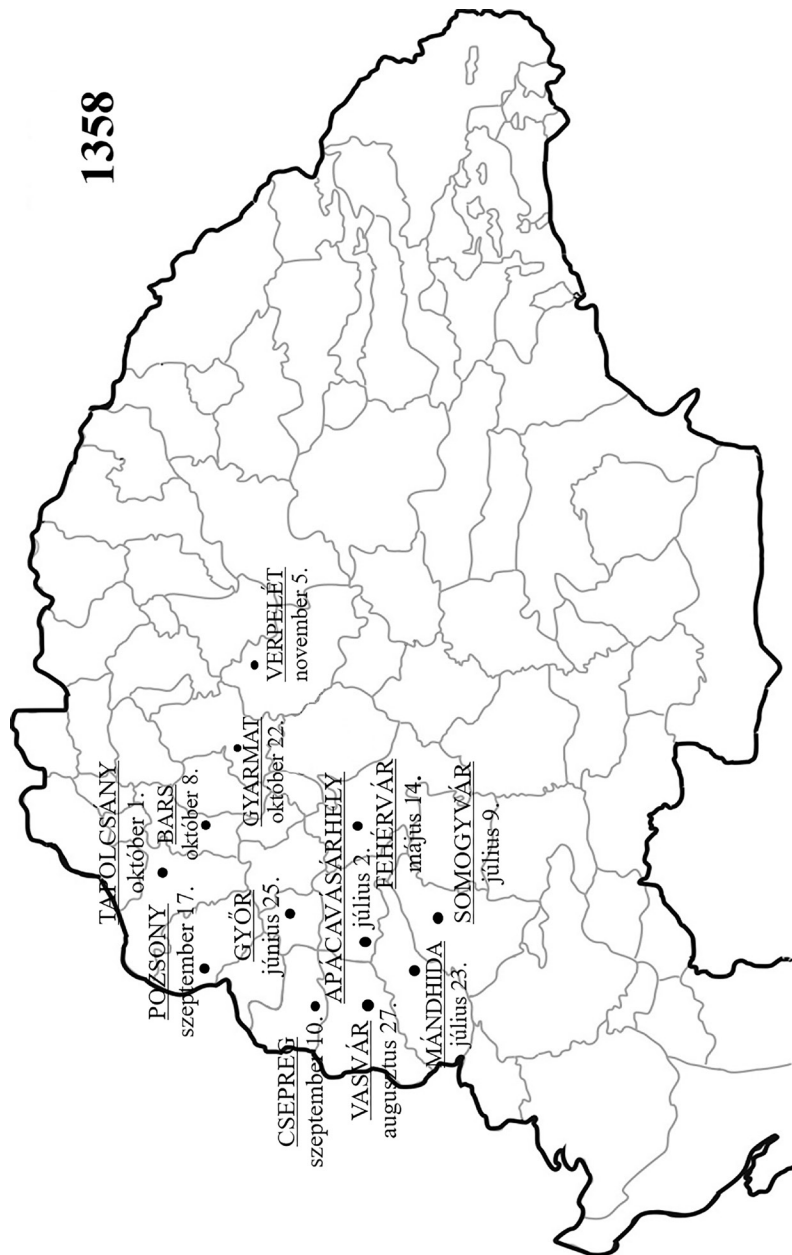
dátum ⁸	mely megyé(k)nek	helyszín
1356		
—		
1357		
— ⁹		
1358¹⁰		
máj. 14. (f. II. an. Pent.) – máj. 18. ¹¹	Fejér	Fehérvár

-
- 8 A gyűlés első napja (latinul is, AOklt. szokásos rövidítéseivel) — a gyűlésről fennmaradt utolsó oklevél dátumának napja.
- 9 *Gábor*, 1908. 131. p. szerint 1357. jún. 5-én, *Havassy*, 1989. 52. p. szerint pedig jún. 5–8. között volt közgyűlés Nógrád és Hont megyéknek. Mindketten *Georgius Fejér*: *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*. I–XI. Budae, 1829–1844. (A továbbiakban: *Fejér*) IX/2. 624–627. p. téves évű kiadása alapján, ugyanis ez 1347. évi oklevél: Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára. Diplomatikai Levéltár és Diplomatikai Fényképgyűjtemény (A továbbiakban: DL vagy DF) DL 785. (AOklt. XXXI. 498., de ott ez a kiadás nem szerepel) és akkori közgyűlés (Zsámboki 405. p., szintén e kiadás nélkül, de egyéb adatokkal). — *Gábor*, 1908. 131. p. Zala vármegye története. Oklevéltár. I–II. Bp., 1886–1890. (A továbbiakban: Zala) I. 573. p., ill. DL 5331. alapján ír egy 1357. júl. 24-i, ill. egy akár 1358. jún. 23-i vagy 1359. júl. 22-i zalai nádori gyűlésről is, mivel utóbbi forrásban az év nem olvasható (a dátumnál hiányos). Ám valójában egyik sem 1357. évi oklevél: DL 5331. esetén a hiányos dátum épp a nádori gyűlés miatt csak 1358-ra egészíthető ki (AOklt. XLII. 802.); Zala I. idézett kiadása (ami a nádor egyik proskribáló oklevélét takarja, DL 91500.) pedig bár valóban 1357-es évet ír, azonban az oklevél nem kelhetett ekkor, mivel egyrészt a benne szereplő királyi emberek (Nemze Miklós és Cudar Mihály udvari ifjak) csak 1358-ban tűnnek fel együtt nádori gyűléseken (ld. AOklt. XLII. 753., 898., 1036., 1134., 1214., 1268., 1405.), másrészt mivel ha ez 1357-es oklevél lenne, akkor a nádor 1357-ben és 1358-ban is teljesen ugyanazon a napon (*f. II. an. Jacobi*) tartott volna ugyanott, Zalában gyűlést, ami kizárható (3 egymás utáni évre nézvést pedig még inkább). Mivel az 1357-es vagy 1359-es évre ez teljesen szigetszerű adat lenne, ezen oklevélben tehát az évet valamilyen okból elírták, és valójában 1358 nyarán bocsátották ki, amikor a nádor számos oklevelet adott ki zalai közgyűlésén (ezek adatait ld. alább; így DL 5331. és DL 91500. is ahhoz sorolandók).
- 10 1358-ból még 3 oklevél utal nádori közgyűlésre, de csak általánosságban: DL 4721. (jan. 6., AOklt. XLII. 4.) a Szepes megyében, DF 283027. (jún. 28., AOklt. XLII. 690.) a Liptó megyében legközelebb tartandó gyűlést említi, DF 233698. (aug. 20., AOklt. XLII. 905.) pedig egy zemplénire utalhat. Ezek azonban konkrét dátumot nem tartalmaznak, egyéb adatokkal pedig nem tudjuk igazolni, hogy egyáltalán megtartották-e őket az év során.
- 11 DL 4755. (AOklt. XLII. 573.), DL 42446. (AOklt. XLII. 574. és AOklt. XLIV. 451.; ezekben tévesen máj. 18. [*f. VI.*] szerepel kezdőnapként).

jún. 25. (f. II. p. Nat. Johannis Bapt.) – jún. 30. ¹²	Győr és Komárom	Győr
júl. 2. (f. II. p. oct. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 7. ¹³	Veszprém	Apácavásárhely
júl. 9. (f. II. p. quind. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 14. ¹⁴	Somogy	Somogyvár
júl. 23. (f. II. an. Jacobi) – júl. 29. ¹⁵	Zala	Mándhida
aug. 27. (f. II. p. Bartholomei) – szept. 7. ¹⁶	Vas	Vasvár
szept. 10. (f. II. p. Nat. B. virg.) – szept. 19. ¹⁷	Sopron	Csepreg

-
- 12 DL 4764. (AOKlt. XLII. 698.), DL 48776. (AOKlt. XLII. 699.), DL 90349. (AOKlt. XLII. 700.).
- 13 DL 70429. (AOKlt. XLII. 711.), DF 200942. (AOKlt. XLII. 724.), DL 41388. (AOKlt. XLIII. 205.), DF 254700. (AOKlt. XLIII. 266.) Vsz. erre a gyűlésre utal DL 5155. (AOKlt. XLVII. 417.) év nélküli adata is.
- 14 DF 236488. (AOKlt. XLII. 732.), DL 45209. (AOKlt. XLII. 734.), DF 200943. (AOKlt. XLII. 742.), DL 4768. (AOKlt. XLII. 751.), DL 90920. (AOKlt. XLII. 752.), DF 208412. (AOKlt. XLII. 753.), DF 230469. (AOKlt. XLII. 754.), DL 4841. (AOKlt. XLIII. 315.), DL 45209. (AOKlt. XLIV. 949.), DF 207337. (AOKlt. LI. 741.).
- 15 DL 73. (AOKlt. XLII. 777.), DF 207255. (AOKlt. XLII. 778.), DF 266748. (AOKlt. XLII. 779.), DL 68234. (AOKlt. XLII. 780.), DF 200952. (AOKlt. XLII. 781.), DL 93887. (AOKlt. XLII. 787.), DL 4768. (AOKlt. XLII. 790.), DL 94082. (AOKlt. XLII. 796.), DF 200944., csak éves dátummal (AOKlt. XLII. 800.), DL 4770. (AOKlt. XLII. 801.), DL 91518. (AOKlt. XLII. 803.), DL 91919. (AOKlt. XLII. 804.), DL 91520. (AOKlt. XLII. 805.), DF 201021. (AOKlt. XLII. 806.), DL 91521., csak éves dátummal (AOKlt. XLII. 808.), DL 505. (AOKlt. XLII. 809.), DF 266748. (AOKlt. XLII. 833.), DL 4834. (AOKlt. XLIII. 200.), DF 207254. (AOKlt. XLIII. 254.), DF 207255. (AOKlt. XLIII. 442.), DF 207476. és DF 207574. (AOKlt. XLIII. 442. és AOKlt. XLIV. 336.), DF 266748. (AOKlt. XLIV. 1024.). Ld. még DF 200952. (AOKlt. XLIV. 485.) és DF 200953. (AOKlt. XLIV. 1047.), de ezen két oklevélben tévesen Veszprém megye szerepel Mándhida helyszínnel.
- 16 DL 41352. (AOKlt. XLII. 970.), DF 253159. (AOKlt. XLII. 974.), DL 91523. (AOKlt. XLII. 976.), DF 286775. (AOKlt. XLII. 977.), DF 209172. (AOKlt. XLII. 989.), DL 41357. (AOKlt. XLII. 997.), DL 91534., dátum nélkül (AOKlt. XLIII. 155.), DF 266748., dátum nélkül (AOKlt. XLIV. 1024.). Ld. még DF 207476. és DF 207574., napi dátum nélkül és a nádor sárvári (!) tartózkodásáról írva (AOKlt. XLIII. 442. és AOKlt. XLIV. 336.).
- 17 DL 86158. (AOKlt. XLII. 1014.), DL 98121. (AOKlt. XLII. 1015.), DL 41358. (AOKlt. XLII. 1016.), DL 61200. (AOKlt. XLII. 1026.), DL 87886. (AOKlt. XLII. 1027.), DF 243824. (AOKlt. XLII. 1028.), DL 4792. (AOKlt. XLII. 1036.), DL 61201. (AOKlt. XLII. 1037.), DL 4699. (AOKlt. XLII. 1044.), DL 4699. (AOKlt. XLII. 1049.), DL 41386. (AOKlt. XLIII. 75.), DF 261739. (AOKlt. XLIII. 981.), DL 41436. (AOKlt. XLIV. 596.) A nádor Csepregen kiadott egyéb oklevelét említi DL 41542. (AOKlt. XLVII. 525.) Vsz. erre a gyűlésre utal DF 279104. (AOKlt. XLVII. 96.) év nélküli adata is.

1358

szept. 17. (f. II. p. oct. Nat. B. virg.) – szept. 23. ¹⁸	Pozsony és Moson	Pozsony
okt. 1. (f. II. p. Michaelis) – okt. 7. ¹⁹	Nyitra és Trencsén	Tapolcsány
okt. 8. (f. II. p. oct. Michaelis) – okt. 13. ²⁰	Bars	Bars
okt. 22. (f. II. p. Luce) – okt. 28. ²¹	Hont és Nógrád	Gyarmat
nov. 5. (f. II. p. OO. SS.) – nov. 10. ²²	Heves	Verpelét

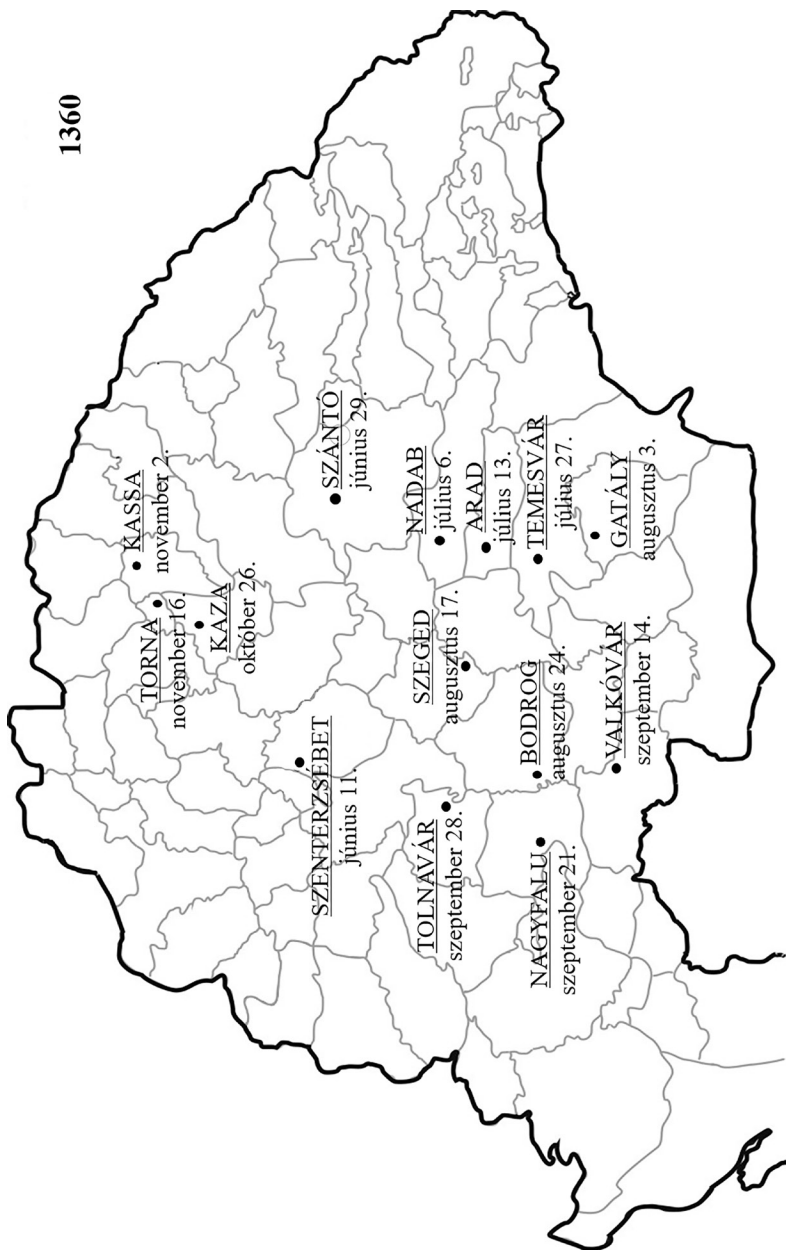
-
- 18 DF 207227. (AOkt. XLII. 1040.), DF 207255. (AOkt. XLII. 1041.), DL 48376. (AOkt. XLII. 1062.), DF 207249. (AOkt. XLII. 1063.), DF 236488. (AOkt. XLII. 1064.), DF 238767. (AOkt. XLII. 1065.), DF 238768. (AOkt. XLII. 1066.), DF 274783. (AOkt. XLII. 1067.), DF 243824. (AOkt. XLII. 1078., tévesen szept. 15-i dátummal), DL 4807. (AOkt. XLII. 1311.), DF 251817. (AOkt. XLIII. 68.), DL 48377. (AOkt. XLIII. 78.), DL 104974. és DL 106955. (AOkt. XLIII. 80.), DL 38817. (AOkt. XLIII. 978.), DF 238792. (AOkt. XLIII. 1086.), DF 207746. és DF 207574. (AOkt. XLIII. 442. és AOkt. XLIV. 336.), DF 226466. (AOkt. XLIV. 459.), DF 238783. (AOkt. XLIV. 695.), DF 207277. (AOkt. XLV. 504.), DF 226466. (AOkt. XLVII. 21.).
- 19 DL 41782., hiányos dátummal (AOkt. XLII. 1082.), DF 238783. (AOkt. XLII. 1095.), DF 291392. (AOkt. XLII. 1104.), DF 291392. (AOkt. XLII. 1105.), DL 41364. (AOkt. XLII. 1130.), DL 49030. (AOkt. XLII. 1131.), DL 75531. (AOkt. XLII. 1132.), DF 251734. (AOkt. XLII. 1133.), DF 273094. (AOkt. XLII. 1134.), DL 4798. (AOkt. XLII. 1142.), DF 243781. (AOkt. XLII. 1143.), DL 50225. (AOkt. XLII. 1299.), DL 95263. (AOkt. XLII. 1405.), DL 95570. (AOkt. XLIII. 980.), DL 41494. (AOkt. XLIV. 266. és AOkt. XLV. 631.).
- 20 DF 243782 (AOkt. XLII. 1167.), DF 236952. (AOkt. XLII. 1212.), DL 5168., dátum nélkül (AOkt. XLII. 1255. és XLVIII. 842.), DL 64717. (AOkt. XLIII. 972.), DF 248743, (AOkt. XLIII. 1141.), DL 87385. (AOkt. XLVIII. 47.).
- 21 DF 265988. (AOkt. XLII. 1358.), DL 1553. (AOkt. XLIV. 457.), DL 87385. (AOkt. XLVIII. 47.); DL 1553. (AOkt. XLII. 1201.), DL 69244. (AOkt. XLII. 1202.), DF 263397. (AOkt. XLII. 1203., 1275. és 1383.), DF 236952. (AOkt. XLII. 1212.), DF 281821. (AOkt. XLII. 1213.), DL 4801. (AOkt. XLII. 1214.), DL 69294. (AOkt. XLII. 1215.), DL 77239. (AOkt. XLII. 1218.), DL 65762. (AOkt. XLII. 1227.), DL 41374. (AOkt. XLII. 1268.), DF 265988. (AOkt. XLII. 1358.), DL 1514. (AOkt. XLIII. 79.), DL 41395. (AOkt. XLIII. 544.), DL 69244. (AOkt. XLIII. 941.), DL 1553. (AOkt. XLIV. 457.), DF 208786. (AOkt. XLIV. 565.), DL 41715., napi dátum nélkül (AOkt. LI. 339.). Vsz. erre a gyűlésre utal DL 5168. (AOkt. XLVIII. 842.) év nélküli adata is.
- 22 DL 68915. (AOkt. XLII. 1261.), DL 28911. (AOkt. XLII. 1266.), DF 210567. (AOkt. XLII. 1267.), DL 90796. (AOkt. XLIII. 464., nov. 4-ét írva), DF 210568. (AOkt. XLIII. 659.), DL 41715. (AOkt. LI. 339.), Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli losonczi Bánffy család történetéhez. I. Bp., 1908. 253. p. (AOkt. LI. 570.). Ld. még DL 90796., ami a szöveg elején tévesen 1359-es évet ír, utóbb viszont 1358-at (ugyanígy ez alapján AOkt. XLVII. 464.).

1359

—²³1360²⁴

jún. 11. (f. V. p. quind. Penth.) – jún. 17. ²⁵	Pest és Pilis	Szenterzsébet
jún. 29. (f. II. p. Nat. Johannis Bapt.)	Bihar	Szántó
– júl. 6. ²⁶	és Kraszna	

- 23 *Gábor*, 1908. 132. p. 1359. júl. 2-i, *Havassy*, 1989. 52. p. júl. 8–13. közötti nógrádi és honti gyűlésről ír *Fejér* IX/3. 121–122. p. alapján. Ez azonban valójában 1349. júl. 6-i gyűlés (Zsámboki 411. p. 67. jz.), az oklevél pedig 1349. júl. 11-i (DL 3445., AOKlt. XXXIII. 537.); AOKlt. XLIII. a 667. és 668. számok között is jelzi, hogy Fejér kiadása téves évű. — *Gábor*, 1908. 132. p. egy 1359. júl. 22-i zalai gyűlésről ír Zala II. 18–19. p. alapján (DL 5636., AOKlt. LII. 340.). A forrásban valóban 1359 szerepel, de biztosan elírás és azonos az 1358-as zalai gyűléssel: ugyanis 1359. ápr. 25.-én már Bebek István a királynéi tárnokmester, nem a szövegben szereplő [Hahót nembeli] István fia Miklós (Arch. I. 55. p.). A gyűlés azért sem lehet 1359 júliusi, mert a felek között a gyűlésen meglévő ügy már 1359. máj. 8-i oklevélben szerepel (DL 4853., AOKlt. XLIII. 408.), amiben máj 1-ről okt. 6-ra halasztották, tehát a per ekkor már folyt, és valószínűleg az 1358-as zalai gyűlésen kezdődött. — *Gábor*, 1908. 132. p. 1359. szept. 16-i Pozsony és Moson megyei gyűlésről ír *Ráth Károly*: Mosonmegyei regesták a vegyes házakbéli királyok korából. In: Győri történelmi és régészeti füzetek 2. (1863) 143. p. alapján, aki ezt az adatot *Teleky József*: Hunyadiak kora Magyarországon. X. Pest, 1853. 441. p.-től vette át, ami Kont Miklós 1359. okt. 17-i oklevelének kiadása, ami szerint a Pozsony és Moson megyei nemeseknek *f. II. p. oct. Nat. B. virg. anno proxime transacto preterita* tartott gyűlést. Ez viszont 1358-at jelenti (AOKlt. XLII. kötetében ez az adat nem szerepel, mert a vonatkozó adatbázis — <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/> — nem listázza jelzete, DL 38817. alól, de AOKlt. XLIII. 978. már tartalmazza, mint [1358.] szept. 17-i gyűlést és Teleky kiadását is idézi.) — *Gábor*, 1908. 132. p. 1359. okt. 7-i barsi gyűlésről is ír, ám ez valójában 1358. okt. 8. (DL 64717., AOKlt. XLIII. 972.) — Anjoukori Okmánytár. VII. Bp., 1920. 593. p. (1359. febr. 9., AOKlt. XLIII. 115.) egy Ugocsa megyei majdani nádori gyűlésre hoz adatot, de a forrásban konkrét dátum nincs, egy ilyen gyűlés 1359-es megtörténtét pedig egyéb adatokkal nem lehet megerősíteni.
- 24 DF 278067. (1360. márc. 15., AOKlt. XLIV. 175.) említ egy Miklós nádor által tartott gyűlést Győr várossal kapcsolatban, de dátum nélkül. A névhasználat (vagyis a Kont *cognomen* elmaradása) miatt nagy valószínűséggel ez inkább az előző, (Gilét fia) Miklós nádor közgyűlése volt. — 1360. júl. 8-i országbírói oklevél (DL 108851.) a nádor legközelebbi veszprémi közgyűlésén megtartandó közös tudományvételt említ, és erről nov. 18-ra kér jelentést a nádortól. Arra azonban nincs további adat, hogy ezt a gyűlést 1360-ban meg is tartották volna.
- 25 *Domokos*, 2015. 9. p.: jún. 14. — DL 75368. (AOKlt. XLIV. 574.), DL 75374. (AOKlt. XLIV. 589.).
- 26 Erdődy cs. bécsi lt. D336. és D352. (AOKlt. XLIV. 641.), DL 41438. (AOKlt. XLIV. 651.), DL 51893. (AOKlt. XLIV. 658.).

júl. 6. (f. II., in oct. Petri et Pauli) – júl. 12. ²⁷	Békés és Zaránd Nadab
júl. 13. (f. II., in fe. Margarete) – júl. 19. ²⁸	Arad és Csanád Arad
júl. 27. (f. II. p. Jacobi) – aug. 3. ²⁹	Temes Temesvár
aug. 3. (f. II. p. oct. Jacobi) – aug. 9. ³⁰	Krassó Gatály
aug. 17. (f. II. p. Ass. virg. glor.) – aug. 21. ³¹	Csongrád Szeged
aug. 24. (f. II., in fe. Bartholomei) – aug. 30. ³²	Bodrog Bodrog
szept. 14. (f. II., in fe. Exalt. Crucis) – szept. 21. ³³	Valkó Valkóvár
szept. 21. (f. II., in fe. Mathei) – szept. 27. ³⁴	Baranya Nagyfalva
szept. 28. (f. II. an. Michaelis) – okt. 2. ³⁵	Tolna Tolnavár
okt. 26. (f. II. an. Simonis et Jude) – okt. 31. ³⁶	Borsod Kaza
nov. 2. (f. II. p. OO. SS.) – nov. 12. ³⁷	Abauj és Sáros Kassa

- 27 Gábor, 1908. 133. p.: júl. 3. — DL 94427. (AOKlt. XLIV. 673.), DF 268547. (AOKlt. XLIV. 677.).
- 28 DL 91554. (AOKlt. XLIV. 693.), DL 91555. (AOKlt. XLIV. 694.).
- 29 DL 91556. (AOKlt. XLIV. 773.).
- 30 DL 91557. (AOKlt. XLIV. 786.), DL 91558. (AOKlt. XLIV. 785.), DL 51898. (AOKlt. XLIV. 791.).
- 31 DL 91559. (AOKlt. XLIV. 828.) — *Domokos*, 2015. 10. és 22. p. szerint aug. 17-én Szegeden Csanád megyének tartott a nádor gyűlést, holott a forrásban egyértelműen *comitatus Changradyensis* van (AOKlt. XLIV. 828. helyesen Csongrád megyét ír).
- 32 DL 87359. (AOKlt. XLIV. 862.), DF 259540. (AOKlt. XLIV. 863.), DL 77285. (AOKlt. XLIV. 867.), DL 5105. (AOKlt. XLVII. 77.), DL 5156. (AOKlt. XLVII. 167.), DL 5157. (AOKlt. XLVII. 249.), DL 5158. (AOKlt. XLVII. 369.), DL 6483. (AOKlt. XLVII. 495.), DL 5362., DL 5363. és DL 6482. (AOKlt. XLIV. 845., AOKlt. XLIX. 39. és AOKlt. L. 113.).
- 33 *Domokos*, 2015. 14. p.: aug. 27. — DF 265654. (AOKlt. XLIV. 922.), DF 265556., dátum nélkül (AOKlt. XLIV. 931.), DF 265656. (AOKlt. XLV. 313.), DL 91702. (AOKlt. XLVIII. 348.), DL 91370. (AOKlt. LI. 192.).
- 34 DL 4988. (AOKlt. XLIV. 933.), DL 69685. (AOKlt. XLIV. 940.), DL 91702. (AOKlt. XLVIII. 348.), DL 91370. (AOKlt. LI. 192.), DL 5362., DL 5363. és DL 6482. (AOKlt. XLIV. 923., AOKlt. XLIX. 39. és AOKlt. L. 113.) — Ld. még DL 4989. (AOKlt. XLIV. 945.): a király parancsa a nádornak *vel eius vice iudicantibus in congregationibus celebrandis*.
- 35 DL 106141. (AOKlt. XLIV. 948.).
- 36 DF 207273. (AOKlt. XLIV. 1054.).
- 37 DF 232845. (AOKlt. XLIV. 1072.), DF 283041. (AOKlt. XLIV. 1073.), DF 268404. (AOKlt. XLIV. 1074.), DL 5006. és DF 208710. (AOKlt. XLIV. 1078.), DL 64058. (AOKlt. XLIV. 1080.), DL 84790. (AOKlt. XLIV. 1086.), DL 107293. (AOKlt. XLIV. 1087.), DL 42684. (AOKlt. XLIV. 1088.), DL 60282., DL 60283. és DL 83282. (AOKlt. XLIV. 1092.), DL 83281. (AOKlt. XLV. 67.), DL 83284. (AOKlt. XLV. 135.), DF 266087. és DF 247954. (AOKlt. XLVIII. 360.), DL

nov. 16. (f. II. p. Martini) – nov. 23. ³⁸	Torna	Torna
	1361	
	– ³⁹	
	1362	
	–	
	1363	
	–	
	1364 ⁴⁰	
márc. 27. (f. IV. p. Passce) – márc. 30. ⁴¹	Pest és Pilis	Szenterzsébet
ápr. 22. (f. II. an. Georgii) – ápr. 29. ⁴²	Fejér	Fehérvár
máj. 1. (f. IV. an. Asc. d.) – máj. 8. ⁴³	Veszprém	Apácavásárhely
máj. 13. (f. II. p. Penth.) – máj. 17. ⁴⁴	Tolna	Tolnavár

4456. (AOKlt. L. 166.), DL 42029. (Garai Miklós nádor, 1377. jan. 28.), ami tévesen 1361-es évet ír. Ld. még DF 271022. (AOKlt. XLVIII. 64., pontatlanul nov. 9-ét írva), ami szerint a gyűlésen a nádor nem tudott személyesen jelen lenni.

38 *Domokos*, 2015. 14. p.: nov. 18. — DL 16109. (AOKlt. XLIV. 1127.).

39 *Havassy*, 1986. 64. p. említ egy 1361. jún. 24.-i verpeléti gyűlést Heves megye részére Bártfai Szabó László adatgyűjtésére hivatkozva, ami erre Garai Miklós nádor gyűléseként utal és közli az oklevél (amit a Vay család berkeszi levéltárában őriztek) rövid regesztáját. Az adatok alapján valószínűsíthetjük, hogy a DL 96554. jelzetű oklevél (lásd *Piti Ferenc: A Vay család berkeszi levéltárának 1342–1382 közötti oklevelei*. In: A nyíregyházi Jósza András Múzeum évkönyve 52. [2010] 413.) volt az eredeti forrás, így valójában Garai Miklós 1381. jún. 24-i kezdettel Verpeléten, Heves megye részére tartott gyűlése dátumának téves olvasatáról van szó. — Itt szeretnénk megköszönni Varga Zsolt és Csillag Tamás (Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltára) segítségét a keresett tétel azonosításában.

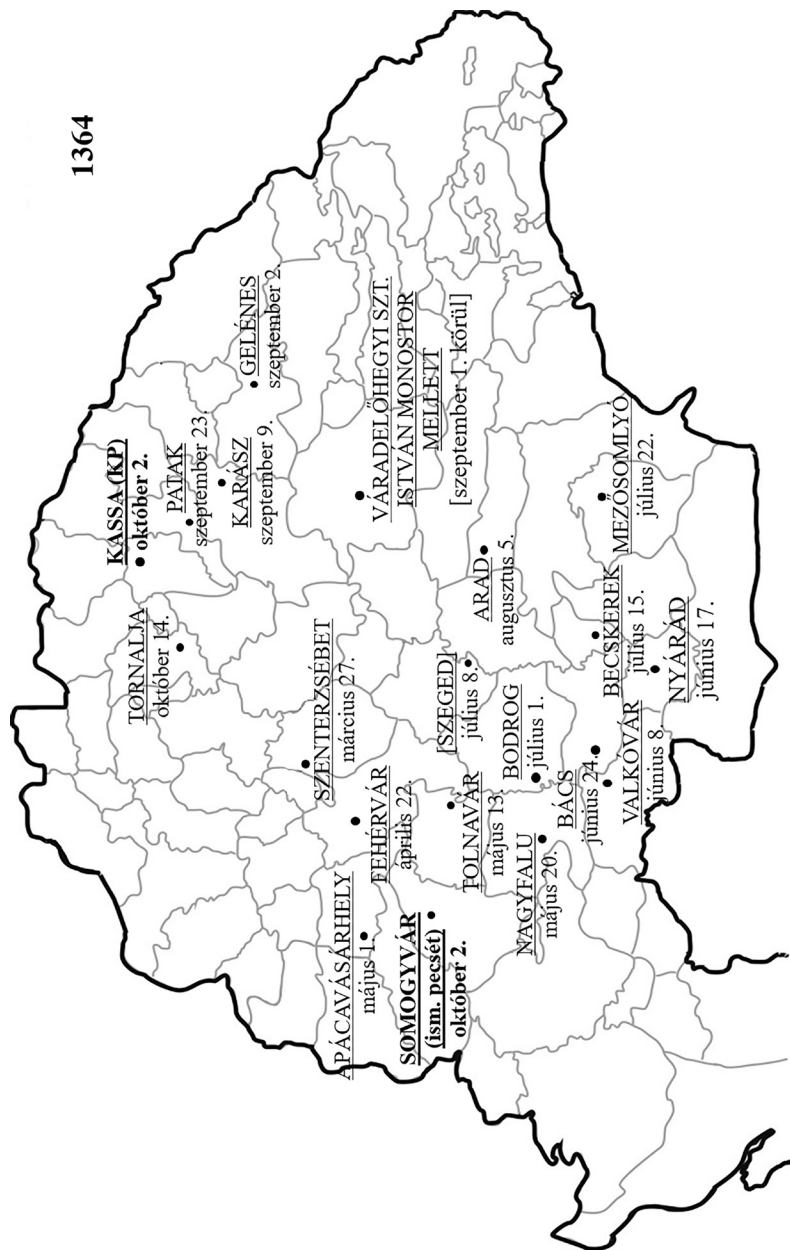
40 DL 77322. (AOKlt. XLVIII. 280.) utal egy Hont megyének, DL 41661. (AOKlt. XLVIII. 339.) pedig egy Pozsony megyének leendő gyűlésre, de arra nincs adatunk, hogy ezeket valóban meg is tartották.

41 DL 2654. (AOKlt. XLVIII. 199.), DL 5997. (AOKlt. XLVIII. 200.), DL 63914. (AOKlt. XLIX. 79.).

42 *Gábor*, 1908. 133. p.: ápr. 19. — DL 106144. (AOKlt. XLVIII. 257. és XLIX. 580.), DL 106178. (AOKlt. XLVIII. 258.).

43 DL 66158. (AOKlt. XLVIII. 291.), DL 87388. (AOKlt. XLVIII. 292.), DL 2312. (AOKlt. XLVIII. 293.), DL 5310. (AOKlt. XLVIII. 307.), DF 264717. (AOKlt. XLVIII. 308.), DL 108858. (Batthyány lt. Misc. Heimiana 195.) Ld. még DL 108853. (Uo. 189.), elírt *f. IV. p. Asc. d.* dátummal és DL 68563. (Kisfalusy cs. id. ág lt. 124.), ami hiányos oklevél, de e gyűlés miatt biztosan 1364-es.

44 DL 92656. (AOKlt. XLVIII. 362.)

máj. 20. (f. II. p. Trinit.) – máj. 26. ⁴⁵	Baranya	Nagyfalu
jún. 8. (sab. p. quind. Corporis Christi) – jún. 13. ⁴⁶	Valkó	Valkóvár
jún. 17. (f. II. an. Nat. Johannis Bapt.) – jún. 20. ⁴⁷	Szerém	Nyárád
jún. 24. (f. II., in fe. Nat. Johannis Bapt.) – jún. 27. ⁴⁸	Bács	Bács
júl. 1. (f. II., in oct. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 8. ⁴⁹	Bodrog	Bodrog
júl. 8. (f. II., in quind. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 14. ⁵⁰	Csongrád Keve és Torontál	[Szeged] Beckerek
júl. 15. (f. II., in fe. Div. ap.) – júl. 22. ⁵¹	Krassó	Mezősomlyó
júl. 22. (f. II. an. Jacobi) – júl. 30. ⁵²	Csanád és Arad	Arad
aug. 5. (f. II. an. Laurentii) – aug. 10. ⁵³		

45 DL 5182. (Aoklt. XLVIII. 380.), DL 41989. (Aoklt. XLVIII. 385.), DL 77324. (Aoklt. XLVIII. 388.), DL 5318. (Aoklt. XLVIII. 389.), DL 87390. (Aoklt. XLVIII. 390.), DF 208561. (Aoklt. XLVIII. 391.), DL 77325. (Aoklt. XLVIII. 395.), DL 77344. (Aoklt. XLVIII. 982.). Ld. még DL 108854. (Baththyány lt. Misc. Heimiana 191.).

46 DL 87956. (Aoklt. XLVIII. 459.), DF 265667. (Aoklt. XLVIII. 465.), DL 87956. (Aoklt. XLVIII. 466.).

47 DL 33611. (Aoklt. L. 55.) Az év a bácsi gyűlés napi dátumából állapítható meg (emiatt írt tévesen *Gábor*, 1908. 134. p. e gyűlés kapcsán 1365. jún. 17-ét), ld. a köv. jegyzetet.

48 DL 33611. (Aoklt. L. 55.) Az ünnep 1364-ben esett hétfőre, és ez megerősíti az előző, szerémi gyűlés évét is (*Gábor*, 1908. 134. p. 1365. jún. 24.-ére tette).

49 DL 77329. (Aoklt. XLVIII. 527.), DL 87406. (Aoklt. XLVIII. 531.), DL 77373. (Aoklt. XLVIII. 532.), DL 87392. (Aoklt. XLVIII. 534.), DL 77330. (Aoklt. XLVIII. 536.), DL 77331. (Aoklt. XLVIII. 927.), DL 5362. (Aoklt. XLIX. 39.), DL 77346., ami tévesen baranyai gyűlést ír, de a bodrogi gyűlés dátumával (Aoklt. XLIX. 49.), DL 5263. és DL 6482. (Aoklt. L. 113.), DL 77373. (Aoklt. L. 712.).

50 DL 91704. (Aoklt. XLVIII. 553.).

51 DF 259512. (Aoklt. XLVIII. 573.).

52 DL 52037. (Aoklt. XLVIII. 582.), DL 52038. (Aoklt. XLVIII. 585.), DL 52039. (Aoklt. XLVIII. 588.), DL 52041. (Aoklt. XLVIII. 592.), DL 41583. (Aoklt. XLVIII. 596.).

53 *Gábor*, 1908. 133. p. „aug. elején”-t ír és csak Arad megyét említi. — DL 91705. (Aoklt. XLVIII. 617.), DL 85355. (Aoklt. XLVIII. 620.).

[szept. 1. (in fe. Egidii) körül] ⁵⁴	Bihar és Kraszna	váradelőhegyi Szt. István- monostor mellett
szept. 2. (f. II. an. Nat. virg. glor.) – szept. 8. ⁵⁵	Szatmár és Ugocsa	Gelénes
szept. 9. (f. II. p. Nat. virg. glor.) – szept. 16. ⁵⁶	Szabolcs és Bereg	Karász
szept. 23. (f. II. an. Michaelis) – okt. 2. ⁵⁷	Zemplén és Ung	Patak

- 54 DF 254792., szept. 1-jei dátumot hozva, amikor viszont a gyűlés már folyt (AOkt. L. 353.); DL 86491., aminek foltos volta miatt csak *egy f. VI. p. ...* rész olvasható ki (AOkt. XLVIII. 1016.). Ezen adatokból tehát a gyűlés pontos kezdőnapja nem állapítható meg, de valószínűleg még augusztus végén keresendő.
- 55 DL 52046. (AOkt. XLVIII. 678.), DL 52049a. (AOkt. XLVIII. 690.), DL 64071. (AOkt. XLVIII. 691.), DL 52062. (AOkt. XLVIII. 894.) E gyűlésre vonatkozik DF 28534. (AOkt. L. 997.) év nélküli (*pridem*) adata is. — Ld. még DL 52061. (AOkt. XLVIII. 906.) is (bírságszedés a gyűléssel kapcsolatban).
- 56 *Gábor*, 1908. 135. p. 1366. szept. 14-i gyűlésként szerepelteti. — DL 52049b. (AOkt. XLVIII. 692.), DL 52050. (AOkt. XLVIII. 696.), DL 39476. (AOkt. XLVIII. 697.), DL 52051. (AOkt. XLVIII. 701.), DL 41589. (AOkt. XLVIII. 705.), Bánffy I. 296. p. (AOkt. XLVIII. 707.), DL 31288. (AOkt. XLVIII. 708.), DL 52052. (AOkt. XLVIII. 709.), DL 73279. (AOkt. XLVIII. 710.), DL 77335. (AOkt. XLVIII. 711.), DL 77336. (AOkt. XLVIII. 712.), DL 96389. (AOkt. XLVIII. 713.), DL 96390. (AOkt. XLVIII. 714.), Bánffy I. 250. p. (AOkt. XLVIII. 715.), DF 251767. (AOkt. XLVIII. 716.), DL 96388. (AOkt. XLVIII. 717.), DL 52053. (AOkt. XLVIII. 727.), DL 52057. (AOkt. XLVIII. 728.), DL 52054. (AOkt. XLVIII. 732.), DL 84281. (AOkt. XLVIII. 749.), DL 5376. (AOkt. XLVIII. 770.; ehhez további jelzet: DL 5567.), DL 52062. (AOkt. XLVIII. 894.), DL 77343. (AOkt. XLVIII. 955.), DL 96423. (AOkt. XLIX. 51.), DL 98598. (AOkt. XLIX. 340.), Bánffy I. 252. p. (AOkt. XLIX. 570.). — Ld. még DL 52063. (AOkt. XLVIII. 895.) is (bírságszedés a gyűléssel kapcsolatban).
- 57 *Gábor*, 1908. 135. p. 1366. szept. 28-i gyűlésként szerepelteti. — DF 233822. (AOkt. XLVIII. 739.), DF 233731. (AOkt. XLVIII. 742.), DL 84281. (AOkt. XLVIII. 749.), DL 85357. (AOkt. XLVIII. 750.), DL 99444. (AOkt. XLVIII. 751.), DL 66816. (AOkt. XLVIII. 758.), DL 75839. (AOkt. XLVIII. 759.), DL 85359. (AOkt. XLVIII. 760.), DF 233729. (AOkt. XLVIII. 761.), DF 233733. (AOkt. XLVIII. 762.), DL 5376. (AOkt. XLVIII. 770.), DL 52058. (AOkt. XLVIII. 775.), DL 77338. (AOkt. XLVIII. 800.), DL 96650. (AOkt. XLVIII. 843.), DL 95565. (AOkt. XLIX. 44.), DL 87401. (AOkt. XLIX. 181.), DL 38745., 1365-öt írva (AOkt. XLIX. 341.), DL 41625. (AOkt. XLIX. 357.), DF 275570., *prope fe. Michaelis* dátummal (AOkt. XLIX. 436.), DF 233747. (AOkt. XLIX. 499.), DF 219546. (AOkt. XLIX. 526.), DF 233758. (AOkt. L. 332.), DL 87505. (AOkt. L. 1110.), DF 233777. (AOkt. LI. 59.), DF 233780. (AOkt. LI. 60.), DL 57356. (AOkt. LI. 322.), DL 5567. (AOkt. LI. 323.), DF 264203. (AOkt. LI. 390.).

okt. 2. (f. IV. p. Michaelis) – okt. 9. ⁵⁸	Somogy	Somogyvár (kérdéses pecsét)
okt. 2. (f. IV. p. Michaelis) – okt. 12. ⁵⁹	Abaújvár és Sáros	Kassa (KP)
okt. 14. (f. II. p. quind. Michaelis) – okt. 23. ⁶⁰	Gömör és Torna	Tornalja

1365

–

1366⁶¹

ápr. 27. (f. II. p. Georgii) – máj. 5. ⁶²	Fejér	Fehérvár
--	-------	----------

58 DF 200244. (AOkt. XLVIII. 771.), DL 9102. (AOkt. XLVIII. 799.), DF 200967. (AOkt. XLVIII. 801.), DL 77341. (AOkt. XLVIII. 911.), DF 266173. (AOkt. XLIX. 554.) A közgyűlésen kelt oklevelek közül mindössze egy maradt fenn eredetiben (DF 200244.), de ennek pecsétje olyan mértékben károsodott, hogy nem azonosítható biztonsággal. A közgyűlés után, okt. 14-én a Veszprém megyei Bátorkón kiadott oklevelet (DL 77341.) a nádor legkisebb, feltehetően személyes használatában lévő pecsétjével erősítették meg. Vs. erre a gyűlésre utal év nélkül DL 91. (AOkt. LI. 63.), eszerint a nádor e közgyűlésen nem tudott jelen lenni. — A továbbiakban a párhuzamosan tartott közgyűléseket vastagítjuk, és ezek esetében, amennyiben tudjuk, megadjuk, hogy a nádor melyik pecsétjével erősítették meg az ott kelt okleveleket (NP = nagypecsét, KP = kispecsét). — A vonatkozó pecsétek áttanulmányozása B. Halász Éva munkája.

59 DF 251766. (AOkt. XLVIII. 772.), DL 41596. (AOkt. XLVIII. 802.), DL 50367. és DL 107863. (AOkt. XLVIII. 803.), DL 41604. (AOkt. XLVIII. 808.), DL 83296. (AOkt. XLVIII. 809.), DL 41598. (AOkt. XLVIII. 820.), DL 96391. (AOkt. XLVIII. 917.), DL 95565. (AOkt. XLIX. 44.), DL 68855. (AOkt. XLIX. 566.), DL 733. (AOkt. L. 47.), DL 5441. (AOkt. L. 134.), DL 38925. (AOkt. L. 142.).

60 *Gábor*, 1908. 133. p. kérdőjelesen listáz egy 1364-es zempléni gyűlést, ez azonban azonos az általa is később (134. p.) felsorolt szept. 23-i gyűléssel. — Hazai oklevéltár. Bp., 1879. (A továbbiakban: HOKl.) 274. p. (AOkt. XLVIII. 848.), DL 42413. (AOkt. XLVIII. 854.), DL 98296. (AOkt. XLVIII. 864.), DL 86580. (AOkt. XLVIII. 386.), DL 89378. (AOkt. XLIX. 50.), DL 97870. (AOkt. L. 954.), DF 270028., okt. 13-i (*quind. Michaelis*) dátummal (AOkt. L. 941.), DL 86580. (AOkt. LI. 386.), DL 57092. és DL 57093. (AOkt. LII. 42.), DL 57091. (AOkt. L. 694.).

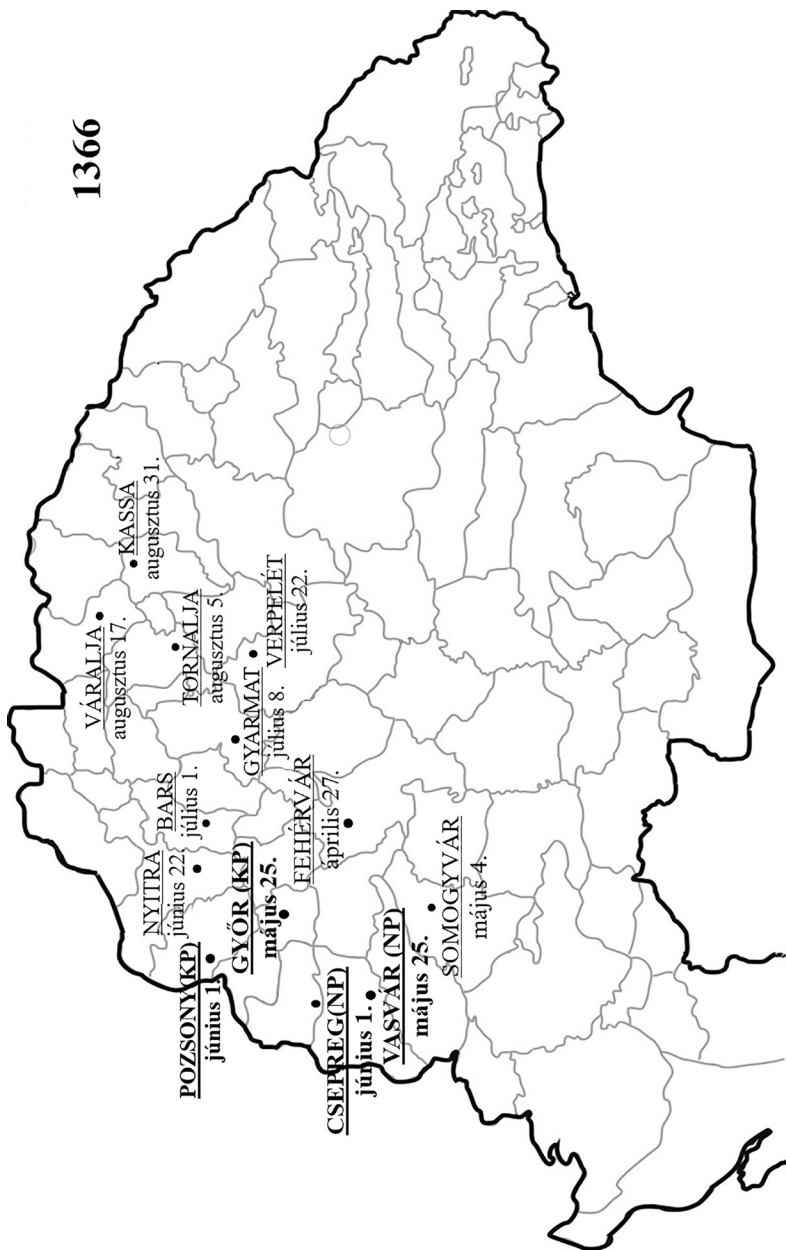
61 DL 78057. (AOkt. L. 308.) említi a nádor Bodrog megyének, DL 96413. (AOkt. L. 811.) pedig Szabolcs és Bereg megyéknek tartandó (DL 77341.) gyűlését, de nincs adatunk rá, hogy ebben az évben ezeket meg is tartották volna.

62 *Gábor*, 1908. 134. p. két Fejér megyei gyűlést is listáz, az egyiket helyesen (ápr. 27.), a másikat viszont tévesen márc. 16-ra teszi A zichi és vásónkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára. III. Pest, 1874. 295. p. alapján (AOkt. L. 270.), holott ott is *f. II. p. Georgii* dátum van a szövegben. — DL 77366. (AOkt. L. 270.), DL 87408. (AOkt. L. 273.), DL 106148.

máj. 4. (f. II. p. oct. Georgii) – máj. 9. ⁶³	Somogy	Somogyvár
máj. 25. (f. II. p. Penth.) – máj. 30.⁶⁴	Vas	Vasvár (NP)
máj. 25. (f. II. p. Penth.) – máj. 30.⁶⁵	Győr és Komárom	Győr (KP)
jún. 1. (f. II. p. Trinit.) – jún. 10.⁶⁶	Sopron	Csepreg (NP)
jún. 1. (f. II. p. oct. Penth.) – jún. 6.⁶⁷	Pozsony és Moson	Pozsony (KP)
jún. 22. (f. II. an. Nat. Johannis Bapt.) – jún. 30. ⁶⁸	Nyitra és Trencsén	Nyitra

(AOkt. L. 278.), DL 69690. (AOkt. L. 280.), DL 106149. (AOkt. L. 283.), DL 99450. (AOkt. L. 285.), DL 69646. (AOkt. LII. 778.) Az eközben Fehérváron kiadott egyéb nádori oklevelek: DL 69690. és DL 99450. (AOkt. L. 268.), DL 106149. (AOkt. L. 269.) — Ld. még DL 60309. (AOkt. L. 174.): máj. 1-jén a nádori ítélőmester már nem tudott a szépesi káptalanban esküt tenni, mert a tisztsége miatt szükséges volt, hogy jelen legyen a nádor közgyűlésein.

- 63 DL 49292. (AOkt. L. 281.), DL 5453. (AOkt. L. 287.), DL 5454. (AOkt. L. 288.), DF 207453. (AOkt. L. 313.), DL 49286. (AOkt. L. 355.), DL 49286. (AOkt. LII. 394. és AOkt. L. III. 427.).
- 64 DF 209183. (AOkt. L. 398.), DL 91726. (AOkt. L. 406.), DF 279108. (AOkt. L. 407.), DL 68244 (AOkt. L. 433.), DL 91792. (Festetics cs. lt. Vas. 64. C.).
- 65 DF 207372. (AOkt. L. 374.), DF 207298. (AOkt. L. 408.), DF 207299. (AOkt. L. 409.), DF 263608. (AOkt. L. 410.), DF 207345. (AOkt. L. 411. és AOkt. LII. 385.), DF 278158. (AOkt. L. 412.; ld. még ehhez AOkt. XLVIII. 568.), DF 207372. (AOkt. L. 413.), DF 207301., DF 207366. és DF 207378. (AOkt. L. 916.).
- 66 DF 201824. (AOkt. L. 425.), DL 48818. (AOkt. L. 431.), DL 61218. (AOkt. L. 432.), DL 68244. (AOkt. L. 433.), DL 87886. (AOkt. L. 434.), DL 41660. (AOkt. L. 439.), DL 86174. (AOkt. L. 451.), DL 87409. (AOkt. L. 452.), DL 86175. (AOkt. L. 455.), DF 201826. (AOkt. L. 458.), DL 49726., dátum nélkül (AOkt. L. 548.).
- 67 *Gábor*, 1908. 134. p. tévesen jún. 8-ra korrigált kezdődátummal említi, mivel a soproni gyűlés miatt azt vélte, hogy a források elírták a dátumokat a pozsonyi esetén (vagyis nem számolt párhuzamos gyűlések léteivel). — *Fejér* IX/3. 647. p., a gyűlés napja nélkül, maga az oklevél jún. 5-i (AOkt. L. 427.), DL 5464. (AOkt. L. 435.), DL 102947. (AOkt. L. 436.), DL 41661. (AOkt. L. 437.), DF 228117. (AOkt. L. 438.), DF 266392. (AOkt. L. 971.).
- 68 DF 249115. és DF 249116. (AOkt. L. 449.), DF 273550. (AOkt. L. 506.), DL 72831. (AOkt. L. 540.), DF 249115. (AOkt. L. 549.), DL 41665. (AOkt. L. 553.), DL 72833. (AOkt. L. 554.), DL 95267. (AOkt. L. 555.), DL 95627. (AOkt. L. 563.), DL 5480. (AOkt. L. 710.), DL 41679. (AOkt. L. 815.), DL 95268. (AOkt. L. 901.), DL 72832. (AOkt. L. 915.), DL 58576. (AOkt. LI. 40.), DL 38118. (AOkt. LI. 354.). A nádor Nyitrán keltezett egyéb oklevele: DL 94095. (AOkt. L. 537.) — Hiányzó dátumú, 1364-re listázott oklevél (DL 5251.) alapján készült regeszta (AOkt. XLVIII. 599.) 1364. jún. 17-i nyitrai gyűlésről írt. Azonban annak dátuma alapján valójában az oklevél 1366. évre tehető, 1364-re nézve tehát a regeszta semmis.

júl. 1. (f. IV., in oct. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 8. ⁶⁹	Bars	Bars
júl. 8. (f. IV., in quind. Nat. Johannis Bapt.) – júl. 16. ⁷⁰	Nógrád és Hont	Gyarmat
júl. 22. (f. IV., in fe. Marie Magdalene) – júl. 25. ⁷¹	Heves	Verpelét
aug. 5. (f. IV. p. oct. Jacobi) – aug. 14. ⁷²	Gömör és Torna	Tornalja
aug. 17. (f. II. p. Ass. virg. glor.) – aug. 24. ⁷³	Szepes	Váralja
aug. 31. (f. II. an. Egidii) – szept. 11. ⁷⁴	Abaújvár és Sáros	Kassa

1367

–⁷⁵

- 69 DF 249117. és DF 249116. (AOkt. L. 450.), DF 208708. (AOkt. L. 583.), DL 77369. (AOkt. L. 592.), DF 249117. (AOkt. L. 593.), DL 107926. (AOkt. L. 611.), DL 58573. (AOkt. L. 612.), DL 58572. (AOkt. L. 613.), DL 77370. (AOkt. L. 622.), DL 77376., dátum nélküli (AOkt. L. 890.), DL 58577. (AOkt. LI. 125.).
- 70 DF 238284. és DF 280246. (AOkt. L. 650.), DL 5477. (AOkt. L. 651.), DL 87410. (AOkt. L. 652.), DL 87411. (AOkt. L. 663.), DL 77371. (AOkt. L. 671.), DL 98240. (AOkt. L. 945.), DL 39195. (AOkt. LI. 42.). — DL 42130. (AOkt. L. 1109.) Hont és Borsod megyéknek tartandó gyűlésről ír. A Borsod megyeire ezen kívül más adatunk nincs, de valószínűleg azt is megtartották.
- 71 *Havassy*, 1986. 64. p.: máj. 30. (*Gyárfás István: A jász-kúnok története. III. Szolnok, 1883. 502. p. téves dátumú kiadása alapján.*) — DF 260659. (AOkt. L. 700.), DL 58576. (AOkt. LI. 40.).
- 72 *Gábor*, 1908. 135. p. és *Havassy*, 2000. 146. p.: okt. 5. — DL 87456. (AOkt. L. 733.), DL 96412. (AOkt. L. 742.), DL 5483. (AOkt. L. 744.), DL 5484. (AOkt. L. 745.), DF 263394. (AOkt. L. 746.), DL 89387. (AOkt. L. 750.), DL 95045. (AOkt. L. 757.) A nádor Tornalján keltezett egyéb oklevele: DL 89862. (AOkt. L. 755.).
- 73 DL 60310. (AOkt. L. 772.), DL 60311. (AOkt. L. 773.), DL 6169. (AOkt. LI. 577. és 578. között; korrigált évű regeszta).
- 74 DL 41783. (AOkt. L. 808.), DL 41680. (AOkt. L. 816.), DF 266229. (AOkt. L. 820.), DL 70651. (AOkt. L. 821.), DF 283048. (AOkt. L. 822.), DL 41695. (AOkt. L. 825.), DL 38972. (AOkt. L. 828.), DL 70178. (AOkt. L. 829.), DL 83305. (AOkt. L. 830.), DL 83306. (AOkt. L. 831.), DL 95934. (AOkt. L. 832.), DL 95935. (AOkt. L. 833.), HOKI. 280–281. p. (AOkt. L. 842.), DL 60312. (AOkt. L. 843.), DL 75262. (AOkt. L. 909.), DL 75263. (AOkt. LI. 320.), DL 95938. (AOkt. LI. 321.) DL 105757. (Garai Miklós nádor, 1376. febr. 28.) Vsz. e gyűlésre utal DL 84792. (AOkt. LI. 488.) év nélküli (*pridem*) adata is.
- 75 *Gábor*, 1908. 135. p. 1367. ápr. 24. előtti Tolna megyei gyűlésről ír *Fejér IX/7. 263. p.* alapján, ami azonban nem szól a közgyűlés évéről és arról sem, hogy melyik nádor tartotta.

PITI FERENC

I. LAJOS-KORI OKLEVELEK A BATTHYÁNY CSALÁD LEVÉLTÁRÁBÓL (1344–1368)

2021-ben a magyar állam megvásárolta a Batthyány család 1945-ben Bécsbe került okleveles anyagának egy részét, benne az ún. Memorabilia-, Heimiana- és Acta antiqua-sorozatok egyes okleveleivel, amik pl. az Anjou-kori bárói Himfi-család történetéhez tartalmazznak értékes adatokat.¹ Az oklevelek a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárába kerültek, DL-jelzettel ellátva, 2022 óta pedig fényképeik online is tanulmányozhatóak.²

Ezen oklevelek közül jelen forrásközlés azoknak a regesztáit közli, amik adott okból kimaradtak az Anjou-kori Oklevéltár-sorozat³ köteteiből a címben szereplő időszakból,⁴ avagy szerepelnek, de nem az eredeti oklevelek alapján.⁵

Az alábbi regeszták tehát egyfajta korai pótlások a sorozat I. Lajos-kori kötetéhez, hiszen azok *supplementum*aikat elkészíteni majd csak a Lajos-kor befejeztével lehetséges, ami viszont még sok időt vesz igénybe. E forrásközlés regesztáit tehát majdan azokba be lehet építeni, a kutatók viszont már addig is használhatják az itt megjelenő adatokat.

1 Minderre részletesen I. *Rácz György*: A Batthyány család 1945-ben Bécsbe vitt oklevelei az Országos Levéltárban. In: *Turul* 94. (2021) 3. sz. 144. p. — Jelen tanulmány szerzője a HUN-REN MNL-SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport tudományos főmunkatársa.

2 <https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/collectio-diplomatica-hungarica-batthyany> (A továbbiakban: gyűjtemény).

3 Anjou-kori Oklevéltár. *Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia*. Bp.–Szeged, 1990–. (A továbbiakban: Anjou-oklt.) — A tanulmányban e sorozat már megszo-
kott rövidítéseit használom, külön itteni feloldásuk nélkül (kivéve a szakirodalom esetében).

4 Az 1301–1342 közötti ilyen oklevelek regesztái az Anjou-oklt. *Supplementum* II. kötetében olvashatók.

5 Ahol a sorozat kötetében a gyűjtemény Lajos-kori okleveleinek regesztái már valami módon megtalálhatók, azokra itt röviden csak utalok. — Mivel az 1369-es évtől az ilyen oklevelek már folyamatosan szerepelnek (majd a gyűjtemény pedig az 1342, 1343, 1346, 1363 és 1366. évekre nem tartalmaz okleveleket I. Lajos-korából, e két tényező együttesen magyarázza a tanulmány címében levő intervallumot.

1344. márc. 21.

A veszprémi káptalan előtt egyrészről Heym fia: Heym mester a maga és fiai: László és Lőrinc nevében, ue. Heym fia Pál fia: Benedek mester a maga és fivére: János, Miklós, Pál, Péter és Balázs nevében, valamint ezen Heym fia György fia: Miklós mester a maga és fivére: Balázs nevében, másrészről Athia-i Péter fia: István mester megvallották, hogy a közöttük eddig létrejött összes per, jogtalanság, kár, viszály, rombolás és hatalmaskodás, birtokügy és azon bajvívás kapcsán, amit Pál fia: Benedek mester és Péter fia: István mester máj. 1-jén (oct. Georgii) a király előtt (in conspectu regis) Pál comes országbíró oklevele alapján tennének, az országbíró engedélyéből a bajvívást visszavonva a mondott ügyekben fogott nemes bírók elrendezésével úgy egyeztek meg, hogy István mester a Wesprim megyei Debrente nevű birtokát átörökítette Heym-nek, a fiainak, Pál fiainak és György fiainak, rájuk ruházva minden ottani jogát és tulajdonát, úgy, hogy tőlük azt ő és örökösei soha nem követelhetik, és őket e birtok okán semmi módon nem perelhetik. Az országbírót a párbaj békebírsága ügyében (super iudicio predicti duelli pacis habite) kétharmad részben Benedek, egyharmad részben István mester engeszteli ki. A felek kölcsönösen kötelezték magukat és örököseiket, hogy ha valamelyikük a másikat a köztük immár lezárt ügyekben beperelné, avagy István mester és leszármazottai Debrente birtokot bármikor is megkísérelnék megszerezni, avagy a másik felet e birtok okán bárhogyan is perbe vonnák, akkor hatalombajban való elbukásban (succubitus duelli facti potentialis) marasztalják el őket. D. in domin. Judica, a. d. 1344.

- Á.: 1. Kont Miklós nádor, 1364. máj. 8. DL 108853., 1. alább.
 2. Veszprémi káptalan, 1364. ápr. 27. DL 108857., 1. alább. Eltérő névalakjai: Heem, Atha.
 3. Á. 2. > I. Lajos király, 1370. márc. 28. DL 108883. (Heimiana 225.) Eddigiektől eltérő névalakja: Debrenthe.

1345. máj. 26. Visegrád

Pál comes, [I.] Lajos király (H) országbírója kéri a veszprémi káptalant, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel László fia: János v. Nagy (Magnus) Miklós v. Zabady-i Péter fia: János v. Wesprimium-i Lőrinc királyi ember idézze Echer-i Benedek fia: Istvánt a királyi jelenlét elé Heym fia Pál fia: Benedek ellenében,

majd a káptalan tegyen jelentést az uralkodónak. D. in Vissegrad, in fe. Corporis Christi, a. d. 1345.

E.: DL 108804. (Heimiana 103.) Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, doborpajzs alakú zárópecsét töredékei.

1347. máj. 22. Buda

[I.] Lajos király (H) utasítja Wolkou-i Gergely fia: Miklóst, hogy Ricardus testvér tisztesvölgyi (de Honesta valle) apátot, valamint annak famulus-ait, jobbagyait és birtokait a király személyében (vice persone nostre regie) a jogtalanul zaklatni szándékozóktól védje meg. D. Bude, f. III. p. Penth., a. d. 1347.

E.: DL 108577. (Memorabilia 4.) Hátlapján újkori kéztől tárgymegjelölés, vörös viaszú titkospecsét nyoma.

R.: *Iványi, 1942.*⁶ 4.

[1347.] okt. 6.

[I. Lajos] király [1347.] okt. 6-i (oct. Michaelis prox. preteritis) gyűrűspecses oklevelében utasította a nádort és az ország egyéb jogszolgáltatóit, hogy mivel ezen oklevele kiadása napjától 1 évre (usque revolutionem anni) elhalasztotta összes olyan híve (köztük Heym fia: Benedek mester) pereit, akiknek elrendelte, hogy tartsanak vele Itáliába (in Italiam secum ire deputasset), ezért Benedek mester és fiverei (akikkel osztatlan birtokokat bír) minden perét is halasszák el így, bírság nélkül.

Tá.: a köv. oklevélben.

1348. jan. 24. Buda

Miklós nádor (H), a kunok bírása azon jelentés tárgyalását, amivel döntéshozó oklevelének és az aradi káptalan jelentésének megfelelően egyrészt Bodor fia:

6 *Iványi Béla: A kőrmendi levéltár Memorabíliái. Kőrmend, 1942.*

Miklós felperes, másrészről Heym fia Pál fiai: János, Benedek, Miklós és Balázs között jan. 13-án (oct. Epiph.) tartozott a Perduey nevű birtokok ügyében, mivel Benedek mester érdekében bemutatták neki a király [1347.] okt. 6-i parancslevelét (l. előző oklevél), annak megfelelően a kiadásától számított 1 évre (usque revolutionem annuaem earundem oct.) [1348. okt. 6.] elhalasztja. D. Bude, 12. die termini prenotati, a. d. 1348.

E.: DL 108806. (Heimiana 112e.) Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (... ad oct. fe. S. Mychaelis arch. prorogatoria), zárópecsét töredékes nyoma.

Megj.: A gyűjtemény 1348. okt. 17-re listázza.

1348. szept. 25. H[aram]

Ryma-i Mihály mester Karassow-i vicecomes és a szolgabírók tudatják, hogy a jún. 26-án (V. f. p. Nat. Johannis Bapt.) a nemesek közösségének és a megye bármiféle helyzetű és előmenetelű egyéb embereiknek Haram-on tartott közgyűlésükön H[eym] fia Pál fia: János mester előadta Domokos fia: Péter szolgabíró ellenében, hogy az elvette 4 ökrét, ezeket ő folyamatosan visszakérte tőle, de Péter ezt elutasította. Erre Péter azt felelte, hogy amikor ő nem volt otthon, e 4 ökröt Jakab fia: Bede mester az ő emberével lefoglalta (prohibuisset), de annak kezéhez ezeket nem adta vissza, hanem az ő tudta és beleegyezése nélkül magához vette és a saját birtokára hajtatta őket. Erre Zarusy (dict.) Mihály (Bede mester nevében fentiek ügyvédvalló levelével) azt mondta, hogy ura, Bede mester e 4 ökröt törvényesen foglalta le Péter szolgabírónak, aki azokat átadta (resignasset) Bede mesternek, akinek erről oklevelei vannak. Ezért fentiek a közgyűlésen velük üléselő nemesekkel együtt elrendelték, hogy Bede mester v. képviselője ezen okleveleket mutassa be színük előtt Haram-on júl. 31-én (f. V. p. Jacobi). Akkor Bede mester képviselője bemutatta nekik a királyné (H) oklevelét, amiben az elrendelte, hogy a pert halasszák el szept. 15-re (ad oct. Nat. virg. glor.). Ekkor Bede mester képviselője bemutatta a királyné (H) oklevelét, miszerint a Bede mester és Heym fia Pál fia: János közötti perben ne ítélkezzenek, hanem azt küldjék át comes-e: Tamás egykori vajda⁷ elé a kúriájába (ad presentiam domini nostri Thome condam woyuode comitis sui ad curiam suam), ezért fentiek — e paran-

7 Szécsényi Tamás ekkor többek között krassói ispán is volt, l. *Engel Pál: Magyarország világi archontológiája 1301–1457. I–II. Bp., 1996. II. 222. p.*

csot félve (formidantes) — a pert Tamás elé küldik ítélezésre nov. 8-ra (ad oct. OO. SS.). D. in H[aram], f. V. an. Michaelis, a. d. 1348.

E.: DL 108807. (Heimiana 113.) Papír. Hátlapján azonos és újkori kéztől tárgymegjelölések, 1 nagyobb és 4 kisebb zárópecsét töredékes nyoma v. körvonala.

R.: *Turchányi*, 1903.⁸ 86. p. (szept. 11-i dátummal; jóval kivonatossában).

1348. okt. 17. Buda

Miklós nádor (H), a kunok bírása azon jelentés tárgyalását, amivel a saját és a budai káptalan birtokbejáró, iktató- és idézőlevelének megfelelően egyrésztől Budmer-i Péter fiai: György, Miklós, Mátyás és László (akik közül György jelent meg a maga és fivérei nevében a Pechvarad-i konvent ügyvédvalló levelével), másrésztől Heym fia Pál fiai: János és Benedek mesterek között okt. 6-án (oct. [Lehúzza: Epiph.] Michaelis) tartozott, királyi írásos parancsból nov. 18-ra (oct. Martini) halaszta. D. Bude, 12. die termini prenotati, a. d. 1348.

E.: DL 108805. (Heimiana 112d.) Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma.

1349. máj. 29. Apácavásárhely

Deseu mester, Miklós nádor (H), a kunok bírása albirója tudatja, hogy ezen ura Wesprim megyei nemesek közösségének máj. 25-én (f. II. an. Penth.) Apachawasarhel falu mellett tartott közgyűlésén Heym fia Pál fia: Benedek mester előadta, hogy 9 éve pünkösdkor (in fe. Penth cuius 9. adveniret revolutio annualis) Kálmán győri püspök az összes famulus-át az ő Debrente nevű birtokára küldte hatalmaskodva és azt leromboltatta, miáltal neki 100 márka kára lett, és ez ismeretes a megye vicecomes-ének, szolgabíróinak, esküdt ülnökeinek és nemeseknek. Kérésére és Deseu kérdésére a vicecomes, a szolgabírók és az esküdt ülnökök hitükre, a király és Szent Koronája iránti hűségükre, a kereszt fáját megérintve a megye összes nemesével együtt egyhangú tanúsítással megerősítették, hogy a püspök a famulus-ait hatalmaskodva Debrente birtokra küldte, a juhokat (pecora)

8 *Turchányi Tihamér*: Adalékok Délmagyarország történetéhez. In: Történelmi és Régészeti Értesítő. Új folyam. Temesvár, 1903. 83–95. p.

velük elvitette, de ezek számát nem tudják. Erről Deseu a saját, a vicecomes és a szolgabírók pecsétjeivel ellátott oklevelet bocsát ki Benedeknek a közjognak megfelelően. D. 5. die congregationis predicte, in loco annotato, a. d. 1349.

E.: DL 108810. (Heimiana 116.) Hátlapján 1 nagyobb és 4 kisebb pecsét töredékes nyoma.

1349. júl. 2. A Szt. István király-egyház mellett

Ryma-i Mihály mester Krasso-i vicecomes és a szolgabírók tudatják, hogy mivel nekik Heym fia Pál fia: János a jobbágyai: Tót (Sclavus) János és Prehtyn részéről elégtételt adott azon perben, ami e jobbágyok elfogása ügyében zajlott köztük és Husus (dict.) Egyed, Mezeusomlyo-i hospes között, ezért ők e jobbágyokat a maguk részéről felmentik. D. iuxta ecclesiam B. Stephani regis, f. V. p. oct. Nat. Johannis Bapt., a. d. 1349.

E.: DL 108808. (Heimiana 114.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (... contra comitem [!] et iudices nobilium de Krasso expeditoria), 1 nagyobb és 2 kisebb zárópecsét töredékes nyoma.

R.: *Turchányi*, 1903. 86. p. (csak évvel; kivonatosabb).

1350. jan. 18.

Az aradi káptalan előtt megjelent egyrésztől Heym fia Pál fia: János mester, másrésztől Kuche-i Balase fia: Jakab (Beregrou-i Deseu fia: Miklós mester famulus-a és képviselője a csanádi káptalan ügyvédválló levelével), és János megvallotta, hogy részben azon bírságok miatt, amikben a Karasso-i comes és a szolgabírók előtt őt és frater-eit elmarasztalták, e bírságaik kiegyenlítése érdekében a Burzua folyó melletti Remethe nevű birtokukat a tartozékaival együtt Bede mesternek elzálogosította, részben pedig az ellenében Fele-i Kázmér fiai: Péter, Tamás és Miklós által Miklós nádor előtt viselt per nehézsége miatt annak lebonyolítása érdekében a Thymes megyei Sadan és Harumaruk nevű birtokait a tartozékaikkal együtt jelen oklevél kiadásától 20 évre (ad 20 annorum ... revolutionem) 35 Themes-i márkáért és 1 forintért Miklós mesternek elzálogosította, oly módon, hogy egyéb birtokrészei terhére e birtokokban minden frater-ével és bárki mással szemben Miklós mestert békésen meg kell őrizze e 20 évre. Ha a kitűzött időpont-

ban János, a frater-ei v. örökösök e birtokokat a mondott pénzösszegért nem váltják ki Miklós mestertől v. frater-eitől v. örökösöiktől, akkor utána ezt 8 márkáért tehetik csak meg, és amíg ez meg nem történik, addig őket e birtokokban ugyanúgy meg kell őrizték. János, a frater-ei v. utódaik a királyi emberrel és a csanádi káptalan tanúságával menjenek majd Bereg-zow-ra, és Miklós mestert v. frater-eit v. örökösöiket a mondott időpont előtt idézzék (evocarent) e birtokok kiváltása okán a csanádi káptalanhoz, és őket ott 8 napig várják. Jakab képviselői hatáskörrel kötelezte Miklós mestert, hogy ha ezen ura, a frater-ei v. utódai e 8 nap alatt nem mennek a káptalanhoz, akkor hatalmaskodásban (in facto potentiali) marasztalják el majd őket János, a frater-ei v. utódai ellenében, e birtokokat a haszonvételeikkal együtt vissza kell adják, továbbá két saját (a mondott birtokokkal értékben, haszonban és termékenységben egyenlő) birtokukat is át kell adják Jánosnak, frater-einek és örökösöknek a per kezdete előtt (ante ingressum iudicis). D. f. II. p. oct. Epiph. d., a. eiusdem 1350.

E.: DL 108813. (Heimiana 119.) Hátlapján mandorla alakú pecsét töredékes nyoma.

R.: *Turchányi*, 1903. 86. p. (csak évvel); Aradi reg.⁹ 69. (jan. 15-i dátummal); Anjou-okt.¹⁰ XXXIV. 52. (előbbi jóval kivonatosabb közlések alapján).

Megj.: A gyűjtemény jan. 15-re keltezi.

1350. jan. 26.

Folti (dict.) Pál mester vicecomes és a Temes megyei szolgabírók előtt a Karassou megyei Peredey-i Heym fia Pál fia: János mester az összes perét, amiket fentiek előtt alperesként v. felperesként visel, és főleg a Fele-i Kázmér fiai: Péter, Tamás és Miklós elleni jelenlegi perét az oklevél kiadása napjától 1 évre Nadasd-i Lukács fia: Miklósrá, Mandula-i Domokosra, Nadasd-i Lukács fia: Domokosra és János fia: Miklósrá, a famulus-aira bízva, érvényesnek fogadva el, amit ők (v. egyikük a többiek távollétében) jelen oklevél felmutatóiként tesznek és képviselnek mindezekben. D. f. III. p. Conv. Pauli, a. d. 1350.

E.: DL 108812. (Heimiana 118.) Papír. Hátlapján 2 pecsét töredékei.

R.: *Turchányi*, 1903. 86. p. (1353. jan. 26-i téves dátummal).

9 *Juhász Kálmán*: Egy dél-alföldi hiteleshely kiadványai. Aradi regesták. Gyula, 1962.

10 A sorozat kötetei elérhetők online is: https://library.hungaricana.hu/hu/collection/kozepkori_magyar_okmannyarak_anjou/

1350. febr. 20. Buda

[I.] Lajos király (H) megfontolva Zalok-i Pál fia: Pál mester, a királyi aula lovagja hű szolgálatait, amiket folyamatosan a király oldalán tartózkodva teljesített, ezek viszonzásául, noha többet érdemelne, Domokos fia: az örökös nélkül elhunyt Chomur Wezprim megyei Alasun nevű birtokát (ami emiatt jog szerint a királyi adományozáshoz tartozik) minden tartozékkal együtt korábbi határai alatt királyi új adomány címén Pál mesternek és örököseinek adja Erzsébet anyakirályné (H) egyetértésével, valamint a főpapok és bárók tanácsával, nem érintve idegen jogot. D. Bude, sab. an. Reminiscere, a. d. 1350.

E.: DL 108811. (Heimiana 117.) Előlapja jobb felső sarkában és alul közepén: relatio Ladislai dicti Treutel. Hátlapján nagypecsét töredékei, középkori kéztől tárgymegjelölés.

1351. jún. 12. Buda

[I.] Lajos király oklevele. D. Bude, in fe. S. Trinit., a. d. 1351.

E.: DL 108814. (Heimiana 120.) Előlapján felül, fakultan: relatio Nicolai archiepiscopi Strigoniensis per Laurencium filium Dominici filii Zaruad [?] famulum suum. Hátlapján nagypecsét töredékei alatt (azoktól takartan) ugyanez; középkori kéztől: super Jacoko [!] et alia.

Á.: I. Lajos király, 1355. okt. 4. DL 41272.

K.: AO III.¹¹ 372–373. p. (Á. alapján, Á.-ban.)

R.: Anjou-oklt. XXXV. 326. (Á. alapján.)

Megj.: Az eredeti oklevél eltérő névalakjai: Hem, Jakoteleke, Erdeuouotelek.

1351. júl. 5. Buda

[I.] Lajos király (H) a Gron melletti Szt. Benedek-monostor konventjének: elmondták neki István fia: Beke nyitrai vicecomes nevében, hogy amikor annak helyettese (vices eius gerens), Fodor (Crispus) Miklós júl. 2-án (sab. p. oct. Nat.

¹¹ Anjou-kori Okmánytár. III. Bp., 1883.

Johannis Bapt.) Nyitra megyében a királyi ember, a nyitrai káptalan tanúsága és a Nyitra megyei egyik szolgabíró jelenlétében bírságokat (Byrsagia) akart beszedni Peech-i János fia: Jánostól, akinek a registrum-ot a káptalan tanúsága felolvasta, János nem sokkal később Zelechen faluban Miklóst megölte. Ezért a király utasítja a konventet, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel Chooth fia: János v. Jakab, v. Kaluz-i Mykou fia: Egyed v. Seuenske-i Barcha királyi ember tudja meg erről az igazságot, majd a konvent tegyen jelentést. D. Bude, f. III. p. Petri et Pauli, a. d. 1351.

Á.: Garamszentbenedeki konvent, 1351. júl. 11. DL 108818., I. alább.

1351. júl. 5. Buda

[I.] Lajos király (H) azonos tartalmú parancslevele a nyitrai káptalannak. Eltérő szóalakjai: birsagia, Pech. A királyi emberek: Wasard-i Leustach fia: Péter v. Pál, v. Wasard-i Chapou fia: Péter. D. Bude, f. III. p. Petri et Pauli, a. d. 1351.

Á.: Nyitrai káptalan, 1351. júl. 11. DL 108817., I. alább.

1351. júl. 11.

A Gron folyó melletti Szt. Benedek-monostor konventje jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy az István fia: Beke nyitrai vicecomes érdekében kiadott parancslevelének megfelelően (1351. júl. 5.) Chooth fia: János királyi emberrel kiküldték tanúságul Arnold testvért, akik Nyitra és Bars megyék nemeseitől és közrendűitől (communes homines) megtudták, hogy amikor Fodor (Crispus) Miklós, Beke mester nyitrai vicecomes helyettese (vices gerens) júl. 2-án (sab. p. oct. Nat. Johannis Bapt.) Nyitra megyében a királyi ember, a nyitrai káptalan tanúsága és a Nyitra megyei egyik szolgabíró jelenlétében azon bírságokért (Byrsagia), amikben többek között Peech-i Jánost a nyitrai comes registrum-a szerint elmarasztalták, János Zelechen nevű birtokára menve e bírságokkal azonos értékű zálogot (pignora ipsa iudicia valencia) akart beszedni, János a famulus-aival és jobbágyaival Miklóst megölette, tőle Beke mester pecsétjét és az elmarasztaltak bírságait tartalmazó registrum-ot és két lovát elvetette, az egyik famulus-át megsebesíttette. D. f. II. p. oct. Petri et Pauli, a. d. 1351.

E.: DL 108818. (Heimiana 122.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét nyoma.

[1351.] júl. 11.

A nyitrai káptalan azonos tartalmú jelentése [I.] Lajos királynak (H). Eltérések attól: itt Bars megye nem szerepel, birsagia, Pech. Királyi ember: Wasard-i Chapou fia: Péter, a káptalan tanúsága: János mester kanonok. D. f. II. an. Margarete, a. d. ut supra. [1351.]

E.: DL 108817. (Heimiana 122a.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma.

1351. okt. 26. Buda

[I.] Lajos király a zobori konventnek: elmondták neki István fia: Beke nyitrai vicecomes és Touth-i Miklós fia: János nevében, hogy Miklós fia: Miklós — ezen János fivére, Beke vicecomes helyettese (vices gerens) — júl. 2-án (sab. p. Petri et Pauli) a királyi emberrel, a nyitrai káptalan tanúságával és a megye négy szolgabírójának egyikével a megyésispán (comes parochialis) registrum-ának megfelelően azokat a birságokat, amikben Pech-i János fia: Jánost a vicecomes és a szolgabírók előtt törvényesen elmarasztalták, az ország szokása szerint az ura: Beke vicecomes személyében János fia: János egyik birtokán be akarta szedni, de János a cinkosaival Miklóstra rontva öt kegyetlenül megölte, tőle az ispán registrumait és a lovait hatalmaskodva elvette, a megölt Miklós holttestét néhány napig a Wagh folyó mellett tartotta és csak így adta vissza vissza. Ezért a király utasítja a konventet, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel Vasard-i Chapou fia: Péter v. Kupusd-i János v. Lyuky-i Jakab fia: Mihály királyi ember tudja meg minderről az igazságot, majd a konvent tegyen jelentést. D. Bude, in fe. Demetrii, a. d. 1351.

Á.: a köv. oklevélben.

[1351.] nov. 13.

A zobori Szt. Ipolit vértanú-monostor konventje jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy parancslevelének megfelelően (*l. előző oklevél*) Lyuky-i Jakab fia: Mihály királyi emberrel kiküldték tanúságot Miklós testvért, akik Nyitra és Pozsony megye nemeseitől és közrendűitől (*communes homines*) megtudták, hogy amikor Beke mester nyitrai vicecomes helyettese (*vices*): Fodor (Crispus) Miklós júl. 2-án (*sab. p. oct. Nat. Johannis Bapt.*) Nyitra megyében a királyi ember, a nyitrai káptalan tanúsága és az egyik szolgabíró jelenlétében azon bírságokért (*Birsagia*), amikben többek között Pech-i János fia: János a nyitrai comes registrum-a szerint elmarasztaltott, annak Zelchen birtokán e bírságokkal azonos értékű zálogot (*pignora ipsa iudicia valencia*) akart beszédni, János a famulus-aival és jobbágyaival őt megölette, tőle Beke mester pecsétjét, a bírságokban elmarasztaltak [neveit] tartalmazó registrum-ot és két lovát elvetette, az egyik famulus-át megsebesített. *D. in fe. Briccii, a. prenotato.* [1351.]

E.: DL 108816. (Heimiana 122.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma.

1351. nov. 15. Buda

Miklós nádor (H), a kunok bírása azon oklevél-bemutatást, amivel oklevelének megfelelően színe előtt a győri káptalan mint felperes (aminek nevében László mester kanonok jelent meg annak ügyvédvalló levelével) nov. 8-án (*oct. OO. SS.*) tartozott Heem fia Pál fia: Benedek mester ellenében egy malom és egy telek (*area curie*) ügyében, a felek akaratából [1352.] máj. 1-jére (*oct. Georgii*) halasztja. *D. Bude, 8. die termini prenotati, a. d. 1351.*

E.: DL 108815. (Heimiana 121.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredéke.

1352. jan. 9.

[I.] Lajos király privilegiális oklevele, a. d. 1352., V. Id. Jan.

- E.:** DL 108574. (Memorabilia 1.) Függőpecsét és vörös-zöld fonata. Hátlapján középkori és újkori kezektől tárgymegjelölések.
- R.:** *Iványi*, 1942. 1. (E. alapján.); Anjou-oklt. XXXVI. 8. Újkori Má.-a (DL 107946.) alapján. Attól eltérő névalak az E.-ben: Tombo.

1352. szept. 12.

A Symigium-i Szt. Egyed-monostor konventje előtt Heem fia néhai Pál leánya, Sudak-i István fia Beke mester özvegye: Katalin a kisfiaival (parvulus): Istvánnal, Fülöppel és Ferencsel megjelenve elmondta, hogy az apja: Pál birtokaiból neki járó leánynegyed Heem fia Pál fiai: János, Benedek, Miklós, Péter és Balázs, az ő fivérei (fratres carnales) az Abawywar megyei Lyba birtokkal teljesen kiadták, ezért ő e fivéreit és örökösüket a leánynegyede ügyében a maga és fiai nevében teljesen felmentette. D. f. IV. p. Nat. virg. glor., a. d. 1352.

- E.** DL 108819. (Heimiana 123.) Hátlapján pecsét töredékes nyoma.

1352. okt. 18. A Szt. István király-egyháznál

Dénes fia: Bereck, Karasow-i vicecomes és a szolgabírók előtt Heym fia Pál fia: János mester elpanaszolta, hogy amikor okt. 16-án (III. f., in fe. Galli) a házából Mezeusomlío város felé lovagolt, a közúton Fizesthow-i Magyar (dict.) Pál jobbágyai őt megtámadták és meg akarták ölni, a famulus-át: Benedeket és a lovát pedig nyíllövessel megsebesítették. Amikor János kérésére fentiek kiküldték emberüket: Tyvissed-i Paznad comes-t tudományvételre, ő nemesektől és nem nemesektől megtudta, hogy e népek vétkesek a János mester elleni mondott cselekedetekben. D. iuxta ecclesiam B. Stephani regis, f. V. p. fe. prenotatum, a. d. 1352.

- E.:** DL 108821. (Heimiana 125.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, 1 nagyobb és 1 kisebb zárópecsét nyoma.
- R.:** *Turchányi*, 1903. 86. p. (kivonatossabb; csak évvel).

1352. nov. 29. A Szt. István király-egyháznál

Dénes fia: Bereck, Karasow megyei vicecomes és a szolgabírók előtt egyrésztől Lőrinc fia: Péter, Magyar (dict.) Pál mester officialis-a és képviselője a csanádi káptalan ügyvédvalló levelével, továbbá Fizesthov-i jobbágycsalád (Draxa fiai: Wtheeh, Moymel és Milotheen), másrésztől Heym fia Pál fia: János mester a famulus-aival: Lászlóval és Péterrel megjelenve elmondták, hogy az eddig közöttük létrejött összes perükben fogott bírók elrendezésével úgy egyeztek meg, hogy ezen Mylothen keze levágásáért és a Wtheeh-nek és Moymeel-nek okozott sebekért nekik János mester a famulusaival együtt ad 3,5 márkát és két ökröt, mégpedig dec. 8-án (in fe. Conc. Marie) fél márka dénárt, [1353.] márc. 13-án (quind. diei medii Quadr.) pedig 3 márkát részben dénárokból, részben természetben (in estimatione condigna) és két ökröt. Ha az első kifizetést János nem teljesíti, azt 3 márka bírsággal (birsagium) kell megtegye, ha pedig az utolsó időpontot mulasztja el, akkor 25 márkában marasztalják el őt és mondott famulus-ait Wtheeh és fivérei ellenében. A felek kötelezték magukat, hogy az eddig közöttük létrejött pereket befejezik, és ha valamelyikük ezek ügyében a másikat zaklatná, v. bíróhoz fordulva perbe vonná, és ezt két v. három megbízható személy tanúságával lehet bizonyítani, akkor az ilyen felet hatalombajban elbukásban (succubitus duelli potentialis) marasztalják el a másikkal szemben. D. iuxta ecclesiam B. Stephani regis, f. V. an. Andree, a. d. 1352. A kifizetések a bíró részén kívül történnek.

E.: DL 108820. (Heimiana 124.) Papír. Hátlapján két pecsét nyoma, egynek töredéke.

1353. febr. 10. Mezősomlyó

Pousa fia: László mester, Crasso megye comes-e és a szolgabírók tudatják, hogy amikor színük előtt a királyi kápolnaispán oklevele szerint Zechy-i Miklós, Zeurinum-i bán (magnificus) Heym fia Pál fia: János nevében (pro) annak Remete nevű birtoka kiváltására 50 márka dénárt kellett fizessen kétszeres büntetés terhe alatt (sub duplo) febr. 27-én (in die medii Quadr.) Bede mester özvegyének és a fiának: Istvánnak, az összegből febr. 10-én (in domin. Invocavit) János a maga és a bán nevében 40 márka dénárt kifizetett az asszonynak és fiának, akik erről Jánost nyugtatták. D. in Mezeusomlo, in domin. prenotata, a. d. 1353.

E.: DL 108824. (Heimiana 127.) Hátlapján két pecsét nyoma, egynek szalagja.

R.: *Turchányi*, 1903. 86. p. (kivonatossabb; csak évvel).

1353. febr. 23.

A vasvári káptalan előtt a Wesprim megyei, Morzol folyó melletti Kamund-i Miklós fia: László megvallotta, hogy a Kamund nevű birtoka északi felét (a másik felét korábban Vossyan-i Ogmand fiainak: IrnUSD-nak és Jánosnak zálogosította el) minden haszonvételrel Ogmand ezen fiainak 14 márka széles bécsi dénárért (minden márkát 10 pensa-val [számolva]) jelen oklevél kiadása napjától 15 évre elzálogosította, úgy, hogy korábban azt nem válthatja ki, de az időpont leteltével ezt bármikor megteheti a mondott összegért, bármiféle ellentmondás esetén is. Ha a kiváltás idejéig Ogmand fiait ennek okán bárki perbe vonná v. bármi módon zaklatná, őket László szavatolja és e birtokfélben megőrzi, s ha ezt nem akarja v. nem tudja megtenni, akkor a Zenthkiral nevű birtokából ugyanolyan hasznú, értékű és mennyiségű birtokrészt kell adjon Ogmand fiainak telkekben és szántóföldekben, különben 30 márka dénár bírságban marasztalják el ellenükben. Ha László örökös nélkül hunyna el, e birtokfél örökre IrnUSD-ra és Jánosra maradjon. D. sab. an. Oculi, a. d. 1353.

E.: DL 108830. (Heimiana 133.) Foltos papír. Hátlapján pecsét nyoma.

1353. ápr. 1. Mezősomlyó

Posa fia: László mester, Krasou-i comes és a szolgabírók tudatják, hogy színük előtt korábbi oklevelük szerint ápr. 1-jén (in die Concuss. ovorum) Heym fia Pál fia: János mester 10 márka dénárt kellett fizessen Bede mester özvegyének és a fiának: Istvánnak. Ekkor János 5 márka dénárt kifizetett nekik, és kötelezte magát, hogy a maradék 5 márka dénárt ápr. 25-én (f. V. p. Georgii) fizeti ki nekik Galamar-on Domokos fia: Péter házánál, s ha ezt elmulasztaná, 15 márkában marasztalják el az asszony és fia ellenében. D. in Mezeusumplo, die prenotato, a. d. 1353.

E.: DL 108829. (Heimiana 132.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (amiben Galamar mint falu szerepel), két zárópecsét nyoma.

1353. ápr. 18.

Petheu mester veszprémi vicecomes és a szolgabírók tudatják, hogy királyi parancsból Vasarhel faluban közgyűlést tartottak, ahol Bakon-i Hem fia Pál fia: Benedek mester választ akart adni Nadasd-i Mihály fia: Miklós ellenében (akinek nevében Nadasd-i Domokos fia: Pál jelent meg ügyvédvalló levéllel), de az ügyet fogott bírók kérésére jún. 27-re (ad f. V. p. Nat. Johannes Bapt.) halasztották, úgy, hogy akkor a felek vezessenek színük elé Vasarhel-en fogott bírót, és amit azok döntenek, [*tollban maradt*: a felek el kell fogadják]. Ha Miklós a döntést nem fogadja el, akkor a per kezdete előtt (ante introitum ad presenciam iudicis) 1 márká bírságban marasztalják el, a bíró része nélkül. D. f. V. an. Georgii, a. d. 1353.

E.: DL 108826. (Heimiana 129.) Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, 1 nagyobb és 2 kisebb zárópecsét töredékes nyoma.

1353. ápr. 24.

A veszprémi káptalan előtt Leurente fia Tamás fia: Miklós a maga és fivére (frater carnalis): János nevében előadta, hogy — miként elmondta az összegyűlt szomszédok jelenlétében Beche birtokon egy vitás birtokrész egyrészt köztük, másrészt Péter fia: Máté között fogott nemes bírók általi becslése idején is — a Beche-i egyház szentélyétől dél felé [levő rész] e szentély felével együtt, kivéve (preter) e vitás birtokrészt, az ő és fivére: János örökjoga, mindig is annak tulajdonában voltak, most is mint valós birtokosai bírják örökjogként, per nélkül e részt, kivéve a vitás birtokrészt. D. in fe. Georgii, a. d. 1353.

E.: DL 108827. (Heimiana 130.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (... pro Nicolao et Johanne filiis Thome ...), zárópecsét töredékes nyoma.

1353. máj. 8. Buda

Tamás comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honor-birtokosa azon pert, amit színe előtt a veszprémi káptalan idéző- és birtokbejáró oklevelének megfelelően Heym fia Pál fia: Benedek mester máj. 1-jén (oct. Georgii) viselt Kyrisius fia: András, Demeter fia: János, Péter fia: Miklós és Akur fia: György ellenében Lyz[kou] birtok iktatásának tilalmazása ügyében, a király írásos (az or-

szágbírónak bemutatott) parancsának megfelelően júl. 1-jére (oct. Nat. Johannis Bapt.) halasztja. D. Bude, 8. die termini prenotati, a. d. 1353.

E.: DL 108822. (Heimiana 126.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét körvonala. Kortárs kéztől: ad quind. B. Mychaelis ad pacem, ex quibus ipse Georgius pro se solus et pro aliis capituli Wesprimiensis; solvit Stephanus.

Megj.: A gyűjtemény 1352. máj. 8-ra keltezi.

1353. júl. 8. Buda

Tamás comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honor-birtokosa azon pert, amit oklevelének megfelelően színe előtt Heym fia Pál fia: Benedek mester júl. 1-jén (oct. Nat. Johannis Bapt.) viselt Kyrisius fia: András, Demeter fia: János, Péter fia: Miklós és Akur fia: György ellenében (akik közül György jelent meg a maga, a többiek nevében pedig a veszprémi káptalan ügyvédvalló levelével) Lyzkou birtok iktatásának tilalmazása ügyében, a felek akaratából okt. 13-ra (quind. Michaelis) halasztja. D. Bude, 8. die termini prenotati, a. d. 1353.

E.: DL 108823. (Heimiana 126.) Papír. Előlapja alján: Andreas personaliter cum Wesprimiensis, pro aliis ad oct. Purificationis, Johannes filius Veyteh pro actore cum comitis capelle. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékei.

1353. aug. 12. Buda

[I.] Lajos király (H) a veszprémi káptalannak: elmondták neki Heem fia Pál fia: Benedek mester nevében, hogy a joga sérelmére a Jakoteluke nevű birtokán Móric fia: Simon mester, pozsonyi comes és Hector fia: Miklós hatalmaskodva letelepedvén (descendentis) az ottani összes szénát használják, és ezzel az ügyben kiküldött Kun (dict.) Péter királyi ember tilalmazására sem hagytak fel. Ezért a király utasítja a káptalant, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel Zurchuk-i Bors fia: Mihály v. Koachi-i Petee v. Buken fia: János királyi ember tudja meg erről az igazságot, idézze Simon mestert és Eector [!] fia: Miklóst a királyi jelenlét elé Benedek ellenében, majd a káptalan tegyen jelentést az uralkodónak. D. Bude, 3. die Laurencii, a. d. 1353.

Á.: a köv. oklevélben.

Megj.: Az ügyben az uralkodó ue. napon párhuzamosan levelet intézett a fehérvári káptalanhoz is, l. Anjou-oklt. XXXVII. 535.

[1353.] aug. 19.

A veszprémi káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy gyűrűspecés parancslevelének megfelelően (*l. előző oklevél*) Bukén fia: János királyi emberrel kiküldték tanúságul János papot (sacerdos), István örkanonok nepos-át, akik aug. 14-én (in vig. Ass. B. virg.) Heem fia Pál fia: Benedek mester Jakoteluke nevű birtokára mentek, ott találták Móric fia Simon mester feleségét, nemes asszonyt a familia-jával együtt egy sátorban (in tentorio), és láttak még ott számos bódét (tabernacula seu speluntas) és Simon mester sok lovát. Kun (dict.) Péter királyi embertől (akit a király Simon mesterhez küldött korábban, hogy Simon a király parancsára e birtokról távozzon) és másoktól megtudták, hogy Simon a király parancsára sem távozott e birtokról, hanem még most is (adhuc) ott lakik (maneret et resideret) a feleségével, a familia-jával és az állataival, a birtok kaszálóit tönkretette, Benedek joga sérelmére. Ezután aug. 15-én (in fe. Ass. B. virg.) Simont a Moruchida nevű birtokán a királyi ember a királyi jelenlét elé idézte Benedek ellenében aug. 29-re (ad quind. Ass. B. virg.). D. f. II. an. regis Stephani, a. d. supradicto. [1353.]

E.: DL 108825. (Heimiana 128.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (eszerint Simon mester pozsonyi comes; Heym névalak), zárópecsét és kis visszazáró pecsét nyoma.

Megj.: A fehérvári káptalan 1353. aug. 17-i, hasonló tartalmú jelentését l. Anjou-oklt. XXXVII. 548.

1353. nov. 11.

A pannonhalmi Szt. Márton-monostor konventje előtt Gedelaka-i Gedus fia János leánya (puella): Erzsébet megvallotta, hogy mivel rokonsága fogyása révén (per sue generationis ... defectum) nincsenek rokonai (proximi et cognati), önmaga pedig nem tud fennmaradni (comode persistere) kellő segítség nélkül, mivel rablók és egyéb gonosz emberek a Gedelaka nevű birtokrészén már sokszor kifosztották, ezért gondoskodni óhajtván magának kellő és szükséges segítségről, hogy élete végéig élvezhesse lelke békességét gondoskodó védelem alatt, a Gedelaka

nevű Vesprim megyei birtokrészét (ami teljes rokonsága tagjainak halálával csak őrá háramlott törvényesen) minden tartozékkal, az abban levő leánynegyedével és más egyéb jogával együtt Heem fia Pál fia: Benedek mesternek és feleségének: Bago-nak adta örök birtoklásra, de ezt nem ok nélkül tette, mivel teljes rokonsága halálával a közelebbi rokonság okán (*ratione generationis annexae proximioris*) Gedelaka birtok senki máséhoz nem tartozik őutána, csak Bago asszonyhoz. Továbbá Erzsébet leánytestvére: Katalin asszony a konvent előtt a saját hitbérért és az anyja: Vyola jegyajándékát, amik Gedelaka birtokból neki jog szerint járnak, Benedek mesternek és feleségének teljesen elengedte, ezek ügyében sosem indít pert (egyéb joga nincs e birtokrészben), és elmondta, hogy e birtokrész Erzsébet tulajdonába jutott korábban. Viszonzásul a birtokadományért, Benedek mester vállalta (ahogy Erzsébet és Katalin elmondták), hogy őket, amíg élnek, a szükséges élelemmel és ruházattal ellátja nagylelkűen (*iuxta sue liberalitatis exigentiam et arbitrium sue voluntatis liberale*). D. in fe. Martini, a. d. 1353.

E.: DL 108828. (Heimiana 131.) Hátlapján pecsét töredékei; középkori kéztől: Gedelaka.

1354. jan. 31. Buda

[I.] Lajos király (H) megfontolva Heem fia Pál fia: Benedek mester, a királyi aula lovagja hű szolgálatait, amiket az ő és országa feladataiban folyamatosan az uralkodó oldalán tartózkodva teljesített, ezek viszonzásául a Fejér megyei Akasztou nevű királyi birtokot az ottani vámmal, halászóhelyekkel és tartozékokkal együtt, azon határok alatt, amikkel eddig az uralkodó nevében az birtokolva volt, királyi új adomány címén Benedek mesternek és fivéreinek (*frater uterinus*): Jánosnak, Miklósnek, Péternek és Balázsnak és örökösöknek adja, nem érintve idegen jogokat. D. Bude, f. VI. an. Purif. B. virg., a. d. 1354.

E.: DL 108831. (Heimiana 134.) Hátlapján nagypecsét töredékei alatt: *relatio Nicolai Konth vayuode*; középkori kéztől: *super Akaztho*.

1354. ápr. 30.

Lorand budavári (*Castrum novi montis Pestyensis*) bíró, az esküdtek és a polgárok előtt Egri (*dict. de Agria*) Jakab fia: János, a polgártársuk a házát, ami a

váralján (in suburbio) van a Duna (Danubius) mellett Tylmann fia: Péter házá-
nak szomszédságában, szemben Wamus (dict.) Balázs házával, telekkel (fundus
curie) és minden tartozékkal együtt a felesége és rokonai beleegyezésével eladta
Furo (dict.) Péter fia: Istvánnak, polgártársuknak és általa örököseinek 12 márka
ezüstért (argenti mercimonialis), vállalva, hogy Istvánt és örököseit a város régtől
kipróbált szokása (usus et consuetudo) szerint szavatolja mindenkivel szemben,
aki e ház és annak haszonvételei okán őket zaklatni akarja. Erről a felek kérésére
pecsétjükkel ellátott oklevelet bocsátanak ki, ígérve, hogy visszavitele esetén azt
privilegiális oklevelükben megerősítik. D. in vig. Philippi et Jacobi, a. d. 1354.

E.: DL 108528. (Acta antiqua 5. 5. 93.) Hátlapján középkori és újkori kéztől
tárgymegjelölések, vörös viaszú pecsét töredékei.

Megj.: A gyűjtemény 1345. ápr. 30-ra listázza.

1355. jan. 15.

[I.] Lajos király oklevele, a. d. 1355., XVIII. Kal. Febr.

E.: DL 108503. (Acta antiqua. N.Újv. 1. 1. 1.). Hátlapján középkori és újkori kezektől
tárgymegjelölések. Függőpecsét és vörös-zöld fonata.

R.: Anjou-oklt. XXXIX. 19.

1355. máj. 10.

A császári káptalan oklevele, a. d. 1355., domin. an. Asc. d.

E.: DL 108575. (Memorabilia 2.) Papír. Hátlapján újkori kéztől tárgymegjelölés,
mandorla alakú pecsét töredékes nyoma.

R.: *Iványi*, 1942. 2.; Anjou-oklt. XXXIX. 284.

1355. júl. 12. Buda

[I.] Lajos király oklevele. Bude, domin. an. Margarethe, a. d. 1355.

- E.:** DL 108833. (Heimiana 135.) Előlapja alján: *commissio regis in litteris suis sub quadrangulato sigillo*, hátlapján nagypecsét töredékei alatt: *commissio regis in litteris suis cum [sigillo quadrangu]lari*; újkori kéztől magyar nyelvű tárgymegjelölés.
- R.:** Anjou-oklt. XXXIX. 433.

1355. okt. 4.

[I.] Lajos király oklevele, a. d. 1355., IV. Non. Oct.

- E.:** DL 108832. (Heimiana 134b.) Hátlapján középkori kezektől tárgymegjelölések. Függőpecsétje kiszakadt.
- R.:** Anjou-oklt. XXXIX. 571.

1356. ápr. 18.

A fehérvári káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy Alc[hy]-i Gyarmán királyi ember Fábián, egyházuk ... rendű klerikusa (akit a k[irály] gyűrűspecsétes idézőlevelének megfelelően adtak hozzá tanúságul) jelenlétében ápr. 14-én (f. V. an. Ramispalmarum) Lugas-i Tamást a Myke nevű, Puer fia: Gyarmán-t a Zenthkeral nevű, Kol-i Bálint fia: Gergelyt a Kol nevű, Doboka-i Lo[r]and fia: Pált pedig a Doboka, más néven Bodakpal[h]azahale nevű birtokrészén megidézte Boklar-i Heem fia Pál fia: Benedek mester Kamaron-i comes ellenében a királyi jelenlét elé máj. 1-jére (oct. Georgii). D. 5. die diei [cit]ationis, a. d. 1356.

- E.:** DL 108834. (Heimiana 136.) Hiányos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, mandorla alakú zárópecsét nyoma. Kortárs kéztől: *pro actore litteras regias exhibuer[unt] ad quind. residencie; ambo sol[vunt]*.

Megj.: A gyűjtemény 1358. ápr. 18-ra listázza.

1356. máj. 8. Visegrád

Zeech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa azon pert, amit színe előtt az uralkodó perhalasztó oklevelének megfelelően Benedek mester, Kamaron-i comes máj. 1-jén (oct. Georgii) viselt Donch fia: Miklós mester ellenében, az alperes érdekében bemutatott királyi írásos pa-

rancsnak megfelelően a királyi hadoszlás 15. napjára (ad [*lehúzva*: oct.] quind. residencie exercitus regii nunc proxime fiende) halasztja. D. in Vyssegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1356.

E.: DL 108837. (Heimiana 138.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét nyoma.

1356. máj. 26. Visegrád

[I.] Lajos király (H) Heem fia [!] Benedek mester Komarun-i comes-nek: mivel Sury-i Olivér fia Kopoz özvegyét és a fiait: Miklóst és Istvánt a birtokjogaikkal együtt királyi védelmébe és speciális oltalmába fogadta, és személyében (viceque nostre maiestatis persone) Benedek oltalmára bízta őket, ezért utasítja őt, hogy e nemes asszonyt és fiait a birtokjogaikkal együtt a király személyében óvja és védje meg. D. in Vyssegrad, f. V. p. Vrbani, a. d. 1356.

E.: DL 108836. (Heimiana 137.) Hátlapján vörös viaszú kis pecsét nyoma, újkori kéztől tárgymegjelölés.

1357. febr. 11. Visegrád

[I.] Lajos király (H) a csanádi káptalannak: elmondta neki Heym fia Pál fia: Benedek mester, hogy a Remethe nevű birtokán szükség van a bejárásra és határjelek emelésére. Ezért a király utasítja a káptalant, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel Jutas-i Tamás fia: János v. Kouachy-i Buken fia: János v. Semler-i Miklós fia: Imre v. Bodow fia: István v. Orozapaty-i Balázs fia: János v. András fia: Miklós királyi ember e birtokot a szomszédok összehívásával járja be régi határai mentén, a szükséges helyeken a régiek mellé új határjeleket emelve, és mások birtokaitól elkülönítve hagyja azt Benedek mesternek, ha nem lesz ellentmondás. Az esetleges ellentmondókat idézze Benedek ellenében a királyi jelenlét elé, majd a káptalan tegyen jelentést az uralkodónak. D. in Wissegrad, sab. an. Exsurge, a. d. 1357.

Á.: Csanádi káptalan, 1357. ápr. 1. DL 108840., I. alább.

1357. márc. 27. Visegrád

László császmái prépost, kápolnaispán, [I.] Lajos király (H) titkos kancellárja tudatja, hogy amikor Benedek mester Vissegrad-i várnagy kérésére — küldje ki vele emberét az alábbiak meghallgatására és annak oklevélbe foglalására (et in nostras litteras redigenda) — kiküldte notarius-át: János mestert, akinek jelenlétében a Vissegrad-i várban levő Korbauia-i Kuriacus fia Gergely comes fia: György mester megvallotta, hogy ő királyi fogságban lévén Benedek mestertől 1000 forintot kapott kölcsön, mely összeget a Gradach várbeli házába való hamaros visszatérésének 10. napján (10. die reversionis sue usque domum suam de castro Gradach nunc prox. fiende) e Gradach-i házában a zágrábi káptalan tanúsága jelenlétében (akinek kiküldésére a kápolnaispán kéri a káptalant) Benedeknek megfizeti, és kötelezte magát, hogy kétszeres büntetés sújtsa, ha ezen időpontot elmulasztja a kifizetéssel. D. in Vissegrad, f. II. p. Judica, a. d. 1357.

E.: DL 108841. (Heimiana 140.) Papír. Hátlapján pecsét töredékes nyoma.

[1357.] ápr. 1.

A csanádi káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy parancslevelének megfelelően (1357. febr. 11.) Balázs fia: János királyi emberrel kiküldték tanúságul Lászlót, a Szentlélek-egyház plébánosát, akik márc. 24-én (f. VI. an. Judica) Remethe birtokot a régi határai mentén bejárták, ahol szükséges volt, a régi határjelek mellé újakat emelve (kivéve azokat a részeket, amik a Desew fia: János mester, Thymis-i comes és várnagy officiolatus-a alatt levő falvakat érintik). Az általuk emelt határjelek: Bothreue-nél, ami a Bursua vízből ered, 2 földjel, a kelet felőli elkülöníti Kelemen fiai Jubar falvától; észak felé Jubar falu végében; Seldubakfow-nél 3 földjel, az egyik elválasztja Kelemen fiaitól, a másik Egersegh falutól, a harmadik Remethe birtoké; nagy útnál, ami Dobaz (dict.) provincia-hoz tart; ue. út 3 földjelig; 2 földjel Jubanpathakafeye mellett; az Egerzeg-ről Remethe faluba tartó út mellett; Levkusfaya-nál 2 földjel; bal felé Meduespathaka nevű erdőnél 2 földjel; ezen erdő; Kismedues-nél 3 földjel; ezen Kysmedues nyugat felé egy határjelig; dél felé Budapathakatha-nál 2 földjel; jobb felé régi határjelnél 2 újonnan emelt; dél felé határjelek; régi határjel mellett 2 új; Thewthewspathakafeye. Az így elkülönített és bejárt Remethe birtokot, el-

lentmondó nem lévén, Benedek mesternek iktatták örök birtoklásra. D. sab. an. Ramispalmarum, a. supradicto. [1357.]

E.: DL 108840. (Heimiana 139.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (... pro magistro Benedicto filio Pauli filii Heym ...), zárópecsét töredékei.

R.: *Turchányi*, 1903. 86. p. (jóval kivonatosabb).

1357. ápr. 11.

[I.] Lajos király 1357. ápr. 11-én (3. die Passce, a. in presenti) kiadott gyűrűs-pecsétes nyílt oklevele: mivel Vylak-i György fia: Miklós Rokka királyi várban az uralkodó szolgálataiban van elfoglalva és emiatt a nádor előtti pereiben nem tud megjelenni, ezért a király utasítja a nádort, hogy Miklós összes perét (a mind felperesként, mind alperesként viselteket bármely időpontban is), továbbá a fivére (carnalis frater): Balázs, valamint Heym fiai: László, Lőrinc és Gergely, az unokatestvérei (frater patruelis) pereit, amiket ők együtt v. külön indítottak a nádor előtt, bírság nélkül halassza okt. 6-ra (oct. Michaelis).

Tá.: a köv. oklevélben.

1357. ápr. 21. Visegrád

Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása azon pert, amit korábbi oklevelének megfelelően színe előtt Liteer-i Sándor fia: János [*Lehúzva*: mester] a velenceiek elleni királyi had márc. 29-re kihirdetett oszlásának 15. napján (quind. residencie regalis exercitus contra Venetenses habiti et ad quind. diei medii Quadr. proclamate) [ápr. 12.] viselt Heym fia: László és György fia: Miklós ellenében a Liteer birtokon levő rész ügyében, mivel Miklós érdekében bemutatták neki a király parancslevelét (*l. előző oklevél*), annak megfelelően okt. 6-ra (oct. Michaelis) halasztja. D. in Vissegrad, 10. die termini prenotati, a. d. 1357.

E.: DL 108845. (Heimiana 151b.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: non solvit.

Megj.: A gyűjtemény ápr. 20-ra keltezi.

1357. júl. 8. Visegrád

Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása azon per tárgyalását, amivel a saját, valamint Miklós néhai nádor (H), a kunok bírása idézőlevelének és a budai káptalan arra adott jelentésének megfelelően a Miklós nádor mondott levelében foglalt ügyben júl. 1-jén (oct. Nat. Johannis Bapt.) tartozott egyrésztől Wyganth-i István fia: Benedek váradi olvasókanonok és Wyganth-i János fia: Gergely (akik közül utóbbi állt elő, Benedek nevében pedig István fia: László a váradi káptalan ügyvédvalló levelével), másrésztől Chatar-i Balázs (akinek nevében Ányos fia: János jelent meg a veszprémi káptalan ügyvédvalló levelével) között, a per nehézsége és a vele ítélkező társai kevés száma miatt nov. 8-ra (oct. OO. SS.) halasztja. D. in Vysegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1357.

E.: DL 108860. (Heimiana 205.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (Vyganth névalakkal), zárópecsét nyoma.

Megj.: A gyűjtemény 1367. júl. 8-ra listázza.

1357. aug. 8. Visegrád

Zech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa azon pert, amit perhalasztó oklevelének megfelelően színe előtt Benedek mester Kamaron-i comes — akinek nevében Saar-i (dict.) Miklós jelent meg a királyi kápolnaispán ügyvédvalló levelével — aug. 1-jén (oct. Jacobi) viselt Donch fia: Miklós mester ellenében (akinek nevében Mihály litteratus jelent meg a győri káptalan ügyvédvalló levelével), a felek képviselői akaratából nov. 8-ra (oct. OO. SS.) halasztja. D. in Vyssegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1357.

E.: DL 108838. (Heimiana 138b.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: pro actore ut prius, pro in ut prius ad oct. Epiph. d.; solvunt ambo VII; due; pro in VI; solvit; una.

1357. aug. 31.

A győri káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy a Lak-i Ector fia: György mester érdekében idézésekre, tudományvételekre és tilalmazásokra okt. 6-ig (oct. Michaelis) kegyesen kiadott (gratiose data) általános levelét megkapva az ab-

ban többek között megnevezett Salamon-i Kelemen fia: Domokos királyi emberrel kiküldték tanúságot kórusuk klerikusát: Domokost, akik aug. 29-én (f. III. p. Bartholomei) a Debres faluval szomszédos falvakban v. birtokokon, főleg Borsosdyur királyi falu jobbágyaitól megtudták, hogy Chenyk mester fiai: János, István és Péter a Tapolcha folyó vizének medrét (meatus), ahol e vízmeder kettévált, és a folyó egyik része a Myroht nevű másik folyóba ömlött Debres falu mellett, eltorlaszolták (inpedientes obstruxissent) és az összes vizet a birtokukhoz engedték — mely torlaszt (obstructio ~ impedimentum aque) a királyi ember és a káptalan tanúsága is látták —, miáltal György mester sok kárt szenvedett el. Elmondták még e Borsosdyur-i királyi jobbágyok, hogy a pannonhalmi Szt. Márton-monostor egyik testvérét, aki korábban tanúság volt a torlasz tilalmazása ügyében László fia: Márton és egyéb Mezeulak-i nemesek számára, Chenyk mester famulus-ai emiatt megverték. A mondott falvakban és birtokokon nemesektől és másoktól megtudták, hogy a Tapolcha folyó korábban mindig két ágon (per dupplicem cursum) folyt. D. 3. die inquisitionis antedictae, a. d. 1357.

E.: DL 108846. (Heimiana 152.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (amit újkori kéz folytatott), zárópecsét nyoma.

1357. nov. 15. Visegrád

Zeech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa tudatja, hogy amikor perhalasztó oklevelének megfelelően színe előtt nov. 8-án (oct. OO. SS.) Heym fia Pál fia: Benedek mester birtokügyben akart vádat emelni néhai Theutheus mester fiai: Miklós és László mesterek ellenében, István litteratus és Balázs fia: György (Theutheus fiai nevében a vasvári káptalan és a Pechwarad-i konvent ügyvédvalló leveleivel) azt mondták, hogy Theutheus fiai a nagybátyjuk (frater patruelis): Vezeus mester személyes jelenléte nélkül a perben nem tudnak választ adni, mivel a birtokaikon nem osztottak meg, ezért az országbíró a vele ülésező nemesekkel a pert [1358.] jan. 13-ra (oct. Epiph.) halasztva meghagyta, hogy akkorra Benedek mester Vezeus mestert törvényes idézéssel, avagy másként, ahogyan csak tudja az ország szokása szerint, állítsa az országbíró elé. D. in Vyssegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1357.

E.: DL 108842. (Heimiana 150a.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: pro actore Nicolaus de Sary cum capelle, pro in Symon filius Balasey cum Quinqueecclesiensis et Chazmensis, quia

absque presentialitate magistri Vezzeus respondere non potuerunt, [*lehúзва*: inde] causaque ipsius Vezzeus ad oct. Cynerum extiterat prorogata, inde eadem oct. est prorogata; due; actor V solvit in totum minus uno.

1358. jan. 20. Visegrád

Zeech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa azon pert, amit színe előtt a fehérvári káptalan idézőlevelének megfelelően Heym fia Pál fia: Benedek mester jan. 13-án (oct. Epiph.) viselt Donch fia István fia: István ellenében (akinek nevében András fia: Jakab megjeleneve vállalt időpontot), perelsőbbség (prioritas termini) miatt máj. 1-jére (ad oct. [*lehúзва*: diei Cynerum] Georgii) halasztja. D. in Wissegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1358.

E.: DL 108839. (Heimiana 138c.) Papír. Előlapján felül félbevágott sor: ... contra magistrum Wezzeus filium Emerici de Beche pro quo. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: pro actore Nicolaus de Sar cum regalibus, pro in cum nostri ad oct. Jacobi ap. de partium; due; Andreas filius Andree sine litteris procuratoriis contra Stephanum puerum ut dicitur in tenera etate constitutum; una.

1358. máj. 8. Visegrád

Zeech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa azon pert, amit színe előtt korábbi oklevelének megfelelően Heem fia Pál fia: Benedek mester (akinek nevében Saar-i [*lehúзва*: dictus] Miklós jelent meg a királyi kápolnaispán ügyvédvalló levelével) máj. 1-jén (oct. Georgii) viselt Lugas-i Tamás és Zenthkyral-i Puer fia: Gyarman ellenében (akik nevében Balázs fia: Mihály jelent meg a kalocsai káptalan ügyvédvalló levelével), a felek képviselői akaratából aug. 1-jére (oct. Jacobi) halasztja. D. in Wissegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1358.

E.: DL 108835. (Heimiana 136b.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét nyoma. Kortárs kéztől: pro actore ut prius, in scilicet Johannes personaliter, pro alio Mychael filius Blasii cum Colocensis proponit tali, quod idem Johannes et alter talis f. II. prox. an. fe. B. regis Stephani cuius nunc quinta adveniret

revolutio annualis ad possessionem suam Akaztou vocatam veniendo quinque equos iobagionum ibidem subtraxisset, per quod predicta possessio desolata extitisset, in quo facto quinquaginta marcarum dampna perpessus extitisset. Jurabit in oct. Mychaelis in capitulo Colocensi tercio se et octavo die ad iudicem; in solvit.

1358. aug. 8. Visegrád

Zeech-i Miklós comes, [I.] Lajos király (H) országbírója, Turuch megye honorbirtokosa azon oklevél-bemutatót, amivel színe előtt döntéshozó oklevelének megfelelően aug. 1-jén (oct. Jacobi) egyrésztől Heym fia Pál fia: Benedek mester felperes (akinek nevében Saar-i Iwan fia: Miklós jelent meg királyi ügyvédvalló levéllel) Boklar birtok ügyében, másrésztől néhai Teuteus mester fiai: Miklós és László mesterek (akik nevében Balase fia: Simon jelent meg a pécsi és csázmái káptalan ügyvédvalló leveleivel) Zaar birtok ügyében tartoztak egymás ellenében, a felek képviselői akaratából nov. 18-ra (ad oct. [*lehúzva*: Mychaelis] Martini) halasztja. D. in Vissegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1358.

E.: DL 108843. (Heimiana 150b.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (Heem névalakkal), zárópecsét töredékes nyoma.

1358. szept. 19. Buda

[I.] Lajos királynak (H) Heem fia Pál fia: Benedek mester Wysssegrad-i várnagy hú szolgálatait előadva a Cris megyei Zelne várat (azt állítva, hogy egykor Lubreg-i [!] Péter fiáé: az örökösök nélkül elhunyt Miklósé volt, és ezért az ország régi kipróbált szokása szerint a király kezeihez háramlott és jog szerint annak adományozásához tartozik) magának, fivéreinek (uterinus frater): Miklósnak és Péternek, valamint ue. Pál fia János fiának: Lászlónak, az unokatestvérének (frater patruelis) kérte örökadományul. Az uralkodó felidézve Benedek hú szolgálatait, amiket gyermekkora óta (ab ewo pueritie) mindenkor az ő és országa feladataiban a királyi honor gyarapítása érdekében teljesített, nem kímélve javait és személyét, szüntelenül a király oldalán tartózkodva, Zelne várat az ahhoz régtől fogva jog szerint tartozó összes birtokkal, faluval, területtel (tenutis) és egyéb haszonvéttel, azon valós határai alatt, amikkel e várat a tartozékaival együtt Péter fia: Miklós az élete végéig birtokolta, Benedeknek, általa ezen fivéreinek, Lászlónak és örököseiknek adja királyi új adomány címén, nem érintve idegen jogokat. Az

oklevelet visszavitelekor most távollevő (absens) nagypecsétje alatt privilegiális formában adja majd ki. D. Bude, f. IV. an. Mathei, a. d. 1358.

E.: DL 108847. (Heimiana 153.) Előlapja alján vörös viaszú titkospecsét nyomától takart relatio-s jegyzet. Hátlapján újkori kéztől tárgymegjelölés.

1359. okt. 13. Visegrád

Ugrin fia: Miklós, [I.] Lajos király (H) országbírója azon pert, amit korábbi oklevelének megfelelően színe előtt Heym fia Pál fia: Benedek mester [*lehúzva*: aki-nek nevében Miklós] okt. 6-án (oct. Mychaelis) viselt Wylak-i György fia: Miklós ellenében, a felperes érdekében bemutatott királyi írásos parancsból [1360.] jan. 13-ra (oct. Epiph.) halasztja. D. in Vysegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1359.

E.: DL 108844. (Heimiana 151a.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma.

[1360.] máj. 5.

[I.] Lajos király [1360.] máj. 5-i (f. III. p. ipsius oct. fe. Georgii tunc prox. preteriti) nagypecsétes nyílt oklevelében utasította István comes országbíró, hogy bár a felek közötti fogottbírói döntés (arbitrium) máj. 1-jén (in prenotatis oct. Georgii) kellett volna legyen, de mivel Miklós fia: Miklós mester az uralkodóval van annak szolgálataiban és e döntésen nem tudott jelen lenni, ezért mind Miklós mester távolléte miatt, mind a felek akaratából azt halassza el bírság nélkül nov. 18-ra (oct. Martini).

Tá.: Bebek István országbíró, 1360. dec. 14. DL 108544., l. alább.

1360. máj. 6.

A veszprémi káptalan előtt Ayka-i Gergely fia: Miklós megvallotta, hogy a Torna folyón, Egyed telkén levő Ayka-i malmát 12 márka forgalomban levő (nunc currentes) dénárért (minden márkát 10 pensa-val számolva) elzálogosította Leurenthe fia: Beke mesternek és a fiának: Lőrinc mesternek, úgy, hogy ha Miklós v. örökösei ezen összegért a malmot ki tudják váltani Beke és Lőrinc meste-

rektől, ők v. utódaik azt vissza kell adják Miklósnek. D. in fe. Johannis an. portam Latinam, a. d. 1360.

E.: DL 108850. (Heimiana 168.) Papír. Hátlapján pecsét töredékes nyoma.

1360. júl. 8. Visegrád

Bubeek István comes, [I.] Lajos király (H) országbírója tudatja, hogy oklevelének megfelelően színe előtt júl. 1-jén (oct. Nat. Johannis Bapt.) Heem [fia Pál fia:] Péter mester bemutatta a veszprémi káptalan királynak szóló, birtokvisszavételről (recaptivacio), tilalmazásról és idézésről kiadott oklevelét (ami szó szerint átírta a király levelét), mondván, hogy ez tartalmazza az Antal fiai: Miklós és Kontra elleni keresetét (actio et propositio). Eszerint Heem fia Pál fia: Péter mester, a királyi aula lovagja az uralkodó előtt előadva hű szolgálatait a Wesprim megyei Kismiske birtokot (állítva, hogy Miklós fiáé: az örökös nélkül elhunyt Jánosé volt, és ezért a királyi adományozáshoz tartozik az ország kipróbált szokásából) magának, fivéreinek (uterinus frater): Benedeknek és Miklósnek, továbbá János fia: Lászlónak, az unokatestvérének (patruelis frater) kérte örök adományul; mivel a király nem volt tisztában a birtok minőségével, mennyiségével, és hogy az adományozáshoz tartozik-e a mondott módon, ezért írásban utasította a veszprémi káptalant, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel Benedek fia: Miklós v. Sarusd-i János v. Jutas-i Péter fia: István királyi ember e birtokot a szomszédok összehívásával törvényesen vegye vissza (recaperet) és iktassa Péter mesternek királyi új adomány címén örök birtoklásra, ha nem lesz ellentmondás, az esetleges ellentmondókat idézze Péter ellenében a királyi jelenlet elé, majd a káptalan tegyen jelentést az uralkodónak; a káptalan a parancsnak megfelelően Sarusd-i Péter fia: Jánossal kiküldte tanúságul karpapját (presbiter): Mihályt, akik ápr. 2-án (in die Cene d. nuper preterite) Kysmiske birtokot Péter mesternek és mondott frater-einek királyi új adomány címén iktatni akarták, de Antal fia: Gergely a fivérei (carnalis frater): Miklós és Kontra nevében a királyi embert tilalmazta, mondván, hogy közeli rokonság okán (ratione lineae generationis connexe et proxime) e birtok őket illeti, ezért nem tartozik a királyi adományozáshoz, így Antal fiait: Miklóst és Kontra-t aznap megidézték a királyi jelenlet elé máj. 1-jére (oct. Georgii). Ezután Péter mester az ellentmondás okát tudakolta, mire Kontra a maga és fivére: Miklós nevében a győri káptalan ügyvédvalló levelével azt mondta, hogy Kysmiske birtok (amit Péter a királytól Miklós fia: az örökös nélkül elhunyt János birtokaként kért adományul) Péternek történő iktatása idején az ő és Miklós nevében azért történt tilalmazás, mivel velük ezen János közeli, osztatlan rokonságban volt (in contigua patrueli

fraternitate et indivisionali linea), ugyanis ezen Miklós apja: Dalmad, ti. János nagyapja (avus) és Gergely (Kontra és fivére nagyapja) fivérek (fratres uterini) voltak, és ezért Miklós fia: János minden birtoka és birtokrésze az ország szokása szerint Kontra-hoz és fivéréhez: Miklóshoz kell háramoljanak, arról pedig, hogy Miklós fia: János velük azonos rokonsági ágon (in una linea generationis) volt, bemutatott három azonos tartalmú, 1360. évi (sub una forma verborum omnino anno in presenti confectas) tudományvevő oklevelet: a veszprémi és a győri káptalanét, valamint a Wesprim megyei vicecomes-ét és a szolgabírókét, amik szerint a királyi emberek és e káptalanok tanúságai, ill. a vicecomes és a szolgabírók embere (akiket a király írásos parancsára küldtek ki és akiket ezen oklevelek megneveztek) ápr. 8-án és 9-én (IV. et V. f. p. Passce) Wesprim megyében nemesektől, nem nemesektől, valamint egyéb helyzetű és állapotú emberektől, főleg a szomszédoktól megtudták, hogy ezen Myske-i Miklós fia: János egy rokonsági ágon volt Antal ezen fiaival, ezért a Myske-n levő birtokrésze őket illeti. Mindezzel szemben Péter mester azt vetette fel, hogy Miklós fia: János nem állt semmilyen rokonságban (in nulla generationis linea) Miklóssal és Kontra-val, és erről Konth Miklós nádor (H) e megyében tartandó közgyűlésén a szomszédok és a Wesprim megyei nemesek közös tudományvételének, tanúsításának és bevallásának kész magát alávetni. Kontra erre azt mondta, hogy ő és fivére: Miklós is önként alávetik magukat ugyanennek arról, hogy Dalmad (János apjának: Miklósnak az apja, azaz János nagyapja) és Gergely (Kontra és fivére: Miklós nagyapja) fivérek voltak, és ezért Miklós fia: János összes birtoka és birtokrésze ezen rokonság okán (pretextu contigue fraternitatis linee generationis) az ország szokásából hozzá és fivéréhez: Miklóshoz kell kerüljenek. Mivel tehát a felek magukat a szomszédok és megyebeli nemesek közös tudományvételének rendelték alá, ezért István comes a vele bíraskodó bárókkal és nemesekkel meghagyta, hogy Konth Miklós nádor (akit az országbíró jelen levelével az alábbiakra megkér) a Wesprim megyei nemesek közösségének legközelebb tartandó közgyűlésén a 12 esküdt ülnöktől, majd a közgyűlésen megjelent szomszédoktól és megyebeli nemesektől a hitükre, a király és Szent Koronája iránti hűségükre tudja meg az igazságot arról, vajon Dalmad (János apjának: Miklósnak az apja, vagyis János nagyapja) és Gergely (Antal fiai: Miklós és Kontra nagyapja) testvérek (fratres uterini) voltak-e és ezért János mondott birtoka Antal fiaihoz tartozik jog szerint, avagy Miklós fia: János nem volt semmilyen rokonságban (in nulla proxima generationis linea) Antal fiaival: Miklóssal és Kontra-val, ezért a birtok a királyi adományozáshoz tartozik, majd e közös tudományvétel lefolyását a tanúskodók és birtokaik neveivel együtt a felek a nádor levelében nov. 18-ra (oct. Martini) vigyék el az országbírónak. D. in Wyssegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1360.

E.: DL 108851. (Heimiana 170.) Helyenként hiányos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékei. Kortárs kéztől: Nicolaus de Sary cum regis, in personaliter, Myske cum capituli Jauriensis, in ..., pro actore Michael filius Bors de Zurchuk vel Stephanus filius Petri de Jutas an Thomas filius Bedech de Sary vel Nicolaus filius Mathei de Azzunfalua sin Chepan de Hernd [!], pro in Nicolaus de Zentyuan [*lehúzva*: vel Johannes filius Stephani de P] vel Petrus filius Johannis de Izkaz vel Johannes filius Dominici de Ech an [*lehúzva*: Peteu dictus Zemes de Cholta] [P]aulus filius Beke de Manazlou sin Stephanus filius Ladislai de [*lehúzva*: Peter] Mezdulal vel Peteu filius Nicolai de Cholta.

Megj.: Az uralkodó 1360. márc. 20-i oklevelét a birtok adományáról l. Anjou-oklt. XLIV. 208.

[13]60. aug. 24. Visegrád

Vilmos egri prépost, [I.] Lajos király (H) kápolnaispánja és titkos kancellárja tudatja, hogy Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása oklevelének megfelelően Segwar-i Tamás fia: János aug. 24-én (in die Bartholomei) a kápolnaispán előtt esküt kellett tegyen Zeredahel-i Ders fia Miklós fia: Ders ellenében ... Ders famulus-át, akit hozzá küldött, hogy visszakérjen bizonyos, barátilag neki adott dolgokat ... nem ... Akkor Ders hallatára és láttára ... János az esküt letette. D. in Wysegrad, in die prenotato, a. d. [13]60.

E.: DL 108848. (Heimiana 166.) Foltos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét nyoma.

1360. nov. 23.

A vasvári káptalan tudatja, hogy Bubeek István comes, [I.] Lajos király (H) országbírója döntéshozó (sententiarie commissionis) oklevelét megkapva Herman mestert, örkanonokukat Arukkuz-i Elleus fia Miklós fia: János mester királyi emberrel — a felperes Miklós testvér, szentgotthárdi (S. Gothhardus) apát részére —, ill. Gergely mester kanonokot, egykori dékánukat Gyrolth-i Lőrinc fia: Miklós királyi emberrel — Iuanch-i Ayakas (dict.) Miklós fiai: János, Miklós, Domokos és László alperesek részére — az István comes új országbíró oklevelében, továbbá a Zeech-i Miklós egykori országbíró oklevelében foglaltak elvégzésére tanúságul kiküldték, akik jelenlétében e királyi emberek a Miklós szentgotthárdi apát által

odavezetett Márton Perno-i [!] apáttal, Miklós mester litteratus-sal, Feullyndua-i várnaggyal és Hethe-i Wegul fia: Miklós mesterrel, valamint az Iuanch-i Ayakas (dict.) Miklós fiai által odahívott Nadasd-i István fia: Lőrinc mesterrel, Gyrolth-i ezen Lőrinc fia: Jakab mesterrel és Marouch-i Lőrinc fia: ... mesterrel, továbbá a felek által elfogadott (voluntarie assumpti) számos nemessel a Bubeek István oklevelében kijelölt nov. 18-án (oct. Martini) a felek között vitás, 56 márkára becsült Lugas nevű birtokra v. birtokrészre mentek, és a felek a vállalásuknak és Zeech-i Miklós országbíró levelének megfelelően bemutatták összes oklevelüket, az apát főleg [II.] Géza (Geche) király (H), Miklós fiai pedig [III.] Béla király (H) privilégiumát, amiket megértve (perceptis) a királyi emberek Márton Perno-i apáttal és a többiekkel e birtokrészt a szomszédok összehívásával bejárták először Miklós apát és egyháza oklevelei és az apát mutatása, majd Miklós fiai oklevelei és mutatása szerint, és ezek alapján úgy látták, hogy az Iuanch-i Miklós fiai által mutatott határjelek valósabbak, biztosabbak, pontosabbak és láthatóbbak (apparentiores), és mivel a felek a határok bejárásában és megtekintésében egyetértettek, emiatt mindegyik félnek a saját birtokjogát az okleveleiknek megfelelően, a szükséges helyeken új határjeleket emelve, örök birtoklásra hagyták, nem lévén ellentmondó, sőt, a felek e birtokjogaik ügyében az alábbi (mindvégig dél felé tartó) határ alatt örök hallgatást róttak ki magukra. Ayakas (dict.) Miklós fiai ezen Lugas nevű birtoka Miklós apát és egyháza Gyarmath és Gradunfalua nevű birtokaitól így különül el: észak felől a Raba folyón hely, ahol a Sychevize patak a Raba folyóba ömlik; e patak dél felé; nagy út mellett, ami Lugas-ról tart Gyarmath birtokra, a mondott patak mellett kelet felől egy hegy lábánál új határjelet emeltek; ezen patak dél felé egy régi útig, ahol új földjelet emeltek; ue. patak egy völgyig, amiben véget ér; völgy caput-jában földjelet emeltek; erdő; füves út mellett, ami Lugas-ról tart Gradunfalua birtokra, észak felől új földjelet emeltek; ue. erdőben dél felé újonnan emelt földjel a Lugas folyón átkelő nagy út közelében kelet felől; ezen folyó mellett újonnan emelt földjel egy nagy tölgyfa alatt; dél felé hegyoldal; völgy; újonnan emelt földjel; ue. erdő; Ayakas (dict.) Miklós fiai Vizakerdey nevű erdeje mellett 3 sarok-határjel, amik mellett újat emeltek. Ezen határ (a Raba folyótól kezdve e 4 sarok-határjelig) mindenütt kelet felé Ayakas (dict.) Miklós fiai Lugas nevű birtokát v. birtokrészét, [nyugat felé] Márton apát és egyháza Gyarmath és Gradunfalua birtokait v. falvait különíti el. D. 6. die oct. Martini, a. d. 1360.

Á.: a köv. oklevélben.

Megj.: A felek közötti egyezséget tartalmazza a vasvári káptalan 1360. nov. 23-i másik kiadványa is (Anjou-oklt. XLIV. 1126.), ami említi ezen oklevelet.

1360. dec. 14. Visegrád

Bubeek István comes, [I.] Lajos király (H) országbíró kinyilvánítja, hogy egyrészről a felperes Péter testvér, szentgotthárdi (S. Gothardus) apát, másrészről ... Miklós fiai: János, Miklós, Domokos és László, alperesek között per jött létre az 56 márkára becsült Lugas nevű birtokrész ügyében először Tamás comes néhai országbíró előtt, majd amikor annak halála után a király az országbíroságba Drugeth Miklós comes-t, annak elhunytával pedig Zeech-i Miklós comes-t emelte, a per öelöttük folyt hosszan, végül 1358. [okt. 6.-ra] ([ad oct.] Michaelis, a. d. 1358.) lett halasztva Zeech-i Miklós (a felek által István comes-nek bemutatott) oklevelével. Akkor (ipsis oct.) egyrészről Péter szentgotthárdi apát, másrészről Ayakas (dict.) Miklós fiai: János, Miklós, Domokos és László kérésére Zeech-i Miklós őket az 56 márkára becsült földrész ügyében megegyezésre engedte, végül Péter testvér, ill. Ayakas (dict.) Miklós fiai visszatérve elmondták, hogy engedélyével e birtokrész ügyében fogott nemes bírók elrendezésével úgy egyeztek meg, hogy nov. 20-án (3. die oct. Martini) e földrészre mennek Hedruhwar-i Miklós fia: Miklós és Gyuke győri kanonok [királyi emberekkel, valamint a vasvári] káptalan [tanúságaival] (akik kiküldésére Miklós comes írásban kérte a káptalan), ott bemutatják összes privilégiumukat, az apát főleg [II.] Géza (Geyche) király (H), Miklós fiai pedig [III.] Béla király (H) privilégiumait, amik alapján e királyi emberek a vasvári káptalan [tanúságaival] a vitás földrészt a szomszédok jelenlétében először az apát és egyháza oklevelei és az apát mutatása szerint, majd Miklós fiai oklevelei és mutatása alapján [bejárják], megnézik, hogy melyik fél határjelei valósabbak, biztosabbak, pontosabbak és láthatóbbak (apparentiores), és ha ezután a felek a határok bejárásaiban és megtekintéseiben egyetértenek, akkor mindegyik félnek a saját birtokjogát, a szükséges helyeken új határjeleket emelve, hagyják [birtoklásra], ha pedig a felek mindezekben nem értenek egyet, akkor a királyi emberek a vasvári káptalan tanúságai jelenlétében, miután a felek távolabb mentek onnan, választott nemesekkel együtt a felek között e birtokrész ügyében [döntést hoznak], amit a felek el kell fogadjanak, és amelyik fél a kitűzött napon nem megy e vitás földrészre az okleveleivel együtt, azokat a királyi emberek és a vasvári káptalan tanúságai előtt nem mutatja be, és a döntést nem fogadja el, akkor veszítse el a vitás birtokrészben remélt [jogát] (miként a felek minderre kötelezték magukat Zeech-i Miklós előtt), a felek pedig a vasvári káptalan jelentését [1359.] máj. 1-jére (oct. Georgii) vigyék el az országbírónak. A vasvári káptalan memoriális oklevele szerint a kijelölt napon mindez Miklós fia: Miklós mester távolléte miatt nem valósulhatott meg. A per tárgyalása ezután Zeech-i Miklós comes előtt, és mivel időközben őt az uralkodó a dalmát-horvát

bánságba (in banatum regnorum Croacie et Dalmacie) helyezte, a király előtt (in regie maiestatis presencia) folyt, majd mikor a királyi kegyesség az országbíróságba Ugrin fia: Miklóst emelte, ő a feleket a mondottak előírt módon való újabb, 1360. máj. 1-jei (oct. Georgii, a. d. 1360.) végrehajtására küldte a nevezett királyi emberekkel, v. azok távollétében az oklevelében mindkét fél részére megnevezett egyéb királyi emberekkel a vasvári káptalan tanúságai alatt, azzal, hogy a felek a káptalan jelentését máj. 8-án (8. die earundem oct.) vigyék el neki. Akkor (ipsis octavis Georgii occurrentibus [! recte: 8. die octavarum Georgii occurrente] — időközben Ugrin fia: Miklós elhunyt és az országbírótságot (honor iudicatus curie regie) a király István comes-nek adta — egyrésztől Miklós testvér, a szentgotthárdi (S. Gothhardus) monostor apátja (akire a per Péter testvér korábbi apát halálával szállt az ország szokása szerint), másrésztől Miklós fia: János (a maga és fivérei nevében a vasvári káptalan ügyvédvalló levelével) bemutaták István comes-nek a király máj. 5-i parancslevelét (*l. fentebb*), aminek megfelelően István comes a vele üléselő nemesekkel együtt meghagyta, hogy a felek nov. 18-án és egyéb erre alkalmas napokon menjenek Miklós mesterrel és Gyuke mester főesperessel, v. ezek távollétében az országbíró levelében mindkét fél részére [megnevezett] egyéb királyi emberekkel [a vasvári káptalan tanúságai jelenlétében (akik) kiküldésére [a káptalan] az országbíró a levelében felkérte) e vitás földre, ott mondott okleveleiket mutassák be, a királyi és káptalani emberek változtatás nélkül végezzenek el mindent a jog rendje szerint, majd a felek a káptalan jelentését vigyék el István comes-nek nov. 25-én (8. die). Akkor (8. die oct. Martini) János fia: Gergely (Miklós apát nevében a királyi kápolnaispán ügyvédvalló levelével), ill. Miklós fia: János nevében a szerviense: János, ue. Miklós fiai: László, Miklós és Domokos nevében pedig Both fia: István a vasvári káptalan ügyvédvalló levelével bemutaták István comes-nek a vasvári káptalan memoriális oklevelét (*l. előző oklevél*). Ezt megtekintve Miklós fiai képviselői ... az országbíró többszöri kérdésére megerősítették, hogy a káptalan oklevelében levő megegyezést teljesen és örökre megőrzik és attól semmiben nem térnek el ... kérésükre e megegyezést az országbíró elfogadja és a feleknek bírói jogköréből örökre megerősíti ... a mondott határokkal egymástól elkülönített ... a feleknek és utódaiknak ... örök birtoklásra ... nem érintve idegen jogokat. Erről függőpecsétjével ellátott privilegiális oklevelet bocsát ki Miklós fiainak. D. in Vissegrad, 20. die 8. diei oct. Martini, a. d. 1360. prenotato.

E.: DL 108544. (J. n.) Helyenként erősen foltos. Függőpecsét lila fonata. Hátlapján középkori és újkori kezektől tárgymegjelölések, az egyik magyar nyelvű (Lwgas hatararwll ualo Leuel).

1361. nov. 18. Visegrád

[I.] Lajos király oklevele. D. in Wysegrad, oct. Martini, a. d. 1361.

Á. I. Lajos király, 1364. jan. 31. DL 108856., I. alább.

R.: Anjou-oklt. XLV. 672.

1362. szept. 27. Visegrád

[I.] Lajos királynak (H) Heem fia Pál fia: Benedek mester pozsonyi comes előadva hű szolgálatait, a Vasvár megyei Zenthkyral és a Wesprim megyei Kamand birtokokat — azt állítva, hogy ezek András fia: Miklósé és annak fiáé: az örökös nélkül elhunyt Lászlóé voltak, és emiatt az ország kipróbált szokása szerint a király kezeihez háramlottak és annak adományozásához tartoznak — kérte örökadományul magának és fivérének (frater uterinus): Péternek. Az uralkodó megfontolva Benedek érdemeit, amiket a király és országa feladataiban, folyamatosan Lajos oldalán tartózkodva teljesített, ezek valamelyes viszonzásául a mondott birtokokat, amennyire adományozásához tartoznak, minden tartozékukkal együtt királyi új adomány címén Benedeknek, általa fivérének: Péternek és örökösöknek adja, nem érintve idegen jogot. D. in Wysegrad, f. III. an. Mychaelis, a. d. 1362.

E.: DL 108852. (Heimiana 177.) Előlapja jobb felső sarkában: relatio Johannis de Macedonia. Hátlapján nagypecsét töredékei alatt ugyanez; újkori kéztől tárgymegjelölés.

R.: *Piti*, 2024.¹² 166–167. p.

1364. jan. 31. (?)

[I.] Lajos királynak (H, Da, C, Ra, Se, G, L, Co, Bu, princ. Sal., mont. S. Angeli d.) Heym fia Pál fia: Benedek mester pozsonyi comes a maga, fivérei (uterinus frater): Miklós és Péter, valamint János fia: László, az unokatestvére (patruelis frater) nevében bemutatta a Boszniában (in Wzura) elveszett nagypecsétjével ellátott, 1361. nov. 18-i, gyanútól mentes nyílt oklevelét, amiben a király a

12 *Piti Ferenc*: Kiegészítések az Anjou-kori Oklevéltár XLVI. és XLVII. kötetéhez (1362, 1363). In: *Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica* 148. (2024) 163–183. p.

Thymis megyei, Borsua folyó melletti Soosd nevű és a Ronapataka folyó melletti Ronapataka nevű birtokokat örökre cserébe adta nekik a Sadan, Harumaruk, Baklar és Gerencher nevű birtokaikért, valamint Kereky és Cheten negyedéért (*l. fentebb*). Benedek kérésére és hű szolgálataikért a király az oklevelet átírja, az abban foglalt birtokcserét az anyja: Erzsébet királyné (H) beleegyezésével elfogadja, és királyi teljhatalmából nekik örökre megerősíti, nem érintve idegen jogokat, függő új kettőspecstjével ellátott privilegialis oklevelében. Kelt Miklós esztergomi érsek, örökös esztergomi comes, a királyi aula kancellárja keze által, a. d. 1364., VI. Non. Febr. [!], uralkodása 23. évében, amikor Miklós esztergomi, Tamás kalocsai, Wglin spalato, Miklós zárai, Illés raguzai érsek, Demeter váradi, Domokos erdélyi, Kálmán győri, László veszprémi, István zágrábi püspök, Szlavónia általános vikáriusa (regni Sclauonie vicarius generalis), Domokos csanádi, Mihály egri, Vilmos pécsi, János váci, Péter boszniai, István testvér nyitrai, Tamás testvér szerémi, János knini, Demeter nonai, Miklós traui, István fárói, Bálint makarskai, Máté sebenicoi, Mihály scardonai, Portiua zenggi püspök, magnifici Konth Miklós nádor, Dénes erdélyi vajda, Bubek István comes országbíró, János királyi tárnokmester, Zeech-i Miklós Dalmácia és Horváto. bánja, Miklós Machou-i bán, Zudar Péter királyi pohárnok-, Pál királyi asztalnok-, Imre királyi lovász-, János királyi ajtónállómester, Benedek mester pozsonyi comes. Arenga.

E.: DL 108856. (Heimiana 193.) Hátlapján középkori kéztől: propria manu privilegium super concambio Rawna et aliis. Függőpecsétje kiszakadt.

Megj.: A dátumban elírás van, mert a római napjelölésben február Nonae-ja esetén nem állhat VI.

1364. ápr. 27.

A veszprémi káptalan Heem fia Pál fia: Benedek mester pozsonyi comes (magnificus) kérésére és oklevél-bemutatása alapján függőpecsétes privilegialis oklevelében átírja 1344. márc. 21-i, nagypecsétes nyílt oklevelét (*l. a legelső oklevelét*). Kelt János mester olvasókanonok keze által, sab. p. Georgii, a. d. 1364., amikor László veszprémi püspök, a királynéi aula kancellárja, János prépost, Mihály ör-, Miklós éneklókanonok. Arenga.

E.: DL 108857. (Heimiana 194.) Hátlapján újkori kéztől tárgymegjelölés. Függőpecsét és zöld fonata.

Á.: 1. Kont Miklós nádor, 1364. máj. 15. DL 108853., l. alább.

2. I. Lajos király, 1370. márc. 28. DL 108883. (Heimiana 225.)

1364. máj. 6. Apácavásárhely

Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása tudatja, hogy a Wesprim megyei [nemesek] közösségének máj. 1-jén (f. IV. an. Asc. d.) Apachauasarhel falu mellett tartott közgyűlésén színe előtt megjelent Zenthberekchfolua-i Damian fia: Tamás, ill. Heym fia Pál fia: Benedek mester és a fivére: Péter, és Tamás elmondta, hogy a teljes Potun-i birtokrészét — amit Potun-i László fia: néhai Lőrinc ottani részéből bír az anyja, ezen Lőrinc leánya leánynegyede, valamint a nagyanyja hitbére és jegyajándéka okán az ország szokása szerint, mivel az apja: Damian közrendű (homo popularis seu ignobilis) volt —, aminek tulajdonába őt a királyi ember a veszprémi káptalan tanúsága jelenlétében ellentmondó nélkül iktatta, Benedek és Péter mestereknek (akik most Potun birtok törvényes successor-ai) és örökösiknek 10 márka dénárért eladta, semmiféle jogot v. tulajdont magának v. örökösinek meg nem tartva abban, hanem mindezt teljesen Benedekre, Péterre és örökösikre ruházva. Tamás a veszprémi káptalan oklevelét, amivel e birtokrész tulajdonába törvényesen iktatták, átadta Benedeknek és Péternek a nádor előtt, aki erről pecsétjével ellátott nyílt oklevelet bocsát ki nekik. D. 6. die congregationis nostre predictae, in loco annotato, a. d. 1364.

E.: DL 108858. (Heimiana 195.) Papír. Hátlapján pecsét nyoma.

1364. máj. 8. Apácavásárhely

Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása tudatja, hogy a Wesprim megyei nemesek közösségének máj. 8-án [! recte: máj. 1-jén] (f. IV. p. [! recte: an.] Asc. d.) ApachaWasarhel falu mellett tartott közgyűlésén Heym fia Pál fia: Benedek mester, pozsonyi comes és a fivére: Péter bemutatták a veszprémi káptalan 1344. márc. 21-i nyílt oklevelét (*l. a legelső oklevelet*). Ennek tartalmát a közgyűlésen jelenlevő nemesek és egyéb helyzetű emberek hallgatóságának felolvasva és nyilvánosan elmagyarázva (expositis), Benedek és Péter elmondták, hogy bár Péter fia: István a veszprémi káptalan ezen oklevele szerint nekik átörökítette a Wesprim megyei Debrente birtokot, azonban, miként most megtudták (percepissent), István a fia: János és a leányai nevében e birtok ügyében számos tilalmazást tett ellenük különféle hiteleshelyeken (locis collegiatis), ezért ha István, János, avagy más nemesek v. egyéb állapotú emberek bármiféle jogot v. tulajdont bírnak v. remélnék az ő Debrente birtokukban, aminek békés tulajdonában most ők vannak, avagy a káptalan mondott oklevelének tartalmával szembeszállnak, akkor

ellenükben ők készek e birtok ügyében választ adni és a kellő ítéletet felvállalni az ország szokása (lex) szerint. Erre István azt felelte, hogy ő Debrente birtokon semmiféle jogot és tulajdont nem bír, a fia és leányai személyében semmilyen tilalmazást nem tett, a fia: János pedig még nincs oly törvényes v. felnőtt életkorban, hogy önmaga minderre választ adhasson. Mivel a nádor nem tudta, hogy János elérte-e a törvényes életkort, ezért meghagyta, hogy István a közgyűlés 6. napján vezesse színe elé Jánost. Akkor István ezt megtette, és János a nádornak és az őt megtekintőknek 10 éves ifjúnak (adolescens) tűnt, miként ezt az apja vallo- másából is megtudta a nádor, aki erről pecsétjével ellátott nyílt oklevelet bocsátott ki Benedek és Péter mestereknek. D. 8. die congregationis nostre predictae, in loco annotato, a. d. 1364.

E.: DL 108853. (Heimiana 189.) Papír. Hátlapján pecsét töredékei, újkori kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Más forrásokból ismeretes (l. az előző oklevelet, vagy pl. Anjou-oklt. XLVIII. 291., 292., 307., 308.), hogy a közgyűlés máj. 1-jén kezdődött, ezért volt szükséges a dátumban a korrigálás. — A gyűjtemény (a rontott dátumnak megfelelően) máj. 15-re keltezi.

1364. máj. 27. Nagyfalu

Konth Miklós nádor (H), a kunok bírása tudatja, hogy a Baranya megyei nemesek közösségének máj. 20-án (f. II. p. S. Trinit.) Nogfalu falu mellett tartott közgyűlésén Thatar-i Benedek fia: Gergely (Seegwar-i Tamás fia: János mester nevében a veszprémi káptalan ügyvédvalló levelével) előadta, hogy Pál néhai bán fia: Pál mester a nádor döntéshozó oklevelének és a fehérvári káptalan jelentésének megfelelően 40 márkát kellett fizessen Jánosnak, aki ezen összeget Páltól a jog rendje szerint eszközölte ki (reobtinuisset), továbbá János a per során 20 forintot költött, amit meg akar kapni. A közgyűlésen Gergely képviselő a törvényes napokig várta a nádor előtt Pált, de az nem jelent meg és nem is küldött senkit, így őt a nádor bírságban marasztalja el, ha magát nem tudja észszerűen kimenteni. D. 8. die congregationis nostre predictae, in loco antedicto, a. d. 1364.

E.: DL 108854. (Heimiana 191.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kezektől: [*Jehúzva: amicis suis reverendis capitulo ecclesie Bachiensis*]; scripa [!] est ad registrum; solvit Johanni.

1364. aug. 7.

A csanádi káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), természetes uruknak, hogy Bubek István comes országbíró döntéshozó oklevelét megkapva, Miklós fia: Dénes királyi emberrel kiküldték tanúságuul kanonoktársukat: László mester Karassow-i főesperest, akik aug. 1-jén (oct. Jacobi) a Karassow megyei, Burza folyó melletti Sosd birtokra mentek a szomszédok összehívásával, és a tartozékaival együtt azon határok alatt, amikkel az uralkodó birtokolta, a királyi ember Heym fia Pál fia: Benedek mester pozsonyi comes-nek és frater-einek, akiknek e birtokot a király cserébe adta azok birtokaiért, ennek megfelelően iktatni akarta, de Guchteluk-i Miklós fia: Maius ezt tilalmazta, így őt a királyi ember Benedek és frater-ei ellenében aznap és ott a királyi jelenlét elé idézte aug. 27-re (oct. Stephani regis). D. 7. die oct. Jacobi, a. d. 1364.

- E.:** DL 108855. (Heimiana 192.) Papír. Hátlapján más kéztől tárgymegjelölés (Moius névalakkal), zárópecsét töredékes nyoma.
- R.:** Anjou-oklt. XLVIII. 1017. (*Turchányi*, 1903. 87. p. jóval rövidebb kivonata alapján, csak évvel).

1365. jún. 30. Lugos

[I.] Lajos király oklevele. D. in Lugas, f. II. p. Petri et Pauli, a. d. 1365.

- E.:** DL 108576. (Memorabilia 3.) Helyenként hiányos. Előlapja alján vörös viaszú gyűrűspecsét nyoma alatt: *assecuratio eiusdem palatini facta verbo regis coram magistro Georgio Bubek Symoni litterato*. Hátlapján középkori és újkori kezektől tárgymegjelölések.
- Á.:** Zsigmond király, 1399. dec. 23. DL 107946. (Memorabilia. 1479. 2.) Újkori Má.-ban. — Ue. jelzet alatt másik újkori Má.-a is, E. alapján.
- K.:** *Gyárfás*, 1883.¹³ 500–502. p.; *Történelmi Tár* 1898. 358–360. p.
- R.:** *Iványi*, 1942. 3. (E. alapján.); Anjou-oklt. XLIX. 330. (Az E.-t használó K.-ok alapján.)

13 *Gyárfás István: A jász-kúnok története. III. Szolnok, 1883.*

1367. jan. 6. Visegrád

[I.] Lajos király (H) a csanádi káptalannak: elmondták neki Heen [!] fia Pál fiai: Benedek mester és Péter, hogy a Sasd [!], Remete, Rona, Zekas és Waya nevű Crasso és Temes megyei birtokaikon szükség van a bejárásra és a határjelek felújítására. Ezért az uralkodó utasítja a káptalant, hogy küldjék ki tanúságukat, akivel [*Györgyről átjavitva:*] Gergely fia: János v. András fia: Miklós v. Pychyr (dict.) Tamás v. Miklós fia: Dénes királyi ember a szomszédok összehívásával járja be e birtokokat régi határaik mentén, a szükséges helyeken a régiek mellé új határjeleket emelve, és mások birtokjogaitól elkülönítve hagyja ezeket Benedek mesternek és Péternek örök birtoklásra, ha nem lesz ellentmondás. Az esetleges ellentmondókat idézze ellenükben a királyi jelenlet elé, majd a káptalan tegyen jelentést az uralkodónak. D. in Vyssegrad, in fe. Epiph., a. d. 1369.

Á.: a köv. oklevélben.

1367. ápr. 15.

A csanádi káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy parancslevelének megfelelően (*l. az előző oklevelet*) Gergely fia: János királyi emberrel kiküldték tanúságul kanonoktársukat: László mester Crasso-i főesperest, akik febr. 9-én (f. III. an. Circumd.) és egyéb erre alkalmas napokon kimentek a Temes megyei Sosd, Remethe és Rona birtokokra, ezeket a szomszédok jelenlétében a királyi ember a káptalan tanúsága jelenlétében bejárta és mások birtokjogaitól az alábbi határokkal elkülönítve Benedek mesternek és fivérének: Péternek hagyta örök birtoklásra, nem lévén ellentmondó. A birtokok határai, ahogy a királyi és káptalani emberek a káptalannak elmondták és írásban (in scriptis) elvitték: Borzua folyó mellett nyugat felől 2 újonnan emelt földjél, az egyik elkülöníti Benedek és Péter mesterek Rauna [!] nevű birtokát, a másik a Kouesd várhoz tartozó Budafalua királyi falut; kelet felé iszapos helyek; Zallas patacha nevű víz (stagnum), ahol e patak mindkét oldalán van 2 újonnan emelt földjél; ezen patak caput-ja felett egy sík helyen 2 újonnan emelt földjél; hegy; Mamagyapathaca nevű víz, aminek nyugati része felől van 2 újonnan emelt földjél, amik elválasztják Rauna birtokot Kouesd [!] királyi falutól; Mamagyapathaca víz kelet felé annak capud-jáig [!]; a Mamagyapathaca és Luchaspathaca nevű 2 víz capud-jai között újonnan emelt földjél, az egyik dél felől elválasztja a Kouesd várhoz tartozó királyi falvakat, a másik Rauna birtokot; hegy tetején földjél; Berch-en újonnan emelt 2

földjel; Hunthynhege nevű hegy tetején 2 újonnan elhelyezett földjel, az egyik elkülöníti a Kouesd várhoz tartozó királyi falvakat, a másik Rauna birtokot; ezen hegy; Ferthes (dict.) mocsaras helynél 2 földjel, amik elválasztják Rauna birtokot Kouesd vár területétől (tenutum); kelet felé a Meduespathaca víz caput-jánál 2 újonnan emelt földjel, amik elkülönítik Rauna birtokot a Borzwafew nevű provincia-tól; a Godenferthese nevű mocsaras hely mellett földjel, ami elválasztja Rauna birtokot a Borzwafew nevű provincia-tól; Meduespathacha (dict.) víz mellett 2 újonnan emelt földjel; hegy tetején újonnan elhelyezett földjel; hegy síkján 2 újonnan emelt földjel, amik elkülönítik Rauna birtokot a Borzwafew nevű provincia-tól; észak felé földjel, ami elválasztja Rauna birtokot Borzwafew provincia-tól; Voynpathaca víz caput-jánál 2 újonnan emelt földjel; hegy tetején újonnan emelt földjel; kelet felé 2 újonnan emelt földjel, amik elválasztják Rauna birtokot a Borzwafew nevű provincia-tól; Pathak (dict.) víz mint határ; víz mellett újonnan elhelyezett földjel; 3 sarok-határjel, az egyik dél felől elkülöníti Borzwafew provincia-t, a másik Hegeres birtokot, a harmadik dél felől Rauna birtokot; 2 földjel, amik elválasztják Rauna birtokot Hegeres birtoktól; hegyek; hegy tetején 2 újonnan elhelyezett földjel; hegyen földjel; hegyek; 2 újonnan elhelyezett földjel, amik elkülönítik Rauna birtokot Hegeres birtoktól; Noygpatak víz caput-jánál 3 újonnan emelt földjel, az egyik kelet felől Hegeres birtokot, a másik észak felől a Kamyath nevű provincia-t, a harmadik nyugat felől Rauna birtokot különíti el; újonnan emelt földjel, ami elválasztja Rauna birtokot a Kamyath nevű provincia-tól; a Raunapathaca és Haranyas pataka nevű két víz caput-jai között 2 újonnan emelt földjel, amik elkülönítik Rauna birtokot Kamyath provincia-tól; Berch-en 2 földjel; 3 sarok-határjel, ebből 2 kelet felől Kamyath és Hegerzeg provincia-kat, a harmadik nyugat felől Rauna birtokot különíti el, és ott Kamyath provincia határa Rauna birtokkal véget ér; újonnan emelt földjel, ami elválasztja Rauna birtokot Hegerzeg provincia-tól; 3 [!] földjel, az egyik Hegerzeg provincia-t, a másik Rauna birtokot különíti el; Koztatenpataka víznél újonnan emelt határjel; nyugat felé a Themlewospataka (dict.) víz mellett 2 újonnan elhelyezett határjel, az egyik Hegerzeg provincia-t, a másik Rauna birtokot különíti el; Themlewospataka mellett 2 földjel, az egyik Hegerzeg provincia-t, a másik Rauna-t választja el; nyugat felé 2 újonnan emelt földjel, az egyik Hegerzeg provincia-t, a másik Rauna birtokot különíti el; 2 földjel, az egyik Hegerzeg provincia-t, a másik Rauna birtokot választja el; 3 sarok-határjel, az egyik kelet felől Rauna birtokot, a másik észak felől Hegerzeg provincia-t, a harmadik nyugat felől Remethe birtokot különíti el, és ott Rauna birtok határa Hegerzeg provincia-val véget ér; egymás után ötször két földjel, amik mind Hegerzeg provincia-t, ill. Benedek és Péter mesterek Remethe nevű birtokát különítik el; 3 sarok-ha-

tárjel, az egyik észak felől Hegerzeg provincia-t, a másik kelet felől Remete-t, a harmadik nyugat felől Benedek és Péter mesterek Sosd birtokát különíti el; Meduespataka víznél földjel, ami elválasztja Sosd birtokot Hegerzeg provinciától; Hwluespataka víznél körtefa mellett 2 földjel, az egyik észak felől Hegerzeg [*lehúzva*: birtokot] provincia-t, a másik nyugat felől Sosd birtokot különíti el, és ott a mondott birtokok határai véget érnek. D. in die Cene d., a. eiusdem 1367.

- E.:** DL 108865. (Heimiana 208.) Papír. Hátlapján azonos (... pro magistro Benedicto filio Pauli filii Heem et Petro fratre eiusdem ...) és középkori kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma.
- R.:** Anjou-oklt. LI. 225. (*Turchányi*, 1903. 87. p. igen rövid kivonata alapján).

1367. máj. 8. Visegrád

László, Opulya hercege, nádor (H), a kunok bírása azon per tárgyalását, ami színe előtt egyrészt Heem fia Pál fia: Benedek mester Karassou-i és Kewe-i comes, felperes, másrészt András fia: Mihály és Adorján fia: Gergely alperesek között Konth Miklós korábbi (pridem) nádor (H) — akinek elhunytával a nádorság honor-ja a király által László személyéhez került — oklevelének megfelelően máj. 1-jén (oct. Georgii) jött létre Zerehun birtok ügyében, a felperes érdekében bemutatott királyi írásos parancsból okt. 6-ra (oct. Mychaelis) halasztja. D. in Wysegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1367.

- E.:** DL 108862. (Heimiana 207.) Foltos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét körvonala. Kortárs kéztől: pro [actore] Andreas filius Ayka cum Vesprimiensis, ex ... personaliter et pro fratre suo cum Jauriensis ad G.; actor sex; [*lehúzva*:] actor non; solvit; G.

1367. máj. 22. Vidin

Péter bolgár bán oklevele. D. Bodinii, die Elene, a. d. 1367.

- E.:** DL 108859. (Heimiana 204.) Papír. Hátlapján címzés, zárópecsét töredékes nyoma.
- K.:** Történelmi Tár 1898. 363. p. (E. alapján, ápr. 15-i dátummal.)
- R.:** Anjou-oklt. LI. 226. (K. alapján).

1367. okt. 13. Visegrád

László, Opulya hercege, nádor (H), a kunok bírása azon oklevél-bemutatást, amivel perhaszto oklevelének megfelelően színe előtt Baach-i Kozma fia: Kálmán, ill. Heem fia Pál fia: Benedek mester [*sor fölé írva*: egykori] [Ka]rassou-i és [K]ewe-i comes, felperes (akinek nevében Ayka fia: Péter jelent meg a veszprémi káptalan ügyvédvalló levelével) okt. 6-án (oct. Mychaelis) tartoztak egymás ellenében Zerechun birtok ügyében, a felek akaratából [1368.] máj. 1-jére (oct. Georgii) halasztja. D. in Wyssegrad, 8. die termini prenotati, a. d. 1367.

E.: DL 108863. (Heimiana 207b.) Hiányos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (itt is a mondott beszúrással), zárópecsét töredékes nyoma.

1367. okt. [13.]

[László, Opulya hercege,] nádor [(H)], a kunok bírása azon per tárgyalását, amivel [színe előtt] perhaszto oklevelének [megfelelően] egyrésztől Heem [fia Pál fia: Benedek mester] [*sor fölé írva*: egykori] Karassou-i és Kewe-i comes, felperes (akinek nevében ... fia: András állt elő a veszprémi [káptalan ügyvédvalló levelével], [másrésztől] András fia: Mihály és Adorján fia: Gergely (... Mihály a maga, Gergely nevében pedig a ... káptalan ügyvédvalló levelével...) között okt. 13-án (oct. Mychaelis) [tartozott] Zerechun birtok ügyében, a [felek] akaratából [1368.] máj. 1-jére (oct. Georgii) halasztja ... [8. die] termini prenotati, a. d. 1367.

E.: DL 108864. (Heimiana 207c.) Hiányos, foltos papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (pro magistro Benedicto condam comite de Karassou et de Kewe contra Mychaelem filium Andree et Gregorium filium Adryani ...).

1367. nov. 10.

A győri káptalan pecsétjével ellátott nyílt oklevelében kanonoktársuk: István, a Papuch-i Szt. Üdvözítő-egyház prépostja — Magyar (dict.) Pál mester özvegye, nemes asszony nevében előadott — kérésére és oklevél-bemutatása alapján átírja [I.] Károly király (H) 1323. nov. 30-i privilegiális oklevelét. D. f. IV. an. Martini, a. d. 1367.

E.: DL 108861. (Heimiana 206.) Hátlapján pecsét körvonala, középkori kéztől: Naghermen, Kyshermen.

Megj.: Az átírt oklevelet I. Anjou-oklt. VII. 621.

1367. dec. 30.

A vasvári káptalan tudatja, hogy László, Opolya hercege, nádor (H) kérésére a levelében megnevezett Fridel fia: Péter mester királyi emberrel és Suprun megye vicecomes-ének helyettesével (vices gerens): Byk-i Thyuan nádori emberrel kiküldték tanúságuul kanonoktársukat: János mestert, akik dec. 28-án (f. III., 2. die Johannis ap. et ev.) Sopron városban bemutatták a bírónak és az esküdt polgároknak a király és a nádor oklevelét, majd ezeknek megfelelően Kálmán, Jans fia: Fülöp, Lukács és Kezlin ifjabb (iunior) fia: Hernuh Sopronban és azon kívül levő valamennyi birtokjogát Heym fia Pál fia: Benedek mester, Bulgária egykori bánja embereinek iktatni akarták, de János bíró, István polgármester, valamint Zubumfenneng (dict.) János, Chertel (dict.) Péter, Fassang, Hedric fia: Jakab, Miseregul (dict.) Miklós és Kezlin fia: Miklós (Nykus) esküdt polgárok hatalmaskodva rájuk támadva az iktatást elvégezni nem engedték, Kezlin fia: Miklós pedig Benedek mester embereit halálos fenyegetésekkel illette és tilalmazta őket bizonyos házak és fürdő (quarundam domorum <et> melendi ac stube balnei) — amiket korábban a nádori ember Benedek mesternek iktatott — elfoglalásától, ezért ők távoztak onnan. D. 3. die termini prenotati, a. d. 1367.

E.: DL 108867. (Heimiana 209.) Papír. Hátlapján pecsét töredékes nyoma.

1368. jan. 5.

A vasvári káptalan tudatja, hogy László, Opolya hercege, nádor (H) kérésére a levelében megnevezett Kaal-i Fidric [!] fia: Péter mester királyi emberrel és a Suprun-i vicecomes helyettesével (vices gerens): Thyuan nádori emberrel kiküldték tanúságuul kanonoktársukat: János mestert, akik [1367.] dec. 29-én (f. IV., in fe. Thome mart.) Cheperegh városba mentek, ahol a nádori ember (a királyi ember, a káptalan tanúsága, valamint a város bírója, polgármestere és esküdt polgárai jelenlétében) Tamás fia: Lukács e városban és azon kívül, annak területén (in territorio et confiniis) levő összes birtokjogát, ti. egy telket (fundus curie) — ami Conplich (dict.) István és Beel Drayerchker házai között van — egy kőházzal (palladio

lapideo), egy jobbágytelekkel (allogio seu fundo coloni) — ami a Magyarucha utca (platea) végén van észak felől —, továbbá a Hydkez közben (vicus) egy háromkerékű, Ramongmolna nevű malmot telekkel, a mellette levő házakkal és a malomhoz tartozó réttel v. kaszálóval és szántófölddel, a város végében Vys falu felől levő háromkerékű (trium rotarum ... in una domo existentium) malom felét az ahhoz tartozó kaszálóval és földdel, a Magyarucha végében két malomkereket (duas rotas ... in una domo habitas) a tartozékaikkal, a Laaz nevű földön egy kaszálót, a wlgo Pataak nevű folyón túl a Hanga és Wluegh nevű két szőlőt, Gyep földön a Kysmyklos nevű szőlőt káposztáskerttel és minden tartozékkal a király nagypécsetes oklevelének megfelelően (amivel e birtokjogokat Heym fia Pál fia: Benedek mesternek, Bulgária egykori bánjának adta) Benedeknek és örökösének iktatta, nem lévén ellentmondó. D. 8. die termini prenotati, a. d. 1368.

E.: DL 108872. (Heimiana 214.) Hátlapján pecsét töredékes nyoma.

1368. febr. 5. Visegrád

[I.] Lajos király (H) Kezlin fia: Miklós (Nykus) soproni polgárnak: elmondta neki Heem fia Pál fia: Benedek mester, Bulgária egykori bánja, hogy Miklós elfoglalva tartja a fivére: Hernuh összes birtokjogát (ami annak gonosz bűnei miatt a királyhoz kerültek, és ő ezeket Benedeknek adta) az uralkodó ez ügyben kiadott másik oklevele ellenére. Ezért a király utasítja Miklóst, hogy fivére mondott jogait András fia: Miklós v. annak fivére: István v. János fia: Péter v. Pál fia: Miklós királyi ember és a vasvári káptalan tanúsága jelenlétében (akinek kiküldésére jelen levelével utasítja a káptalant) Benedek mesternek v. emberének (jelen levél felmutatójának) adja át ellenszegülés és vonakodás nélkül, a káptalan pedig tegyen jelentést. D. in Vissegrad, in fe. Agathe, a. d. 1368.

E.: DL 108871. (Heimiana 213.) Papír. Hátlapján vörös viaszú kis pecsét alatt: relatio palatini [per] litteras suas.

1368. febr. 18.

A vasvári káptalan jelenti [I.] Lajos királynak (H), hogy levelének megfelelően az abban megnevezett Thyak-i János fia: Péter királyi emberrel kiküldték tanúságul kanonoktársukat: János mestert Kezlin fia: Hernuh, Fülöp, Lukács és Kál-

mán, Sopron királyi város egykori (condam) polgárai összes birtokjogai Heym fia Pál fia: Benedek mester, Bulgária egykori bánja részére történő iktatásának megtekintésére. Ők febr. 12-én (sab. an. Valentini) Sopronba mentek, és mikor az uralkodó levelét István polgármesternek és a város esküdt ülnökeinek bemutatva királyi szóval kérték őket, hogy e birtokjogokat Benedek mester képviselőinek iktassák a király oklevelének megfelelően, a polgármester és az esküdt polgárok az iktatást nem végezték el, olyan kifogással, hogy a bíró és 6 esküdt polgár a királyi kúriában vannak, és nélkülük az iktatást ők nem tudják teljesíteni. A polgármester és az esküdt polgárok az uralkodó levelét magukhoz vették, és a királyi és káptalani embereknek azok többszöri kérésére sem adták vissza, így ők a király levelének megfelelően mind Sopron városban, mind Cheperereg-en nyilvánosan kihirdették, hogy akik bármiféle jogot remélnek bírni Hernuh, Fülöp, Lukács és Kálmán örök- és birtokjogaiban, azok márc. 1-jén (oct. diei Cinerum) késlekedés nélkül jelenjenek meg az okleveleikkel együtt a király előtt. D. 7. die termini prenotati, a. d. 1368.

E.: DL 108866. (Heimiana 209.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés (... contra iudicem et iuratos cives de Suprunio), amit újkori kéz folytatott; zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: pro actore Jacobus filius Jacobi de Tyak cum comitis capelle.

1368. márc. 9. Visegrád

[I.] Lajos király (H) Heem fia Pál fia: Benedek mesternek, a bolgárok (Bulgari) bánjának és Seegwar-i Tamás fia: János mesternek: mivel királyi kegyességből (ami minden jogtalanul elnyomottnak ki szokta magát mutatni) Fyred-i Domokos fiait: Péter mestert, az esztergomi káptalan notarius-át és Lászlót összes törvényes birtokjogaikkal együtt védelmébe vette és saját személye helyett a címzetek oltalmára bízta, ezért utasítja őket, hogy Domokos fiait, a jobbágyaikat és familiárisaikat mondott birtokjogaikban a jogtalanul zaklatóktól, főleg László veszprémi püspöktől, a királyi aula alkancellárjától, továbbá István várnagytól, Soldus (dict.) Miklóstól és a püspök egyéb famulus-aitól (akik a mondott Lászlót vakmerően elfogták és neki ártani akarnak), védjék és őrizzék meg a király személyében. D. in Vissegrad, f. V. an. Oculi, a. d. 1368.

E.: DL 108873. (Heimiana 215.) Hátlapján vörös viaszú kis pecsét töredéke alatt: commissio regine.

1368. márc. 20. Szenterzsébet

László, Opulia hercege, nádor (H), a kunok bírása tudatja, hogy a Pest és Pilis megyei nemesek közösségének márc. 13-án (f. II. p. Oculi) Zenthelisabeth falu mellett tartott közgyűlésén Segwar-i Tamás fia: János mester előadta, hogy Pál néhai bán fia: Pál mester tartozik neki a fehérvári káptalan oklevelében foglalt bizonyos pénzösszeggel, amit vissza akar tőle kapni. Pál mester azonban a közgyűlésre nem ment el, nem is küldött senkit, holott János mester a közgyűlés törvényes napjain át várta, ezért a nádor Pált bírságban marasztalja el, ha magát nem tudja észszerűen kimenteni. D. 8. die congregationis nostre predictae, in loco memorato, a. d. 1368.

E.: DL 108869. (Heimiana 211.) Papír. Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecsét töredékes nyoma. Kortárs kéztől: Pestiensis; gratis.

1368. júl. 18. Liget, a király vadászóhelyén

[I.] Lajos király oklevele. D. in Liget, loco venationis nostre, 4. die Div. ap., a. d. 1368.

E.: DL 108877. (Heimiana 219.) Papír. Előlapja alján vörös viaszú titkospecsét nyoma, alatta nem kiolvasható kancelláriai jegyzet.

K.: Történelmi Tár 1898. 365. p. (E. alapján.)

R.: Anjou-oklt. LII. 582. (K. alapján.)

1368. okt. 6.

A vasvári káptalan előtt megjelent egyrésről a Vesprim megyei Kuesd-i László fia: János, másrésről Alasun-i Miklós fia: István — Heem fia Pál fia: Benedek, Bulgária bánja (magnificus) nevében [I.] Lajos király (H) titkospecsétes ügyvédválló levelével —, és János a Kuesd nevű birtokrészét minden tartozékkal Benedeknek és utódainak adta, István pedig cserébe Benedek bán Vesprim megyei Laak nevű birtokrésze felét, ti. annak nyugat felőli utcáját (linea) minden tartozékkal Jánosnak és leszármazottainak adta a Torna folyón levő egykerekkű, most elhagyatott malommal együtt, ezenfelül fizetett Jánosnak 7 nehéz súlyú márka dénárt. János, ill. István képviselői hatáskörrel vállalták, hogy a felek e birtokcse-

rében egymást meg kell őrizzék, és amelyikük ezt nem teszi, a másik fél birtokrészét vissza kell neki adja. D. oct. Mychaelis, a. d. 1368.

E.: DL 108870. (Heimiana 212.) Hátlapján pecsét töredékei.

1368. nov. 19. Orsova

[I.] Lajos király (H) megfontolva Pruch fia: Nagy (Magnus) Péter (Benedek bán familiárisa) hú szolgálatait, a Darouch nevű királyi birtokot, ami Ozkola királyi birtokhoz tartozik, minden tartozékkal királyi új adomány címén Péternek és általa örököseinek adja valódi nemesség címe alatt, nem érintve idegen jogot. D. in Wrswa, in fe. Elizabet, a. d. 1368.

E.: DL 108874. (Heimiana 216.) Előlapja jobb felső sarkában: *relatio Benedicti bani*; jobb alsó sarkában: *perlecta et correcta*. Hátlapján: *Registratur*; nagypecsét töredékei alatt takartan: *relatio Bened[icti bani]* ...

1368. dec. 4. Eng

[I.] Lajos király oklevele. D. in Engh, f. II. an. Nicolai, a. d. 1368.

E.: DL 108875. (Heimiana 217.) Előlapja jobb felső sarkában: *relatio Ladislai episcopi Nitriensis*. Hátlapján nagypecsét töredéke alatt: *relatio Ladislai episcopi Nitriensis et assignatio ad manus regias*.

K.: Történelmi Tár 1898. 366. p. (E. alapján.) — Jav.: Lagan helyesen: Ragan.

R.: Anjou-oklt. LII. 808. (K. alapján).

C. TÓTH NORBERT

ISTVÁNFFY MIKLÓS „CODEX RERUM HUNGARICARUM” CÍMŰ KÓDEXE

Jegyzék és forráskiadás

„A magyarországi középkort lehetőleg teljes levéltári forrásanyagra támaszkodva kutatni kívánók előtt ma három nagy forráscsoport áll: 1. A korunkra maradt eredeti levéltári anyag, 2. a forráspublikációk (oklevéltárak), 3. a XVIII–XIX. századi másolat-gyűjtemények. (...) Nem lehet vitás, hogyha valaki a kor teljes levéltári forrásanyagának átvizsgálására törekszik, nem kevés munkát kell fordítania arra, hogy az említett 3 forráscsoportba tartozó levéltári és könyvtári anyagot meghatározza (számbavegye az átnézendő oklevéltárakat és másodlagosan levéltári anyagot is publikálható kiadványokat), a számbavett bel- és külföldi — igen szétszórtnan kezelt és megfelelő nyilvántartással nem rendelkező — anyaghoz hozzáférjen, hogy ezután elkezdje az érdemi kutató munkát, a forrásanyag átvizsgálását, s az őt érdeklő adatok összegyűjtését. (...) Nagy számmal maradtak ugyanis korunkra Mohács előtti oklevelek másolatai. A XVIII. században és a XIX. század első felében Hevenesitől Kaprinain és Kovachichon át Fejérig hatalmas tömegekben készítettek másolatokat (...). E több száz kötetre rugó másolattömegnek azok az oklevelei, amelyek eredetiben is korunkra maradtak, nem képviselnek különösebb értéket. Azok az oklevelek viszont, amelyeknek eredetije időközben elpusztult, ma már egyetlen példányt jelentenek, s így forrásértékük lényegesen megnőtt.” — E sorokat Borsa Iván vetette papírra 1972-ben — akár programadónak is tekinthető — tanulmányában.¹ Noha a kérdésben az eltelt fél évszázadban jelentős előrelépés történt,² de nehéz lenne azt állítani, hogy a munka lezárása belátható közelségben lenne (sőt, a jelenlegi körülményeket ismerve, amennyiben radikális változás nem történik, a munkák befejezetlenek maradnak). A Borsa Iván által felsorolt három tételhez bátran hozzáilleszthetünk egy negyediket is: mégpedig a 16–17. századi történeti forrásokat tartalmazó, szintén kéziratos gyűjteményeket (kódexeket). Az alábbiakban az egyik ilyen kötet feldolgozásának eredményét ismertetem.

1 *Borsa*: A magyar medievisztika forráskérdései 111. és 118. p. — A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa és a HUN-REN–Magyar Nemzeti Levéltár–Szegedi Tudományegyetem Magyar Medievisztikai Kutatócsoportjának vezetője.

2 Vö. *Mikó*: Egy levéltár régmúltja 7–12. p.

Az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában több kisasszonyfalvi Istvánffy Miklós által összeállított kéziratos kötetet őriznek. Ezek közül az egyik egy másolati könyv (jelzete: Fol. Lat. 2275. — *Codex diplomaticus Istvanfianus rerum Hungaricarum saeculi 16., notationibus marginalibus propria manu Nicolai Istvánfy interspersus*), amelybe különböző történeti forrásokat gyűjtöttek össze — nagyrészüket maga Istvánffy másolta bele.³ A kódex nem ismeretlen sem a könyvészeti,⁴ sem pedig a történeti kutatás előtt,⁵ de mindezedig csak nagyobb egységenkénti leírás készült a kódexről,⁶ tételes azonban nem. A kézirat természetesen nem volt ismeretlen a „Kovachichok” előtt sem,⁷ jóllehet a „Notitiae”-ben, mivel törvényszövegeket nem tartalmaz, nem recenzálták. Ugyanakkor a három évvel később (1823) megjelent Astraea kötetébe felvettek a kódexből két⁸ forrást.⁹

A jelen munkában táblázatos formában közölt leírás sem teljesen fedi le azonban a kódex valamennyi forrását, ugyanis — az általam elnevezett — „Mátyás király levelestára” részt (fol. 83r–129v [pag. 163–256.]), amelyben Mátyás

-
- 3 *Berlász*: Istvánffy Miklós könyvtáráról 220–221. p.; *Gulyás*: Szentgyörgyi Gábor 61–62. p. (a kódex leírása).
 - 4 Ld. az előbb idézett *Berlász Jenő* munkáját; *Bartoniek*: Fejezetek 128–132. p.
 - 5 *Jánosi*: Gregoriáncai kéziratos törvénygyűjteménye; *Gulyás*: Szentgyörgyi Gábor; valamint „A Magyar történet folytatója” című kötet tanulmányait. — Már Fejér György több forrást e kódexből közölt oklevéltárában (ld. a táblázatot).
 - 6 *Berlász*: Istvánffy Miklós könyvtáráról 221–222. p. (néhány tétel kimaradt munkából).
 - 7 A kódex fol. 1r. (pag. nincsen) a következő bejegyzés olvasható: „Pro memoria posterorum: Codicem hunc Viennae anno redemptum possidebat olim illustris vir Nicolaus Istvanffy, quod et manus illius scriptura mihi alioquin nota, hic subinde margine adjecta prodit, et nota itidem marginalis pag. 312, ubi sua in persona loquitur, evincit. Volvebam illum diligenter et pleraque ad rem meam facientia ex illo, bona excellentissimi possessoris comitis Francisci Széchényi venia, in ejusdem illustri bibliotheca hic loci plures dies avidissime et jucundissime versatus atque politissima hospitalitate fruitus desumsi Kis-Czenk die 1. Junii A. 1796. Martinus Georgii Kovachich Senquiciensis manu propria.”
 - 8 Astraea I. 134–135. p. részlegesen (1458. febr. 20. Mátyás király, ld. a 10. sz.), 426–433. p. (1523. jún. 15. Lajos király, ld. 20. sz.).
 - 9 Astraea I. 7. p., a további oklevelek: 418–419. p. (1463. okt. 11. Mátyás király, DL 55760.), 419–420. p. (1484. júl. 12. Mátyás király, DL 56172.), 420–421. p. (1299. febr. 19. III. András király, Reg. Arp. 4216. sz.), 421–422. p. (1377. előtt, pozsonyi kanonokok esküje, Imre fia, János pozsonyi örkanonok [1370–1381, vö. *C. Tóth*: Pozsonyi társaskáptalan 56. p.] könyvében lejegyezve), 423–425. p. (1447. márc. 19. az országnagyok oklevele Máté erdélyi püspök részére — eredetije ismeretlen), 434–441. p. (1415–1417 között, Zsigmond király „propositio”-ja [Kállay levéltári példányból: DL 56715.], DRH 1301–1457. 397–404. p.).

nevében különböző egyháziakhoz (pápa, aragóniai és egri bíborosok, bíborosi kollégium, Nagylucsei Orbán prépost, kincstartó, váci káptalan stb.), illetve világiakhoz (Frigyes császár, Ferdinánd nápolyi, Kázmér lengyel király, Velencei Köztársaság, Ferrarai hercegség, Garai Jób stb.) szóló, továbbá a pápa, a bíborosi kollégium, továbbá Frigyes császár stb. által hozzá írt, többségükben keltezés nem tartalmazó levelek vannak, mivel azokat — vagy nagy részüket — minden bizonnyal másik gyűjteményből másolták be,¹⁰ illetve már nyomtatásban is megjelentek,¹¹ nem vettem fel a jegyzékbe.

A vizsgált kódex szövegei rendkívül tarka képet mutatnak: a különböző nyelvű (latin, olasz, portugál) történeti elbeszélések, feliratok és versek mellett, amelyek közül jónéhányat az ún. nagyobb Nádasdy-kódexből (1558) másoltak,¹² a történeti kutatás számára is rendkívül fontos — ma már ismeretlen — oklevelet tartalmaz. A kódex összeállítását minden bizonnyal Istvánffy Miklós főművének, a *Historiae* előmunkálataihoz köthetjük, jóllehet végül ennek csak kis részét használta fel, mivel írását Mátyás király halálának évével indította.¹³ Így például bedolgozta munkájába a Hédervári Ferenc nándorfehérvári bán levelesítéséről szóló 1523. június 15-i ítéletlevelet (20. sz.),¹⁴ a Verbőci István és Szobi Mihály 1526. május 6-i levelesítését tartalmazó oklevelet (22. sz.), illetve Bátori István nádori tisztségre történő visszahelyezéséről kibocsátott írást,¹⁵ valamint VII. Kelemen pápa 1527. január 14-i, Battyányi Ferenchez szóló (23. sz.) levelét.¹⁶ A sort valószínűleg még folytathatnánk, de a jelen közleménynek nem feladata a szövegparhuzamok és -egyezések feltárása.

Fontos feladat viszont annak felfejtése, hogy Istvánffy Miklós — a más kódexekből másoltakon túl — honnan gyűjtötte össze forrásait. Ha „levéltári”, azaz mai őrzési hely szempontjából keressük a megfejtést, akkor a következő megál-

10 Pl. az ún. „nagyobb” Nádasdy-kódexből (Egyetemi Könyvtár G 39.), vö. *Mikó*: A középkori Magyar Királyság törvényei 82–84. p.

11 Pl. *Kaprinai*: Mátyás; MKL I–II. — Ld. még pl. Mátyás király levele Orbán préposthoz és kincstartóhoz a váci püspökség ügyében (fol. 95v–96r [pag. 188–189.]: Teleki XII. 144–146. p. — Mátyás király levele a váci káptalanhoz Dénesnek a szolnoki főesperességbe és Vati Jánosnak egy kanonokságba iktatása ügyében (fol. 96r [pag. 189.]): Uo. XII. 146–147. p.

12 *Jánosi*: Gregoriáncai kéziratok törvénygyűjteménye 64. p. (ld. még a jelen munka táblázatát is).

13 *Berlász*: Istvánffy Miklós könyvtáráról 222. p.

14 *Isthvanffy* 91–92. p. (VII. könyv), magyar fordítása: *Isthvanffy* 169–170. p.

15 *C. Tóth*: A Magyar Királyság nádorai 354–357. p. (a ma már lappangó, máj. 9-i példány) — *Isthvanffy* 112., 115. p. (VIII. könyv), magyar fordítása: *Isthvanffy* 201., 205. p.

16 *Isthvanffy* 133–134. p. (IX. könyv); magyar fordítása: *Isthvanffy* 232. p.

lapításokat tehetjük: a legtöbb, nyolc darab forrás a Batthyány család levéltárából (a dátumok alapján visszakereshető a táblázatban),¹⁷ öt darab a Magyar Karama Archivumának különböző állagaiból (Neo-regestrata Acta és Acta publica),¹⁸ illetve négy darab a Draskovich család (különböző)¹⁹ levéltáraiból került bele. Ez utóbbiakhoz akár titkársága, akár rokonsága révén is hozzájuthatott.²⁰ Egy-egy oklevelet őriznek ma a Pécsi Püspöki,²¹ Veszprémi Érseki és Főképtalani,²² a Kállay²³ levéltárban, a Múzeumi Törzsanyagban²⁴ valamint a bécsi Haus-, Hof- und Staatsarchivban.²⁵ Jónéhány darab esetében talán a legegyszerűbb azt feltételeznünk, hogy Istvánffy hivatali pályafutása során²⁶ jutott hozzá, így pl. — talán titkársága idején (1569–1581)²⁷ — Miksa császár lengyel királyi esküjének szövegéhez és a lengyel–litván rendekhez szóló leveléhez,²⁸ vagy — talán nádori helytartóságai idején (1581–1608)²⁹ — Verböci és Szobi levelesítéséről, illetve Bátorai nádori tisztségbe történő visszahelyezéséről szóló oklevelekhez,³⁰ a sort még folytathatnánk. Érdemes azonban egy pillantást vetnünk a források tartalmára is. A kódexben a „Mátyás király levelestárát” leszámítva 83 darab tétel van, ezek közül legalább³¹ 27 darab — majdnem a harmada! — Szlavóniával kapcsolatos, illetve ottani ügyeket érint,³² sőt, ezek közül öt darab a ludbregi Tu-

-
- 17 1428. febr. 26., 1428. dec. 28., 1525. dec. 15., 1527. jan. 14., 1527. máj. 18., 1530. márc. 19., 1576. márc. 23. és 24.
- 18 1351. márc. 27., 1447. nov. 19., 1461. nov. 9., illetve 1505. máj. 29., 1510. dec. 8.
- 19 1382. febr. 24., 1407. dec. 9. 1451. jún. 30., 1480/1482. márc. 12/17.
- 20 *Fazekas*: Istvánffy Miklós 100. p.; *Uő*: Kancellária és hivatalnokai 380. p.
- 21 1009.
- 22 1238.
- 23 1427. ápr. 6.
- 24 1452. aug. 22.
- 25 1465. nov. 7.
- 26 *Nagy*: Előkészület; *Fazekas*: Kancellária és hivatalnokai 379–381. p.; *Uő*: Istvánffy Miklós; *Varga*: Genius loci.
- 27 *Fazekas*: Istvánffy Miklós 89. p. skk.
- 28 1576. márc. 23. és 24.
- 29 *Fazekas*: Kancellária és hivatalnokai 381. p.
- 30 1526. máj. 6. és 9.
- 31 Ha VII. Kelemen pápa (1527. jan. 14.: 23. sz.) és Mária királyné (1527. máj. 18.: 25. sz.) Battyányi Ferenc bánhoz szóló leveleit is ehhez számoljuk, akkor 29 darab.
- 32 1251. szept./nov. 23., 1270. jún. 13., 1351. márc. 27., 1353. máj. 28., 1396. máj. 24., 1428. febr. 16., 1436. szept. 14. (6. sz.), 1451. jún. 30., 1458. febr. 20. (10. sz.), 1465. nov. 7., 1482. szept.

róci családhoz,³³ három pedig Varasd várossal,³⁴ illetve megyével³⁵ kapcsolatos. Mindez meglepő annak fényében, hogy az Istvánffy családnak elsősorban Baranya, Somogy és Tolna megyében voltak birtokai,³⁶ tehát ilyesformán a történetíró érdeklődési körét nem érintette, de a már emlegetett hivatali főnökei és oszmán ellenes harc miatt felkelthették figyelmét e források.

A kódexnek létezik egy 17. századi — csonka — másolati példánya is, amely egykor Vitnyédy István³⁷ birtokában volt, és jelenleg Bécsben, az Osztrák Nemzeti Könyvtárban őrzik (a táblázatban: bécsi másolat): a kötet több mint fele üres, szöveg csak az 1r–126v foliókon található (az üres lapokon semmiféle számozás sincsen).³⁸ Ezek az oldalak az Istvánffy kódex 1r–108r (pag. 1–213.) folióin lévő szövegek másolata szerepel (az utolsó darab Mátyás király levele a velencei dogéhoz, így a „Mátyás király levelestára” című résznek alig több mint feléig jutott el a másoló). Vitnyédy könyvtáráról 1670 körül összeállított jegyzékben az „In Folio” című részben „Origo Gentis Hung(aricae) Pauli de Gregoriancz” megnevezés alatt szereplő kötet³⁹ minden bizonynal ezt, a ma Bécsben őrzött másolatot takarja.

A továbbiakban előbb a kódex tartalmának tételes leírása következik táblázatos formában. A táblázatot öt oszlopra tagoltam: előbb a folió és oldalszámok — mivel az utóbbit is akkurátusan feltüntették —, majd a forrás dátuma szerepel, ezt követi a forrás címe — ha van — eredeti nyelven és alatta röviden magyar nyelven; ha nincsen, akkor az általam adott magyar cím. Végül még mielőtt az utolsó oszlopról szólnék, egy rövid kitérő: a kötetnek a „Mátyás király levelestára” részén kívüli darabjait a Magyar Nemzeti Levéltár Adatbázisa, a szakirodalom és a kollégák közlései alapján igyekeztem azonosítani és/vagy esetleges kiadásukat feltárni (a szóban forgó adatok a táblázat megfelelő oszlopában megtalálhatóak,

10. (14. sz.), 1488. nov. 8. (15. sz.), 1488. dec. 1. (16. sz.), 1510. dec. 8., 1525. dec. 15., 1526. nov. 23., 1527. jan. 8., 1527. febr. 28. (24. sz.)

33 1460. okt. 11. (11. sz.), 1465. szept. 24. (12. sz.), 1480/1482. márc. 12/17. (13. sz.), 1495. máj. 29. (18. sz.), 1505. ápr. 9.

34 1209.

35 1413. febr. 26. (3. sz.), 1524. okt. 22. (21. sz.)

36 *Varga*: Genius loci 72. p.

37 Életére további irodalommal *Csillag*: Vitnyédy István; *Károlyi*: Adalékok egy soproni ügyvéd műveltségéhez.

38 Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung von Handschriften und alten Drucken (HAN) Cod. 8742. (A kötetet Péterfi Bence jóvoltából tanulmányozhattam.)

39 Lesestoffe in Westungarn 304. p., nr. 58.

amelyik oklevélnek ismert modern kiadása és feltüntették a levéltári jelzetet, ott csak a kiadás helyét jelzem). Azon források szövegét azonban, amelyeknek sem „eredeti” példánya, sem pedig kiadása nem ismert,⁴⁰ a második részben teljes szöveggel közlöm. (Itt egyetlen kivételt tettem, az „Algunos graciosos epitaphios” kezdetű portugál nyelvű szöveget, mivel semmilyen magyar vonatkozása sincsen, nem írtam át.) Az utolsó oszlopban tehát — ha fennmaradt korunkra az eredeti oklevél, akkor — a levéltári jelzete, illetve annak a forráskiadványnak az adatai, amiben megjelent. Ugyanitt szerepelnek még egyéb általam fontosnak tartott információk is.

40 Két kivételt tettem: az egyik Hédervári Ferenc 1523. jún. 15-i levelesítő oklevele, amelynek ugyan ismert az eredeti példánya, de oly mértékben hiányos, hogy szinte alig használható, habár a Kovachichok, apa és fia az *Astraea I.* kötetében éppen ezen kódex alapján közreadták. A másik Verbóci István és Szobi Mihály 1526. máj. 6-i levelesítő oklevele, amely viszont csak Horvát István 1819. évi — szinte ismeretlen és elérhetetlen — kiadványából ismert, aki Pray György 1770. évi kötetéből közölte a „Gosztonyi Nemzetség Levéltárából”. Mivel mindkettő fontos forrás, ezért felvettem a kiadásba.

Az Istvánffy-kódex (Fol. Lat. 2275.) tartalma

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
2r–13r	1–23	–	Origo gentis Ungaricae. Auctore Paulo de Gregoriancz episcopo Jauriensis. Ebben: Ungaria (fol. 6r–13r [pag. 9–23.]). Az ún. nagyobb Nádasy-kódexből másolták. Vö. <i>Bartonic</i> : Fejezetek 129. p.	Adparatus II. 85–112. p.
13v	24	ÜRES		
14r–27v	25–52	1404.07.22.	Fundatio episcopatus Quinqueecclesiensis. A somogyi konvent átirja a szekszárdi konvent 1350. febr. 23-i oklevelét (AOKlt. XXXIV. 171. sz.), amelyben átirta II. András király 1235. évi hamis oklevelét (Reg. Arp. 544. sz.), amelyben átirta I. András 1057. jún. 4-i hamis oklevelét (Reg. Arp. 14. sz.; DHA 160–162. p.), 2.) István király 1009. aug. 23-i oklevelét (Reg. Arp. 5. sz.; DHA 54–58. p.), 3.) III. Béla király 1190. évi hamis oklevelét (Reg. Arp. 151. sz.).	ZsO II. 3315. sz. (DF 280274.)

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
28r–29v	53–56	1111.	Tributum Nitriense. Kálmán király oklevele.	Reg. Arp. 43. sz. DHA 382–383. p. (Fejér VII/4. 57–59. p., a bécsi másolat alapján.)
30r	57	1209.	Privilegii Andreę regis Varasdiensi civitatis datae, in qua est memoria captivitatis suae, quae in historiis non est. II. András király hamis oklevele Varasd városának (kivonat, a határleírás hiányzik).	Reg. Arp. 247. sz. <i>Tanodi</i> : Mon. hist. Varasdini 1–3. p.
30v–31v	58–60	ÜRES		
32r–35v	61–68	1330.05.15.	Proscriptio Feliciani. Az országnagyok levelesítik Záh nb. Záh fia, Felicianán teljes rokonságát.	AOklt. XIV. 288. sz., ez alapján.
36r–37v	69–72	1248.05.01.	IV. Béla király adománya Ost fiának, Herbortusnak.	Reg. Arp. 882. sz. (Fejér IV/2. 31–35. p., ez alapján.)
37v–39r	72–75	1293.	Donatio pro Herbordo et fratribus suis filiis Vitalius 1293. III. András király adománya Vitalius fiainak, Herbortusnak, Jánosnak és Rubintnak.	Reg. Arp. 3934. sz.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
39r–41v	75–80	1324.01.11.	Károly király az Enyerei nemesek kérésére átírja IV. László király 1279. évi oklevelét (Reg. Arp. 2987. sz.).	AOkl. VIII. 15. sz.
42r–42v	81–82	1223.	Litterae Andree regis donationales. II. András király adománylevele Gergely és István részére Domaldus földjéről.	Reg. Arp. 402. sz.
42v–43v	82–84	1251.09.23. recte: 11.23.	Litterae Belae quarti filii Andree prefati. IV. Béla király adománya a Bribiri nemeseknek.	Reg. Arp. 958. sz.
44r	85	1358.02.06.	Donatio Ludovici regis. I. Lajos király adománylevele.	Ld. 1. sz.
44r–44v	85–86	1401.01.06.	Szerdahelyi Ders Márton alnádor oklevele.	ZsO II. 804. sz. (Fejér X/4. 83. p. reg., ez alapján.)
44v–45r	86–87	1414.05.05.	Garai Miklós nádor levele.	Ld. 4. sz.
45r	87	1424.11.07.	Ozorai Pipo temesi ispán levele.	ZsO XI. 1239. sz. (Többek között: Tört. Tár 1884. 428. p., a bécsi másolat alapján.)

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
45r–46v	87–90	1352.11.27.	Lajos király adománylevele.	AOkl. XXXVI. 824. sz. (Fejér IX/2. 155–158. p., ez alapján.)
46v–48r	90–93	1230.	Andreę regis litterae praenominati, qui Hierosolymitanus dictus est. II. András király oklevele a szatmári német telepe- seknek.	Reg. Arp. 462. sz. (DL 162. alapján.) Eredetije: DL 90749.
48r–49v	93–96	1284.	Litterae Elisabeth reginae consortis Ladislai regis, qui Cun Lazlo dictus fuit. Erzsébet királyné adománylevele.	Reg. Duc. 215. sz.
49v–50v	96–98	1289.	Aliae litterę eiusdem reginę. Erzsébet királyné adománylevele.	Reg. Duc. 234. sz.
50v–51r	98–99	1368.11.22.	Opuliani László nádor oklevele.	Ld. 2. sz.
51r–52r	99–101	1220.	Testamentum comitis Behich, militis domini regis. Behich ispánnak, a király vitézének végrendelete.	Fejér III/1. 303–304. p., ez alapján.
52r–52v	101–102	1317.12.27.	Csák nb. Pósz fia, Ugrin fia, Miklós oklevele.	AOkl. IV. 670. sz. (Fejér VIII/2. 139–140. p., ez alapján.)

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
52v–53v	102–104	1382.02.24.	Alia donatio regis Ludovici primi. I. Lajos király adománya Zámbo Miklós főkinestárnak.	DF 283672.
53v–54v	104–106	1436.09.14.	Zsigmond király levele Tallóci Matkó dalmát-horvát és szlavón bánhoz és testvéréhez, Perkóhoz, a zágrábi püspökség kormányzóihoz.	Ld. 6. sz. Vö. 1436. szept. 13. DF 231161.
54v–55r	106–107	1451.06.30.	Pozsegai káptalan oklevele. Az oklevél első öt sora a papír eltérése miatt hiányos, ennek leírása: „Nos capitulum ecclesie Beati Petri de Posega memorie commendamus per presentes, quod egregius Paulus Nelepecz et Dominicus filii Benedicti de Dobrakuthia onera et gravamina ex parte Iohannis filii condam Iohannis similiter Nelepecz, filii dicti Benedicti fratris et germani ipsorum, ac Ladislai, David et Georgii filiorum ipsius Nelepecz de infrascriptis per omnia in se recipiendo coram nobis personaliter constituti confessi sunt oraculo vive vocis in hunc modum”	DF 279402.
55v	108	ÜRES		

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
56r–58v	109–114	1428.02.16.	Donatio pulchra Sigismundi imperatoris continens quaedam historica. Zsigmond király adománya Gereci Szerecsen Miklósnak és Török Józsnak.	ZsO XV. 197. sz.
58v–59r	114–115	1413.02.26.	Zsigmond király parancslevele Varasd megye hatóságához.	Ld. 3. sz.
59r–60r	115–117	1447.11.19.	Donatio Iohannis de Huniad gubernatoris. Hunyadi János adománylevele Iarchow-i Lengyelnek mondott Pan Péter nemesnek, jelenlegi budai lakosnak.	<i>Hajnal</i> : Hunyadi okleveleiből 110. p. 18. sz. (DL 14128.)
60r–61v	117–120	1238.	Bertalan veszprémi püspök oklevele.	<i>Solymosi</i> : Árpád-kori veszprémi püspökök 60–63. p., kiadásokkal és magyar fordítással.
61v	120	1396.05.24.	Vlkach szanai comes oklevele.	ZsO I. 4402. sz. (Fejér X/2. 416. p., ez alapján.)
62r–67r	121–131	1453.01.25.	Creatio Iohannis de Huniad in liberum comitem maiorem Bistriciensem. V. László király Hunyadi Jánost beszercei gróffá teszi.	Teleki X. 347–356. p., jan. 30-i kelettel.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
67r–68v	131–134	1453.01.25.	Consensus regnicolarum ad praemissa. Az országnagyok hozzájárulásukat adják az előbbihez.	Ld. 9. sz.
68v–69r	134–135	1445.01.25.	Hunyadi János erdélyi vajda levele Szakolyi Bálint gyulai várnagyhoz.	Ld. 7. sz.
69r–v	135–136	1458.02.20.	Mátyás király levele Szentgyörgyi Tamás vránai perjelhez és grebeni Vítovec János szlavón bánhoz.	Ld. 10. sz.
69v–70r	136–137	1465.09.24.	Laki Tűz János ajtónallómaster levele Turóci Lőrinc nagyszombati várkapitányhoz.	Ld. 12. sz.
70r–v	137–138	1460.10.11.	Mátyás király levele a szlavón bánokhoz, vicebánokhoz, kőrösi ispánokhoz és a megye hatóságához.	Ld. 11. sz.
70v	138	1480.03.12. recte: 1482.03.17.	Mátyás király levele Turóci Györgyöz.	Ld. 13. sz. Vö. DF 233310.
71r–72r	139–141	1464.11.09.	Mátyás király Kanizsai László hűséges szolgálataért Döbrente várát, stb. birtokokat neki adományozza.	Teleki XI. 96–98. p. Eredetije: DL 16078.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
72v–73v	142–144	1598.06.29.	Descriptio Italica regni Bulgarię et profecturarum in ea Turcicarum per Georgium Marinum ¹ Rhagusęum, Brassovię 29 Iunii 1598. ¹ Az OSZK Kézirattár Fol. Lat. 322., fol. 47r–v példányában „Martinum”. Vö. <i>Kulesár</i> : Inventarium 441. p.	<i>Engel</i> : Geschichte II. 5–6. p. Magyar fordítása: <i>Szamota</i> : Régi utazások 242–244. p.
74r–75r	145–147	1428.12.28.	Donatio Sigismundi imperatoris pro domina Cecilia uxore Stephani Rozgon. Zsigmond király adománya Rozgonyi István feleségének, Cecíliának.	ZsO XV. 1401. sz. Eredetije a Batthyány család levéltárában volt, jelenleg lappang.
75v–78r	148–153	1427.04.06.	Donatio Sigismundi imperatoris pro nobilibus familiae Cally, quae adhuc superest. Zsigmond király adománya Kállói Lőkös Miklós fiának, Jánosnak és atyafiainak.	ZsO XIV. 359. sz.
78v	154		ÜRES	
79r–79v	155–156	1404.08.15. recte: 08.08.	Zsigmond király adománylevele Gersei Pető fiai, János és Tamás szolgálatáért.	ZsO II. 3343. sz., aug. 8-i kelettel. MTT (1861) IX. 131. p. LXXXV. sz., a bécsi másolat alapján(?).

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
80r–80v	157–158	1404.08.12.	Zsigmond király adománylevele a Gerseieknek.	ZsO II. 3345. sz. MTT (1861) IX. 131. p. LXXVI. sz., a bécsi másolat alapján(?)
81r–82r	159–161	1407.12.09.	Donatio pro Nicolao Garasdae et Ladislao Zilagy, patre Michaelis Zilagy, avunculi regis Matthiae. Zsigmond király adománya Garázda Miklósnak és Szilágyi Lászlónak.	ZsO II. 5837. sz. Eredetije: DF 233101.
82v	162	1452.08.22.	Hunyadi János kormányzó levele Majtényi Gergelyhez.	DL 44641.
83r–129v	163–256	–	„Mátyás király levelestára.”	–
130r	257	1465.11.07.	Mátyás király levele a zágrábi káptalanhoz a püspökség és Csupor Demeter ügyében.	DF 258253.
130r–131r	257–259	1482.09.10.	Mátyás király hadbাহivó parancsa Vitévec György és Vilmos zagerjei grófokhoz.	Ld. 14. sz.
131v	260	1488.12.01.	Augusto Barbadico velencei doge levele Marzano-i Margitához, (Vlatko) szentszavai herceg özvegyéhez.	Ld. 16. sz.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
132r–138r A kódexbe kötött kisebb alakú papírfüzet.	261–273	1527.01.08.	Frangepán Kristóf gróf, János király főkapitánya, dalmát-horvát-szlavón bán, somogyi és pozsegai ispán a vízkeresztkor Dombro oppidumban Szlavónia részére tartott országgyűlésen átírja az 1505. október 13-i rákosi végzést (DL 39335.).	Hrvatski saborski spisi 71–77. p. (DL 108590.)
138v–139v	274–276		ÜRES	
140r–v	277–278	1491.07.27.	II. Ulászló király általános parancsa a szatmári lakosok vámmentesége ügyében.	Ld. 17. sz.
140v–141r	278–279	1505.04.09.	II. Ulászló király levele Turóci Bernáthoz.	DL 32758. Másolata: DL 21421.
141r–142r	279–281	1495.05.29.	Corvin János herceg, dalmát-horvát-szlavón bán parancsa vicebányaikhoz.	Ld. 18. sz.
142r–143r	281–283	1510.12.08.	II. Ulászló király levele Szlavónia nemességéhez.	C. Tóth: Perényi helytartóságai 169–170. p.
143v	284		ÜRES	
144r–v	285–286	1525.12.15.	Lajos király levele Battyányi Ferenc dalmát-horvát-szlavón bánhoz.	Horvát végelhelyek oklt. 491–492. p. (DL 108750.)

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
144v–145r	286–287	1526.11.23.	Mária királyné levele Frangepán Kristóf zenggi, vegliai és modrusi grófhoz, Szlavónia védelmezőjéhez (<i>defensori</i>) a pozsonyi országgyűlés ügyében.	MOE I. 59–60. p.
145r–146r	287–289	1527.05.18.	Mária királyné levele Battyányi Ferenc dalmát-horvát-szlavón bánhoz.	Ld. 25. sz.
146v–147v	290–292	1530.03.19.	Ferdinánd király általános parancsa; eljuttott hozzá János vajda hamis levele arról, hogy ő a töröknek az orszáegért örökre adófizetést ígért.	Hrvatski saborski spisi 229–230. p.; Memorabilia 86/83. sz.
148r	293	1527.02.28.	Ferdinánd király levele Balibég nándorfehérvári basához.	Ld. 24. sz.
148v–149r	294–295	1518.04.25.	Epistola Maximiliani primi imperatoris ad principem Tartarorum. Miksa császár levele Alp perekopi tatár fejedelemhez.	Ld. 19. sz.
149r–v	295–296	1524.10.22.	II. Lajos király levele György brandenburgi örgrófhoz, varasdi ispánhoz.	Ld. 21. sz.
149v	296	1529.12.19.	Responsio per Mailad super secundis literis Moldavo ex Brassovia. Majlát István válaszelevele a moldvaiakhoz.	Documente II/1. 70. p., ez alapján.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
150r–152v	297–302	1523.06.15.	Exemplum literarum proscriptioalium Francisci de Hedewara. II. Lajos király levelesíti Hédervári Ferencet.	Ld. 20. sz.
153r	303	1527.01.14.	VII. Kelemen pápa levele Battyányi Ferenc dalmát-horvát-szlavón bánhoz.	Ld. 23. sz.
153v	304		ÜRES	
154r–159r	305–315	1558.	Dum haec scriberentur, erat annus Domini millesimus quingentesimus quinagesimus octavus circa initium anni. Series episcoporum et magnatum regni Hungariae anno 1558. Mellette Istvánffy kezével: „1558. hoc quo Mnemosynon (görög betűkkel) est Gregorianez episcopi Jauriensis.” (Az ún. nagyobb Nádasdy-kódexből másolták. Vö. <i>Bartontiek</i> : Fejezetek 130. p.)	<i>Kovachich</i> : Scriptores 98–111. p., ez alapján.
159v	316		ÜRES	
160r–161r	317–319	1526.05.06.	Proscriptio Werbewczy prima. Az országnagyok levelesítik Verböci Istvánt és Szóbi Mihályt.	Ld. 22. sz.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
161r–v	319–320	1526. (05.09.)	Restitutio domini Stephani de Bathor in magistratum suum palatinalem et perpetuitatis eiusdem magistratus confirmatio. II. Lajos király visszahelyezi Bátori Istvánt a nádorságba.	C. Tóth: A Magyar Királyság nádorai 354–357. p.
162r-173r	321–343		Descriptio coronationis in Ungaria serenissimi regis Maximiliani per Ioannem Listhium. Miksa magyar királyné koronázásának leírása Listhius János által.	<i>Kovachich</i> : Solennia inauguralia 12–21. p.
173v	344		ÜRES	
174r–v	345–346	1576.03.23.	Iuramentum sacrae caesarae et regiae maiestatis regno Poloniae praestitum Viennae vigesima tertia die Marcii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, in templo Divi Augustini praesentibus Polonis oratoribus et Lythvanis. Miksa lengyel király, litván nagyfejedelem, stb. esküje.	Vö. Memorabilia 127/243. sz.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
174v–176v	346–350	1576. (03.24.)	Copia litterarum caesarae maiestatis ad status regni Poloniae et Ducatus Lythvaniae datarum post iuramentum praestitum. II. Miksa császár és választott legyel király, litván nagyfejedelem stb. eskütje a rendeknek.	Memorabilia 127/243. sz.
177r–v	351–352	1433.01.29.	Zsigmond király levele Serkei Lóránt fiához, Györgyhöz.	Ld. 5. sz.
178r–179r	353–355		Algunos graciosos epitaphios, puestos en sepulturas en la iglesia de Lisbona.	
179r–180r	355–357		Francisci Tabarini Veneti dictionaria seu sconiata in diversa hominum genera. ¹ ¹ Másik példánya: OSZK Kézirattár Fol. Lat. 3606/III. fol. 63r–64r. (<i>Draskóczy</i> : A „ludo zannesco” és a commedia dell’ arte között 104. p.)	Kiadása és magyar fordítása a Fol. Lat. 3606. alapján: <i>Draskóczy</i> : A „ludo zannesco” és a commedia dell’ arte között 122–125. p.; <i>Uő</i> : Olasz udvari mulattató.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
180r–181v	357–360	1353.05.28.	Privilegium Andree regis Ungarie capitulo Zagabiensi datum. István herceg átírja IV. Béla király 1269. dec. 22-i oklevelét (Reg. Arp. 1623. sz.), amelyben átírta II. András király 1217. évi oklevelét a zágrábi kaptalan kiváltságairól (Reg. Arp. 323. sz.).	<i>B. Halász</i> : 14. századi hercegek és hercegnők oklevelei 170–171. p. 41. sz.; AOKlt. XXXVII. 381. sz.
182r–189v	361–376	1557.	Una lettera dell’ Arsiccio Intronato senese, alla signora Persia: fatta in proverbti nell’ anno 1557. Gentilissima Madonna.	Lettera di Antonio Vignali Arsiccio Intronato.
190r–193v	377–384	(1562.)	Vita domini palatini [Thomae Nadasdy]. Auctore Gabrieli Zentgiurgy secretaria eiusdem.	<i>Kovachich</i> : <i>Scriptores</i> 128–137. p. (ez alapján); vö. <i>Gulyás</i> : Szentgyörgyi Gábor 62–63., 70–71. p.
194r	385	(1562.)	Inscriptio monumenti eiusdem domini palatini. Nadasdy Tamás síremlékének felirata.	<i>Gulyás</i> : <i>Bocskay György művészete</i> 219. p.; fotója: 221. p.; <i>Új</i> : Szentgyörgyi Gábor 63., 72. p.

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
194v–195r	386–387		Mors Joannis Cociani, vera nimirum narratio, cur fuerit occisus. N(icolaus). I(stvanffy). Hans Katzianer haláláról szóló leírás.	<i>Kovachich</i> : Scriptores 45–48. p., ez alapján.
195v	388		ÜRES	
196r	389	1448.04.28.	Epistola Philippi ducis Mediolanensis potentissimi, qui diu cum Venetis bellum gessit et in quo vicecomitum ducum Mediolanensium progenies defecit, scripta ad Iohannem de Humiad. — Mellette: habetur apud me in specie. Fülöp milánói herceg levele Hunyadi Jánoshoz.	Ld. 8. sz.
196v	390		ÜRES	
197r–202r	391–401	1351.03.27.	Donatio castrorum Strigo et Chaktormia pro Stephano Laczfyy vaivode etc. Erzsébet királyné oklevele, amelyben átírta Lajos király 1350. okt. 30-i adománylevelét (AOklt. XXXIV. 706. sz.).	AOklt. XXXV. 126. sz.
202v	402		ÜRES	

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
203r–v	403–404	1488.11.08.	Epistola Matthiae regis ad Jacobum Zekel de Georgio comite Zagoriae, filio Jan Bitovecz, cuius bona omnia ademerat, ipso comite in arce Crapinia obsesso. Mátyás király levele Székely Jakab radkersburgi kapitányhoz.	Ld. 15. sz.
204r–207r	405–411	1330.03.14.	Privilegium Caroli regis Ungariae dominis de Bathor datarum anno Christi 1330. I. Károly király kiváltságlevele a Bátoriak Nyírbátor birtoka részére.	AOkl. XIV. 146. sz. (Fejér VIII/3. 404–411. p., ez alapján.)
207v–209r	412–415	1217.	Donatio Andreę regis abbatiae Sanctae Crucis in Austria sitae facta. II. András király adománylevele a borsmonostori apátság részére.	Reg. Arp. 332. sz.
209v–212r	416–421	1270.06.13.	Donatio castri Kemlek pro Rolando bano. V. István király adományára Rátót nb. Roland bánnak.	Reg. Arp. 1928. sz. (Fejér VII/2. 12–16. p., ez alapján.)

folió szám	pagina	dátum	cím és rövid tartalom	levéltári jelzet / a kiadás helye
212v–216r	422–430	1336.02.29.	<p>Privilegium pro filiis Alexandri, in quo factum Feliciani, vulneratoris Caroli regis et reginae scribitur, facti causa subticetur, quę tamen habetur apud Cromeris in historia Polonica.</p> <p>I. Károly király privilégiuma Cselen fia, Sándor fia, János királynéi alasztalnokmester részére, amelyben átírta az esztergomi káptalan 1335. okt. 18-i oklevélét (AOkl. XIX. 621. sz.) a király 1335. máj. 25-i parancsára (Uo. 289. sz.) elvégzett iktatásról.</p>	AOkl. XX. 85. sz. (Fejér VIII/4. 151–161. p., ez alapján.)

Források

1

1358. február 6. Zára

I. Lajos király adománylevele Ságodi Pál lovag részére.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 44r (pag. 85).

Ludovicus Dei gratia rex Ungarię significamus tenore presentium, quibus expedit, universis memorię commendantes, quod nos fideli nostro militi magistro Paulo filio quondam Oliverii de Sagud propter grata et accepta, quę nobis hucusque et specialiter in Dalmatię partibus exhibuit, et in antea poterit exhibere, servitia gratiam disponentes specialem, sibi possessionem Chatar vocatam in comitatu Zaladiensi sitam, quam excellentissimus princeps dominus Carolus felicis recordationis quondam rex Hungarię, genitor noster charissimus sibi suis exigentibus meritis et fidelibus servitiis contulit perpetuo possidendam, nunc sicut alias approbamus et de novo confirmamus dantes et concedentes eidem nihilominus dictam possessionem in toto vel in parte vel in toto vendendi, obligandi, donandi, alienandi, legandi, commutandi vel in aliam personam, quamcunque voluerit, transferendi tam in vita, quam in morte liberam potestatem ita videlicet, quod fratres vel fratruales aut proximi dicti Pauli nullo unquam tempore quicunque disponere vel agere possint de possessione supradicta harum sub secreto sigillo nostro testimonio literarum, quas dum nobis reportatę fuerint, in formam privilegii nostri redigi faciemus. Datum in civitate nostra Jadra, in die Beatę Dorotheę virginis, anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo.

2

1368. november 22. Visegrád

Opuliai László nádor oklevele a Sági és Bábi nemesek megegyezéséről Németi és Szalabina (Zemplén megyei) birtokokról.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 50v–51r (pag. 98–99).

Nos Ladizlaus Dei gratia dux Apulię(!) et Veleniensis regni que Ungarię palatinus et iudex Comanorum etc. memorię commendantes tenore presentium significamus, quibus expedit universis, quod Iohannes Chok et Nicolaus filius eiusdem de Saag ab una, parte vero ex altera magister Moyus filius Alexandri de Bab coram nobis personaliter constituti confessum est per eosdem ministerio vivę vocis et

relatum, quod ipsi in facto possessionum Nempty et Salabinia vocatarum, quas ipse Iohannes filius Chok et fratres sui, a^a Nicolao dicto Zakur et Iohanne filio Ladizlai ac Stephano filio eiusdem Iohannis emptionis necnon impignorationis titulo habuissent et possedissent, taliter concordassent et convenissent, immo concordarunt et convenerunt nostri in presentia, quod quodocumque temporis in processu prefatus magister Moyus vel sui successores ratione predictarum possessionum Nempti et Salabinia vocatarum medietatem quinquaginta marcarum, marcam quamlibet quinque pensis denariis computando, ipsi Iohanni filio Chok aut suis heredibus, prout in litteris conventus ecclesie Pechwaradiensis privilegialibus continetur, dare et persolvere possent et valerent, extunc ipse Iohannes filius Chok aut sui successores rehabita prius predicta summa pecunię easdem possessiones cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis universis modo premissis vel quovis alio modo obedienter eidem magistro Moyus et filiis suis ac eorum heredibus remittere et resignare deberent et tenerentur. Datum in Vissegrad, quintodecimo die octavarum festi Omnium Sanctorum, anno Domini M^o CCC^o LX° octavo.

^a Az előljárószó a másoláskor kimaradt.

3

1413. február 26. Isztriában, Vallis vár mellett táborban

Zsigmond király parancslevele Varasd megye hatóságához a Grebeniek panasza ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 58v–59r (pag. 114–115).

Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Ungarię etc. rex fidelibus nostris iudicibus nobilium comitatus Warosdiensis, salutem et gratiam. Dicit nobis Antonius filius Nicolai de Greben sua ac nobilis domine Rusicha vocatę filię Orgonan, consortis scilicet suę in personis, quomodo spectabilis Hermannus comes Cillii, socer noster charissimus temporibus proxime preteritis quandam possessionem ipsorum Guegincz vocatam in comitatu Varasdiensi habitam occupando ad oppidum Varasd vocatum vi et potentialiter annexisset, fructus et utilitates eiusdem per cives et hospites eiusdem oppidi Varosd indebite percipi faciendo in ipsorum preiudicium valde magnum. Et quia nos super premissis certo certius volumus edoceri, fidelitati igitur vestrę firmiter precipiendo mandamus, quatinus ab universis et singulis dicti comitatus nobilibus per modum proclamatę congregationis in villam Tapolcha in vestri presentiam ad certum et legitimum terminum convocatis ad fidem eorum Deo debitam fidelitatemque

nobis et sacro nostro diademati observandam tacto vivificę crucis ligno vobis prestandam meram de premissis experiri debeatis veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis, prout congruum fuerit et opportunum. Datum in descensu nostro campestri in terra Istrię prope castellum Vallis, die dominico proximo post festum Beati Matthię apostoli, anno Domini millesimo CCCC^{mo} XIII, regnorum nostrorum anno Hungarię etc. XXVI, Romanorum vero tertio.

4

1414. május 5. Buda

Gara Miklós nádor levele Terebezdi Antimus György fiához, Osváthoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 44v–45r (pag. 86–87). — Mellette a lévő megjegyzés szerint zöld viaszba nyomott pecséttel volt megerősítve (*Hę quoque litterę cera viridi erant obsignatę*).

Nobili viro magistro Osvaldo filio Georgii Anthymi de Terebezd etc., nobis grate dilecto.

Nicolaus de Gara regni Ungarię
palatinus etc.

Nobis grate dilecte! Sciatis, quod nos Deo propitio in brevi ad dominum regem ituri sumus, unde antequam iter acciperemus, vobiscum super nonnullis negotiis nostris, signanter causa, quam vobis expedire commisimus, necessario haberemus pertractare. Igitur vestram dilectionem attente requirimus, committentes nihilominus seriose per presentes, quatinus statim visis presentibus amplioribus literis nostris superinde dirigi non expectatis, citius ut poteritis, omnibus aliis vestris factis postpositis ad nos venire debeatis, nam vestra presentialitate nequaquam carere possumus. Aliud nostrę dilectionis intuitu non facturi. Datum Budę, sabbato proximo ante festum Iohannis ante portam Latinam, anno Domini M CCCC^{mo} XIII.

5

1433. január 29. Siena

Zsigmond király levele Serkei Lóránt fiához, Györgyhöz, hogy legalább 32 jól felszerelt lovassal jelenjen meg nála.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 177r–v (pag. 351–352).

Egregio Georgio filio Lorandi de Serke etc., fideli nobis sincere et grate dilecto.

Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper augustus
ac Hungarię, Bohemię, Dalmatię, Croatię etc. rex, etc.

Egregie fidelis dilecte! Certum tenemus te claram de hoc memoriam habere, quod ab eo tempore, sicuti dante Deo gubernaculo dicti regni nostri Ungarię adepti sumus, semper tibi larga tribuendo donaria bene fecimus teque et domum tuam omni favore, amore et benevolentia prosecuti sumus, sicuti etiam nunc complectimur indiciis manifestis regia liberalitate, considerantes potissime id, quod in nostros fideles per huiusmodi nostram largitionem diffundimus, nobis proprie reservasse et eorum devotionem atque fidem per hoc ad nostra servitia et quaeque beneplacita adeo promptius excitasse, ut occurrente temporis necessitate sua nobis necessaria obsequia etiam casibus fortuitis se et sua submittendo nequaquam possent denegare. Prout etiam nunc de te et cęteris nostris fidelibus indubiam gerimus fidem, quapropter presentium nostrorum in his Italiae partibus, ad quas teste Deo propter procuranda utilia toti Christianitati et specialiter nostro regno Ungarię intravimus agendorum negotiorum qualitate exigente et quadam nos perurgente necessitate tuam nobis obsequiosam assistentiam habere cupientes, te ex regio affectu hortamur instantissime, quatinus ad nostram omnimodam retributionem et ob praemitatem(!) benefactionem tu personaliter cum equitibus pluribus, quibus poteris vel ad minus triginta duobus equitibus, armis, pharetris et arcubus decenter et bene fulcitis, prout id considerata tua facultate te facere posse credimus, in expensis tuis propriis ad nos, ubi dante Domino personaliter constituemur, accedere et per totum mensem Aprilem proxime affuturum apud nos constitui velis ac debeas omnibus modis, quod si feceris aliique nostri fideles, quibus similia scripta nostra direximus, fecerint, Domino nobis auxiliante et cunctis nostris agendis felicem habebimus contra quoscumque congressum reportabimusque triumphum peroptatum. Promittimus tibi, quod si in hoc feceris petitionem nostram atque voluntatem, extunc tam pro laboribus, quam pro expensis per te in huiusmodi nostro servitio faciendis, talem tibi faciemus retributionem, de qua merito poteris contentari tuisque successoribus gustata dulcedine premiorum per te susceptorum Deum pro nobis in sempiternum valebunt exorare. Volumus preterea et tibi sub obtentu gratiae nostrae firmiter precipimus, ut caveatis, vobis et vos omnino abstineatis, ne quempiam in transitu vestro huiusmodi intra et extra regnum nostrum aliquod damnum, nocumentum et molestiam inferatis, hac maxime consideratione posterius intrantes pro primis huiusmodi damnum inferentibus et in reditu omnes tam in personis, quam in bonis enormiter non lędant, nec damnificent, alioquin verisimiliter timendum est, quod evenient similes inconvenientię posterius intrantibus et una omnibus redeuntibus, sicuti evenit preterito anno pro damnis et nocumentis irrogatis

illis, qui cum exercitu intraverant patriam Fori Iulii. In premissis autem fideles nostri dilecti egregii Rupertus de Tar et Stephanus de Aran a nobis plenissime informati vel eorum alter secundum qualitatem facti immediate te de nostra voluntate informabunt, quibus in dicendis, ut nobis credulitatis fidem adhibeas et ea tam, quę scripta sunt, quam quę narrabunt, prout a te fidenter expectamus, facere et exequi debeas atque cures. Datum in nostra imperiali civitate Senarum, feria quinta proxima post festum Conversionis Beati Pauli apostoli, anno Domini 1433, regnorum nostrorum anno Ungariae 46^a et Bohemię ...

^a Itt üresen hagyták a helyet és a cseh uralkodási évhez írták be a 46-ot, ahol így viszont nem szerepel helyesen.

6

1436. szeptember 14. Buda

Zsigmond király levele Tallóci Matkó dalmát-horvát és szlávón bánhoz és testvéréhez, Perkóhoz, a zágrábi püspökség kormányzóhoz bajmóci Nofri Lénárd harmincad-, urbura- és pénzverő ispán panasza tárgyában.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 53v–54v (pag. 104–106).

Ex deliberatione prelatorum et baronum vicariorum etc.

Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Ungarię, Bohemię, Dalmatię et Croatię rex etc. fidelibus nostris magnifico Matkoni de Thallowcz, regnorum Dalmatię et Croatię predictorum et totius Slavonię bano necnon egregio Perkoni de eadem Thallocz, fratri ipsius Matkonis bani, gubernatoribus scilicet episcopatus Zagrabiensis, salutem et gratiam. Refert celsitudini nostrę ac prelati et baronibus, vicariis scilicet nostris fidelis noster egregius Leonardus Noffry de Baimocz, tricesimarum ac urburarum et cusionis monetarum nostrarum regalium comes in hunc modum, quod ex quo quidam familiaris fidelis nostri honorabilis viri Viti prepositi et canonici ecclesię Zagrabiensis ad requisitionem et ob favorem vicetricesimatorum et aliorum hominum ipsius comitis Leonardi in Zagrabia constitutorum, in subsidium et auxilium ipsorum et cum eisdem ad receptionem certarum rerum mercimonialium quorundam mercatorum a solutione tricesimatoria, se et suas res abstrahere et precavere satagentium, absque tamen ipsius prepositi transmissione accessisset, ob hoc vos eundem Vitum prepositum diversi modi impedire et molestare niterimini et velletis, imo hac ratione quasdam decimas eiusdem prepositi ab eodem occupassetis et occupari fecissetis, quod utique in nostrę maiestatis

displicentiam dictorumque comitis Leonardi et prepositi preiudicium et damnum cedit satis magnum. Verum quia nos hos fideles nostros, qui ad profectum nostrę maiestatis exactionemque proventuum nostrorum tam tricesimalium, quam aliorum quorumcunque eorundem proventuum nostrorum perceptoribus et collectoribus et ad perceptionem ipsorum subsidium et auxilium ac favorem adhibuerunt atque prębent, per quempiam nostrorum subditorum nequaquam impediri seu molestari quinpotius eundem et presertim dictum Vitum prepositum etiam ab aliis impetitoribus volumus defensare, ideo vobis firmissime precipimus et mandamus, quatinus agnita presentium notitia prescriptas decimas iamdicti Viti prepositi per vos seu vestros homines et officiales ratione previa, ut premittitur, occupatas, eidem sine omni difficultate et renitentia aliquali plenarie remittere remittique et resignari facere modis omnibus debeatis de ceteroque et per amplius preallegatum dominum prepositum pro eo, quod ipse pretactis tricesimatoribus seu hominibus annotati comitis Leonardi ad exigendos et percipiendos nostros proventus regales antedictos per se vel per alios auxiliabitur seu subsidium adhibebit, nullatenus impedire, molestare aut damnificari facere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Quoniam volumus et eidem Vito preposito inter ceteros nostros fideles commisimus, ut ipse idipsum semper, ubi necesse fuerit et opportunum, per dictosque homines ipsius comitis Leonardi requisitus fuerit, per se aut suos homines facere eosdemque viceticesimatores seu homines, proventuum scilicet nostrorum regalium perceptores ab omnibus eos indebite impedire volentibus iuxta suum posse protegere debeat et defensare. Secus ergo non facturi, presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budę, in festo Exaltationis Sanctę Crucis, anno Domini M^o CCCC^o XXXVI°, regnorum nostrorum anno Hungarię etc. L^{mo}, Romanorum XXVI, Bohemię XVII, imperii vero quarto.

7

1445. január 25. Hódvásárhely

Hunyadi János erdélyi vajda levele Szakolyi Bálint gyulai várnagyhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., 68v–69r (pag. 134–135). – Majdnem teljes szövegű kiadása: MTT (1961) IX. 150. CXIII. sz.

Egregio viro Valentino de Zokol castellano de Giulia etc., fratri nostro honorando.

Egregie vir, frater noster honorande! De transmissione equi vestri magnas grates vobis referimus. Multo tamen magis voluissemus, ut valorem eiusdem equi intimassetis^a, sed quia id nobis nuntiare distulistis, adinvenimus quatuor

et viginti florenos auri ipsum equum valere, quorum medietatem in pecuniis et aliam medietatem in florenis auri per Georgium literatum exactorem lucri camere comitatus de Zarand, cui superinde literas nostras cum presentibus transmissas direximus, exolui mandavimus, quas quidem literas nostras memorato magistro Georgio dirigere velitis. Rogamus igitur fraternitatem vestram, quatinus previa ratione nolite nobis aegreferre, in quibus enim placebimus, vestrum ad nutum et commodum parebimus. Postquam etiam glacies dissolventur salesque per aquam Marusii descendere incipiunt^b, in continenti nostra propria in persona Lippam accedere volumus, quo ut vestra f(raternitas) unum suum specialem ad nos transmittat hominem, tale enim subsidium vobis in salibus faciemus, de quo eritis peroptime contenti. Valet. Datum in Hodwasarhel, in festo Conversionis Beati Pauli apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragésimo quinto.

Ioannes de Huniad
waivoda Transsilvanus etc.

^a A kiadásban „estimassetis” áll. ^b A kiadásban „incipient” áll.

8

1448. április 28. Milánó

Fülöp milánói herceg levele Hunyadi János erdélyi vajdához.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 196r (pag. 389). – Reg.: MTT IX. (1861) 151. CXVII. sz. (részlet).

Magnifico et potenti amico nostro charissimo domino Jano Huniad vayvodae Transsilvanæ, armorum capitaneo etc.

Filippus Marcia Anglus dux Mediolani etc.

Papię Angleriaeqe comes ac Ianuę dominus.

Magnifice et potens amice noster charissime! Molestum habentes subortum inter vos et dominum Cillii comitem bellum, quod quidem nullum producere fructum bonum potest. Emittendum illuc duximus et emittimus ea de causa dilectum familiarem nostrum Franciscum de Laude, praesentium exhibitorem, et nonnulla sibi commisimus superinde magnificentiae vestrae, nomine nostro, vivae vocis oraculo referenda. Libeat ergo, rogamus, suis relatibus non aliter, quam nostris fidei plenitudinem impartiri. Datum Mediolani, die XXVIII Aprilis 1448.

Marcolinus

1453. január 25. Pozsony

Az országnagyok beleegyezésüket adják Hunyadi János beszercei grófi kinevezéséhez.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 67r–68v (pag. 131–134).

Nos prelati, barones, proceres et nobiles necnon comites, milites regni Ungarię nunc Posonii congregati ipsum totum regnum representantes etc. memorię commendamus presentium serie recognoscentes, quod cum alias mortuo videlicet quondam excellentissimo principe domino Alberto rege nostro beatę memorię pax quoque nostra, ut ita loquamur, serum abiisset, adeo scilicet ut hoc regnum Ungarię foris acerbissimis insultibus Teurcorum,^a qui iam et partes Transsylvanas et Temesienses usque ad Zeghedinum vastarant fratresque nostros et genus nostrum sine discretione sexus et aetatis, proh dolor, pecudum more in servitutem et abnegationem fidei ducere impune consueverant, intus vero sevissimis parricidiis et civilium bellorum pressuris et etiam ingressu nonnullorum latrunculorum, qui omnes partes Scepusienses et Zolienses ac terram Matthius continua spolia agentes non tantum penetraverant, sed quasi domicilia in eis fixa habebant, fuisset miserabiliter quassatum et fere impendenti ruinę expositum serenissimoque principe domino moderno nostro Ladislao rege Ungarię, filio scilicet quondam Alberti regis eo tunc annos agente infantię, non esset potior, qui exurgeret, staret et propugnaret pro patria, fratribus et sociis nostris et qui tot calamitatum nos solveret iugo, magnificus vir dominus Iohannes de Huniad, tunc vaivoda Transsilvanus mala gentis nostrę ulterius sustinere non valens, zelo Dei animatus, velut e celo datus nobis propugnator exsurrexit, quem, cum ipse notabiles contra Teurcos multis vicibus dante Domino obtinisset victorias, ita quod pene periturę genti in eo loco et oculi et spes fixi fuissent, nos omnes et tota universitas nostra nullo demto in congregatione nostra generali hic celebrata summis precibus non solum exoravimus, sed et coegimus, ut gubernationem huius regni in absentia dicti domini nostri regis, qui in manibus et sub educatione imperatoris Romanorum habebatur, suscipiens tot nostris malis magnanimitate, virtute et industria sua mederetur. Qui quidem dominus Iohannes vaivoda huiusmodi gubernationis suscepto officio supra spem nostram totum regnum, internis scilicet et externis malis eripuit, et totum incendium civilis belli et interiorum morborum contagia extinguens non solum nobis perditam pacem regni restituit, sed et gloriam, laudem et famam decusque generi nostro recuperavit preclaris victoriis et magnificis actibus, quorum nonnulla in privilegiis regalibus specialiter recitantur, quibus

similes paucos etiam ex principibus maioribus egisse vel agere potuisse recolimus. Volentes igitur eidem domino gubernatori, sicuti ipsi suę electionis in gubernatorem tempore sponte unanimique voto promissimus, apud maiestatem dicti domini nostri regis nostris precibus et laboribus aliquam gratitudinis vicem rependere, in hac nostra congregatione eidem domino nostro regi unimiter supplicavimus, ut sua serenitas tantis huius viri meritis, que et sui proprii sanguinis effusione, et plurimorum fratrum, amicorum et charorum familiarium morte et amissione conquisivit, grata retributione rependeret. Quod et fecit sua serenitas de omnium nostrum constituendo consilio p̄ficiendo scilicet ipsum et filios ac h̄redes suos in comites maiores, liberos et perpetuos super disctrictu et comitatu Bistriciensi universisque pertinentiis eius, prout in literis ipsius domini nostri regis superinde confectis plenius et clarius continetur. Quas quidem p̄fectionem et donationem ac omnia per dictum dominum nostrum regem serum acta nos omnes, id est totum hoc regnum, quoad omnes clausulas et articulos confitemur de nostro consilio et consensu nostraque petitione et collandatione^b esse et fuisse habitas digneque et rationabiliter factas et peractas in hac nostra generali congregatione, censemus, decernimus et declaramus promittimusque sub fide et honore nostris eis nunquam contradicere aut contraire verbo, auxilio et consilio et itidem promittimus pro omnibus haeredibus nostris p̄sentium literarum nostrarum, quibus sigilla nostra cum nominibus circa eadem sigilla expressis sunt appensa, vigore et testimonio mediantes. Datum Posonii, in predicta congregatione nostra generali, in festo Conversionis Beati Pauli apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, regnorum domini nostri regis prenominati anno tredecimo.

^a Mindenhol így szerepel, a „Turcus” vagy „Twrcus” és alakjai helyett.

^b Talán a „collatione” szó félremásolása lehet.

10

1458. február 20. Buda

Mátyás király levele Szentgyörgyi Tamás vránai perjelhez és grebeni Vitovec János szlavón bánhoz horogszegi Szilágyi Mihály kormányzósága ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 69r–v (pag. 135–136). – Kivonatos kiadása: Astraea I. 134–135. (a forráshely feltüntetése nélkül), a „Placuit”-tól „per vigorem”-ig. – Reg.: MTT IX. (1861) 162. CXLIII. sz.

Matthias Dei gratia Hungarię, Dalmatię, Croatię etc. electus rex etc. venerabili ac magnificis Thomę de Zentgiurgh priori Auranę et Iohanni Bithowecz de Gereben,

regni nostri Sclavonię bano, necnon regnorum nostrorum Dalmatię et Croatię p̄dictorum capitaneis, fidelibus nostris grate et sincere dilectis, salutem et gratiam. Placuit universitati dominorum p̄latorum, baronum, nobilium et procerum regnorum nostrorum unanimes voto, quod spectabilis ac magnificus fidelis noster Michael Zylagy de Horogzeg, p̄dicti regni nostri Ungarię gubernator, patruus noster charissimus, pro commodo nostrę maiestatis nostra in persona circa regna nostra et iura regalia curam debeat habere, et eo magis invigilare valeat. Nos etiam iisdem consideratis eidem domino Michaeli gubernatori, quoad omnia p̄dicta et etiam alia, quę statum, commodum et rem publicam ac commune bonum tangere videbuntur peragenda et exequenda, plenam et omnimodam regię nostrę maiestatis tribuimus et concedimus facultatem presentium per vigorem. Idcirco vestris fidelitatibus harum serie firmiter precipiendo committimus et mandamus aliud firmato animo habere nolentes, quatinus universas literas et quęlibet earum contenta prefati domini Michaelis gubernatoris sub quacunque forma verborum vobis missas vel mittendas, quanti tanti et eiusdem vigoris, roboris et momenti reputandas, tanquam proprias nostras regias honorifice suscipere et acceptare ac omnimode complere et exequi debeatis locis debitis et temporibus successivis. Et aliud sub obtentu gratię nostrę non facturi. Datum Budę, feria secunda proxima ante festum Cathedrę Beati Petri apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

Matthias rex Hungarię
propria manu

11

1460. október 11. Szina

Mátyás király levele a szlavón bánokhoz, vicebánokhoz, körösi ispánokhoz és a megye hatóságához Turóci Benedek udvari lovag perei ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 70r–v (pag. 137–138).

Matthias Dei gratia rex Ungarię, Dalmatię, Croatię etc. fidelibus nostris magnificis regni nostri Sclavonię banis ac eorum vicebanis, item comitibus vel vicecomitibus et iudicibus nobilium comitatus Crisiensis, salutem et gratiam. Quia fidelis noster egregius Benedictus de Thurocz aulę nostrę miles in presenti exercitu nostro contra

Bohemos, vastatores harum partium superiorum regni nostri indicto et servitiis nostris regalibus existit occupatus in eisdemque per certa tempora per amplius debebit occupari, ideo fidelitati vetre serie presentium firmissime aliud habere nolentes committimus, quatinus agnitis presentibus universas et quaslibet causas preŕfati Benedicti de Turocz et generoseŕ domineŕ Anneŕ, consortis eiusdem propter unionem earundem tam per ipsos contra alios, quam per alios quospiam contra ipsos et signanter adversus Georgium de Ludbreg, coram vobis, ut dicitur, motas et vertentes, statu in eodem, in quo nunc existunt, absque omni onere, gravamine et variatione aliquali ad octavas festi Epiphaniarum Domini nunc proxime affuturum prorogare debeatis et differe omnibus modis. Secus nullo modo facere preŕsumatis presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in possessione Zyna, sabbatho proximo ante festum Beati Galli confessoris, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo.

12

1465. szeptember 24. Buda

Laki Tűz János királyi ajtónállómester levele Turóci Lőrinc nagyszombati várkapitányhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 69v–70r (pag. 136–137).

Egregio Laurentio de Thurocz capitaneo castris Tirnaviensis, fratri et amico nobis honorando.

Egregie frater et amice nobis honorande! Regia maiestas ad cameras partium superiorum vobis per Laurentium literatum camerarium salium regalium de Zolnok pro conservatione castrorum earundem partium superiorum octo tumenos salium dandos commisit. Quare vestra egregietas pro ipsis salibus hominem suum specialem cum literis et aliquibus signis mediantibus, quibus ipsos sales dictus Laurentius literatus vobis mittere valeat, transmittatis. Datum Budę, feria tertia proxima post festum Beati Matthei apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto.

Iohannes Thwz de Lak
magister ianitorum regalium etc.

13

1482. március 17. Az eszenyi erődítményben / Buda

Mátyás király levele Turóci Györgyhez Szzigliget vár ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 70v (pag. 138). – A levél eredeti példánya: Papíron, a szöveg alatt papírfelzetes pecséttel. A szöveg élén jobbról: *Commissio propria domini regis*. Hrvatski Državni Arhiv, Obitelj Draskovic, Archivum maius 39-5. (DF 233310.), amely alapján a dátumot javítottam, a szöveg eltéréseit ld. jegyzetben.

Egregio Georgio de Turocz etc., f(ideli) n(ostro) d(ilect)o.^a

Mathias Dei gratia rex

Ungarię et Bohemię etc.

Egregie fidelis nobis dilecte! Dicit nobis^b fidelis noster magnificus Laurentius de Wilak,^c quomodo castrum suum Zegliget^d vocatum apud te in pignore haberetur, quod quidem castrum nunc in ea summa, pro qua fuit impignoratum, a te redimere vellet. Mandamus igitur fidelitati tuę harum serie firmiter, quatinus statim acceptis presentibus habita et recepta ab eo summa illa pignoris ipsum castrum absque omni difficultate et renitentia eidem remittere et resignare manusque tuas et tuorum hominum de eodem penitus excipere et excipi facere modis omnibus debeas et tenearis. S(ecus) n(ullomodo) f(acturi).^e Datum in fortalitio Ezen,^f in dominica Letare, anno Domini M^o CCCC^o LXXX° (secundo).^g

^a Az oklevélben: „Mathias Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. fideli nostro egregio Georgio de Thwroc, salutem et gratiam.” ^b Az oklevélben: „Exposuit maiestati nostre.” ^c Az oklevélben: „Wylak.” ^d Az oklevélben: „Zeglygeth.” ^e Az oklevélben: „Presentibus perlectis exhibenti restitutus.” ^f Az oklevélben: Bude.” ^g Az oklevélben: „Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. vigesimo quinto, Bohemie vero tredecimo.”

14

1482. szeptember 10. Hainburg város ostromtáborában

Mátyás király hadbáhívó parancsa Vitovec György és Vilmos zagorjei grófokhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 130r–131r (pag. 257–259). – A királynak Kisvárdai Miklóshoz szóló e napi parancsának kiadását ld. Zichy XI. 321–322.

Matthias Dei gratia rex Ungarię, Bohemię etc. fidelibus nostris spectabilibus et magnificis Georgio et Vilhelmi comitibus Zagorię, salutem et gratiam. Non latet fidelitates vestras, qualibus guerris et dissensionibus cum imperiali maiestate nos iam pridem pro defensione iurium regni nostri impliciti simus, qualeme

expeditionem nunc quoque contra ipsum cesarem habeamus. Cum quo cesare licet nos inviti et pro necessitate regni nostri compulsi in huiusmodi differentias devenerimus pacemque semper potius, quam bella et inimicitias affectaverimus, pro qua pace etiam inter nos et ipsum multi tractatus ab initio et nunc potissimum agitati sint nosque ad iusta et honesta media pacis, sicuti a principio, ita et nunc maxime obtulerimus. Ipse tamen duritia sua et pertinentia fretus nulla nobiscum honesta media acceptare voluit et nec vult etiam de presenti, quinimo illustrissimos imperii principes ad dandam sibi contra nos auxilium preteritis diebus instigavit, qui contra Deum et eius iustitiam gentes ei contra nos contulerunt, contra quas nos hactenus viriliter et strenue gessimus negotia nostra. Sed ipse his non contentus et nostram et regni nostri oppressionem ubique locorum procurare non cessant, iam terrigenas suos et subditos in terris suis hereditariis consistentes contra nos incitavit, quibus etiam cum adiutorio Dei favente nobis iustitia non dubitamus, resistere posse, ne ipse nos campo, sicuti molitur, pellere et reiicere(!) possit. Verum quia longioribus expeditionibus gentes nostrę, quas hactenus contra ipsum imperatorem tenuimus, sine fatigi(i)s non sunt et impossibile fuit tanto tempore, ut non suscipere in eis assidua exercitatione detrimentum, idcirco ad maiorem rerum nostrarum securitatem et ut negotia nostra cum adiutorio Dei melius cautiusque contra ipsum cesarem procedant, placuit etiam vestrum et aliorum fidelium nostrorum, quibus omnis prosperitas nostra et regni nostri utilitas non minus, quam nobis cordi esse debet, auxilia postulare, ut scilicet defectum gentium nostrarum cum tuo et aliorum adiutorio suppleamus, vel potius, ut copias nostras maiore numero ad certiore regni nostri utilitatem et profectum augeamus. Quam ob rem sub optima fiducia, quam de fidelitate vestra habemus, fidelitatem vestram requirendam duximus et rogandam, eisdem nihilominus committentes, quatinus statim receptis presentibus quadraginta equites armigeros bene expeditos disponere et unus vestrum ad hanc expeditionem nostram cum eisdem ad maiestatem nostram venire debeat, ut cum illis uno dumtaxat mense ab eo tempore, quo ad maiestatem nostram pervenerit, nobiscum exercituari possit. Certificamus autem fidelitates vestras, quod nos ultra unum mensem eos non retinebimus et insuper ultra gratiam nostram, qua nos huiusmodi servitia vestra semper recognoscere studebimus, etiam expensas, quas ad huiusmodi gentes habueritis, integre refundemus. Aliud ergo, rogamus, fidelitas vestra non faciat, in quantum cupit nostram et regni nostri utilitatem in melius promoveri. Datum in castris exercitus nostri in obsidione civitatis Hamburg, tertio die festi Nativitatis Beatę Marię Virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo secundo.

1488. november 8. Bécs

Mátyás király levele (kövendi)¹ Székely Jakab radkersburgi kapitányhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 203r–v (pag. 403–404). – Reg. és részlete: MTT IX. (1861) 175. CLXXIX. sz.

Egregio Iacobo Zekel capitaneo nostro Rakuspurgenſi etc., fideli ſincere dilecto.

Mathias Dei gratia Hungariae, Bohemiae

etc. rex ac dux Austriae etc.

Egregie fidelis ſincere nobis dilecte! Quae in tuis literis ad nos in presentiarum ſcribis, probe omnia intelleximus, ad quas ſic tibi paucis respondemus, quod nos ad ſcripta illius Andreae de Naydeck, qui tibi in lingua Almanica ſcripſerat, in eum duntaxat finem, de omnibus illis rebus, rurſum per alias literas noſtras in lingua Almanica reſponſum informationemque fecimus de omnibus illis rebus, ut iuxta continentias illarum, dum opus et neceſſarium fuerit, illi Andree noſtro nomine reſpondere debeas, nec quovis pacto extra metas illius noſtrae informationis cum eodem procedas aut quicquam concludas. De comite autem Georgio hoc habeto, quod ne unam quidem feſtucam ſtramineam illum in regno noſtro poſſidere amplius patiemur. Pro eo iam deinceps pro homine apud nos laborare ſupſedeas, nec imposterum pro eo, quavis ratione intercedas, quoniam nihil omnino faciemus. Nam caſtra illa, modo e ſuis manibus eruere poſſemus, iret quocunq; vellet, vel in nomine diaboli, nihil certe de homine amplius curae ſuſciperemus. Ubi autem de gentibus ſeu copiis noſtris ad nos ſcribis, ſic tibi reſpondemus, quod de pecunia illa provincię Carniolę, quę manibus tuis assignari debent, ſolvas ipſis gentibus noſtris integraliter. Aliis autem noſtris creditoribus, utputa mercatoribus et aliis hominibus eius generis, quibus obligamur, et qui ad te ex noſtra permiſſione confugiunt, de pecunia taxę regni noſtri Hungarię ſatisfacias. De termino autem diętę hoc habeas, quod dięta ipſa ad quartam hebdomadam poſt feſtum Beati Martini² inclusive eſt prorogata, qua de re plura etiam tibi per Marschalkh, illum tibi bene notum ſignificavimus. Verum hoc animadvertete, ut prius, antequam ſcilicet ad diętam proficiſcaris, literas ſalvi conductus ab illis impetres, quas ſi obtinebis, ſic tandem ad illam proficiſcaris, quod ſi caſu, quo id tibi denegarent, nullo pacto ad illos concedas, quoniam ſine dubio deciperent, nec periculum aliqua ratione evitare poſſes. Si vero literas ſecuritatis ab eis obtinebis, volumus et tibi commiſimus, ut ad ipſam diętam in omnem eventum ad terminum iam praemiſſum ire et proficiſci debeas. Et aliud non facias. Datum Viennę, in octava Omnium Sanctorum, anno Chriſti etc. LXXXVIII°.

¹ Péterfi: Egy székely két élete. ² 1488. nov. 11.

16

1488. december 1. Velence, Dózse palota

Augusto Barbadico venencei doge levele Marzano-i Margithoz, (Vlatko)¹ szentszávai herceg özvegyéhez.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 131v (pag. 260).

Augustinus Barbadico Dei gratia dux Venetiarum etc. illustrissimę domine Margaretę de Marzano, consorti quondam illustrissimi ducis Sabę, salutem et sincerę dilectionis affectum. Superiori tempore et a comite nostro Arbi et a nuntio, quem ad nos misit e(xcellen)tia vestra, perspicuę intelligere potuistis, quam alacri fronte vos et filios et cunctam domum vestram visuri simus. Verum nobis redditus postremo literis vestris hasce nostras ad vos exarare instituimus, declarantes ad hanc urbem nostram unicuique accessum patere, et presertim e(xcellen)tia vestrae, quam ob claras condiciones, quibus prestat, tamquam dilectissimam nobilem nostram clariter sumus excepturi et amplexuri, ex veteri instituto nostro et ad urbem nostram, ut ad portum venire potestis, in qua, ut in propria patria cum filiis et familia vestra vitam commode agere poteritis. Datum in nostro ducali palatio, die primo Decembris, indictione septima, anno 1488.

¹ Pálosfalvi: Szentszávai hercegek 122.

17

1491. július 27. Székesfehérvár város ostroma alatti táborban

II. Ulászló király általános parancsa a szatmári lakosok vámentessége ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 140r–v (pag. 277–278).

Wladislaus Dei gratia rex Hungarię et Bohemię etc. fidelibus nostris universis et singulis prelatibus, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus presentes visuris, salutem et gratiam. Exponit maiestati nostre fidelis noster spectabilis et magnificus Stephanus de Zapolia comes perpetuus terre Scepusiensis etc., quod licet cives, hospites et inhabitatores ac tota communitas oppidi sui Zathmar ex annuentia et prerogativa divorum regum Ungarię nostrorum scilicet predecessorum a solutione cuiusvis tributi tam de personis eorum propriis, quam de rebus et bonis quibusvis provenire debentes, gratiose sint exempti

et supportati, tamen vos non curatis libertate et exemptione eorum super ipsos cives prefati oppidi ac rebus et bonis eorum contra praescriptas eorum libertates tributum exigeretis in preiudicium libertatis ipsorum abrogamenque manifestum. Et quia nos prefatos cives in eorum libertatibus illibate conservare volumus, ideo fidelitati vestre et vestrum cuilibet harum serie firmissime precipentes mandamus, quatinus acceptis presentibus a modo in posterum a prefatis civibus, hospitibus et inhabitatoribus dicti oppidi Zathmar ac rebus et bonis ipsorum quibusvis contra prescriptam eorum libertatem aliquod tributum exigere aut exigere facere nusquam et nequaquam presumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Alioquin commisimus et presentibus strictius committimus fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus et iudicibus nobilium illorum comitatum, in quibus fortasse huiusmodi mandata nostra non observarentur, ut ipsi scita prius superius mera veritate vos et quemlibet vestrum ad premissa mandata nostra efficaciter observanda per omnia onera in talibus fieri consueta arctius compellant et astringant, secus non facturi, presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in castris exercitus nostri sub obsidione civitatis Albe Regalis, feria quarta proxima post festum Beati Iacobi apostoli, anno Domini 1491°, regnorum nostrorum Hungarie anno secundo, Bohemie vero 21°.

18

1495. május 29. Nagykemlék

Corvin János opavai és lipetői herceg, dalmát-horvát-szlavón bán parancsa Gyulai János és Turóci Bernát vicebánsjaihoz hosszúhegyi Szokolovity István és fia, Péter panasza ügyében.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 141r–142r (pag. 279–281).

Nos Ioannes Corvinus Oppavię Liptovięque dux et regnorum Dalmatię, Croatiaę et Sclavonię banus etc. egregiis Ioanni de Giulia et Bernardo de Turocz vicebanis et comitibus regni Sclavonię eorumque vicesgerentibus, nobis sincere dilectis. Exponunt nobis nobiles viri Stephanus Zokolowith et Petrus filius eiusdem de Hozywhegh gravi cum querela, qualiter superioribus his diebus ipsi unum equum concambiali permutatione a Michaelē pharaone recepissent, ad valorem cuius quatuor florenos auri insuper ipsi exponentes eidem Michaeli pharahoni dedissent, qui equus, ut revera didicimus ac percepimus cuiusdam Iohannis Horvath, familiaris fidelis nostri egregii Pauli Dezkowyth dicti p̄fuisset, sed post conflictum in campo Chonthmezeo nuncupato, ubi bona nostra cum copiosa gentium nostrarum pluralitate per ėmulos nostros amisimus, ipse tunc post illum conflictum tertia die causaliter perdiderat, quem videlicet tandem familiaris

supradictus pretacti Pauli Dezkowyth in communi loco Crapina vocato, veluti suum, et ab ipso sublatum prohibuisset, ac iure mediante obtinuisset. Et quia nos per fraudem ipsius Michaelis pharathonis predictos Stephanum Zokolowyth et Petrum filium eiusdem damna talia inopinata pati nolumus, eam ob rem vobis, quibus supra firme damus in mandatis, quatinus dum et quamprimum cum presentibus per ipsos exponentes requisiti fueritis, memoratum Michaellem pharathonem detineatis captumque eundem ad plenariam solutionem dicti equi unacum expensis per prefatos Stephanum et Petrum exinde secutis seu fuis compellatis auctoritate nostra, presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante. Datum in maiori Kemlek, feria sexta, in octava Beatę Elenę virginis, anno Domini 1495°.

19

1518. április 25. Innsbruck

Miksa császár levele Alp perekopi tatár fejedelemez.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 148v–149r (pag. 294–295).

Illustri principi domino Alpsultan Precopsky, sincere nobis dilecto.

Maximilianus divina favente clementia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germanię, Ungarię, Dalmatię, Croatię rex, archidux Austrię, dux Burgundię, Brabantię, comes Tirolis et palatinus etc. Illustris princeps sincere dilecte! Cum nobis oblata occasio sit nunciorum, qui isthuc venirent, pretermittere noluimus, quia aliquid scriberemus, ut et vobis salutem felicitatemque diceremus et vos nobis cognitum nomine saltem, multo iam antea, significarem. Qua ex causa deliberavimus mittere ad vos oratorem nostrum cum instructione de rebus magnę importantię et ad vos quoque pertinentibus, idque quamprimum. Verum cum in presentia invenerimus, quibus literas recte committeremus, voluimus haec pauca premittere, ut cum oratorem nostrum venturum audiretis, interea animum ad nos converteretis et vestra voluntas, si non antea, nunc saltem primum in nos propensa esse inciperet. Nec curaveritis longinquitatem, si enim, ut speramus, inter nos quid convenerit, efficiemus profecto, ut vicini propinquire esse videamur. Et haec sufficiant ad ea, quę paulopost plura daturi sumus. Diu et felix valete! Datum in oppido nostro Insprugk, die XXV. mensis Aprilis, anno Domini 1518. Regnorum nostrorum Romani XXXIII, Ungarię vero 29. etc.

Maximilianus

Ad mandatum cesareae
maiestatis proprium

Sernfem propria

1523. június 15. Buda*II. Lajos király oklevele Hédervári Ferenc levelesítéséről.*

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 150r–152v (pag. 297–302). – Eredeti példánya: Hajtásai mentén lyukas hártván, díszes, kiemelt első sorral, függőpecsét selyemzsinórrjával. DL 101568. (Családi levéltárak, Batthyány család, Acta antiqua, Misc. 5-8-263-C.) – Az eredeti szöveghez képest a kódex eltéréseit jegyzetben közöljük. – Kiadása: Astraea I. 426–433. (Ex Cod. MS. Istvánfiano – Széchényiano Bibliothecae Hungariae Musei Nationalis pag. 297. Vide Catalog. MSS Széchényianum T. I. p. 430. N. 58.)

Nos Ludovicus Dei gratia rex Hungariae [et] Bohemie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes, quibus expedit universis, quod nos regalis dignitatis perspicua contemplatione premetientes, qualiter sent[entia ver]i principis recta debet iudicii statera ponderari, ut (contra iustitiam non parcendo) unicuique, quod congruit et suum est, reddat, premiando fidos feriendoque pestifere perfidie pravitate infectos, nam cunctis regie dignitatis claritate fulgentibus illud precipue cedere opinatur ad gloriam, immo ad ea digne mentis eorum acies diriguntur, per que suorum regnorum habenas (rationis liberamine moderandas) felici queant regimine gubernare, tunc enim potentia et thronus eorum votive dinoscitur roborari et laudabiliter in melius produci, dum falce iustitie hominum sceleratorum viamque iniquitatis amplectentium^a absurda perversitas recto iudicio reciditur et fidelissime obsequentibus puritatisque fervore insignitis digna merces redditur et sinus dilectionis panditur, ita enim et deitas sempiterna placari creditur et fideles ipsi ad firmioris opera et fidelitatis obsequia exercenda animosius eriguntur.^b Proinde noscat presens [etas et] successiva futurorum posteritas, quod cum pridem magnificus Franciscus de Hederwara castris nostri Nandoralbensis banatus et capitaneatus fu[ng]eretur officio, rebellionis spiritu ductus castrum illud Nandor[albense], (quod propug[naculum] quoddam et antemurale predicti regni nostri Hungarie et totius fere Christianitatis esse censebatur) consequenterque banatum [et capitaneatum] eiusdem, quod ipse pro officio sub debito fidelitat[is et obedientie restitutionis] illius a maiestate nostra tenebat, per eandem maiestatem nostram et personaliter et per litteras ac per nuntios nostros sepenumero [requisitus, amonitu]s et exhortatus, immo postulatus manibus nostris r[egiis] consequenterque fidelis nostri magnifici Andree de Bathor comitis comitatus Zathmariensis (cui banatum ipsum contuleramus et cui idem Franciscus sponte [coram nobis] resignare promiserat), prout ex fidelitatis et obed[ientie] debito iureque tenebatur, remi[tt]ere et resignare

palam recusavit. Cum deinde Solomanum Thurcorum cesarem illud obsidione cingere expugnareque decrevisse [fama volaret] et rumor huiusmodi obsidionis magis ac ma[gis dietim invalesceret, ad aliquot] mandata nostra in idem castrum, (ut illud contra hostiles impetus interea temporis, quo eidem succurrere possemus tueretur^e [et conservaret), ing]redi et intrare ipsumque victualibus et hom[inibus, (licet opibus et divitiis afflue]ret et preterea stipendium quoque competens et condignum ad id a maiestate nostra rumore obsidionis iam delato tulerit et acc[eperit), reficere et restaurare], vel homines saltem fideles et proba[tos in illud imittere, non solum neg]lexit, sed crebro (ut prefertur) amonitus palam contempsit et quod deterius est, quendam Michaelem More, hominem sc[eleratissimum omnibusque vita] et moribus despectum contra multorum reclam[ationem castro in ipso pro vicesgeren]te sui loco reliquit, [qui po]st eius obsidionem non multis diebus exactis, antequam suppetias illi^d ferre et contra tantu[m thyrrannum potentissimumque] principem, (qui subacta nuper et diti[oni sue subiecta Arabia, Egypto, Pa]lesthyina, Syrya [et maiori] Asie parte universo fere orbi Christiano et non minus Barbarice quoque nationi terror[i et formidini esse cepit), exerci]tum bellumque ad conserendum ma[nus cum eo conflare et aggregare castr]umque illud [ab eius obsid]ione liberare potuissemus, ad thyrrannum ipsum Solomanum de eodem castro preter omni[um in eo existentium opinionem atque scitum] et volunta[tem clam] egrediens [ipsum illi prodere non fuit veritus; sicque circa festum Decollati]onis Beati Iohannis Baptiste in anno salutis millesimo quingentesimo vigesimo primo^l transac[tum studiose magis ac deliberate, quam hostis potentia et] viribus, [(proh dolor), in periculum et perniciem prenotati regni nostri Hung]arie consequenterque totius Christianitatis illud amisit.^e Quamvis igitur memoratus Franciscus de [Hederwara ob premissam eiusdem protervitatem rebellionemque], qua contra [authoritatem dignitatemque nostram regiam se erigens, prescriptum ca]strum Nandoralbense nobis sepenumero (ut prefertur) requisitis reddere et remittere [recusavit, ceterum ob amissionem eiusdem castri, ad quod tu]endum [et conservandum personaliter ingredi et intrare (in quo et alioquin altera pa]rte ipsius banatus vacante iuxta contenta generalis decreti huius regni nostri Hun]garie, inter cetera de conservatoribus castrorum finittimorum editi et] stabiliti sub [nota perpetue infidelitatis residere perseverareque tenebatur]) palam contempsit, tum vigore eiusdem generalis decreti, tum vero secundum vetustam le[gem antiquamque et approbatam consuetudinem ipsius regni] nostri mox et immediate [atque de facto in ipsam notam perpetue infidelitatis prolapsus fu]erit et inciderit, ex eoque nos nonnulla castra ac bona et iura sua possessionaria per [huiusmodi infidelitatis sue notam certis fidelibus nostris] in perpetuum contulerimus. [Ne tamen nos unacum dominis prelati]s et baronibus nobili]busque

et proceribus prenotati regni nostri Hungarie in condempnatione et proscriptione ipsius Franc[isci de Hederwara et ferenda super eo sententia] precipites et iniuriose [magis, quam rei veritate exigente sententiam tulisse ipsum] que ab re et absque processu legitimo condempnasse videremur: iidem domini prelati ac barones et univer[si nobiles ac proceres in conventu et dieta] eorum generali, pro festo [Beate Elizabeth vidue, in prescripto salutis anno] millesimo quingentesimo vigesimo primo² transacto, post periclitationem scilicet dicti castri Nandoralbensis de regio nostro [mandato immediate celebrata id inter] alias ipsorum constitutiones [duxerunt ordinandum, ut tam ipse Franciscus de Heder]wara, quam etiam ceteri amissores ipsius Nandoralbensis atque Sabacz castrorum, si sese de prenarrata infidelitatis [nota expurgare immunesque et innocios] declarare vellent, a maiestate [nostra salvum conductum impetrare et illius virtute in] curiam nostram regiam venire seseque, si possent, expurgare innocentesque declarare deberent et tenerentur; aliter [autem de facto proscripti et perpetuo con]dempnati haberentur. [Licet igitur fideles nostri egregii Nicolaus et Valentinus T]hewrewk alias similiter bani predicti castri nostri Nandoralbensis, necnon Stephanus et Blasius Swlyok de Lekche, [qui in amissione eorundem castrorum Nandoral]bensis et Sabacz participes [reique et culpabiles pariter accusabantur et criminabantur], tam in hoc Hungarie, quam etiam dicto Bohemie regnis nostris (quo exigente ardua eorundem regnorum nostrorum [necessitate parumper progressi fueramus]) nobis constitutis et existentibus [pro dando et concedendo sibi ipsis prenarrato salvo conductu ite] ratis et iteratis vicibus humillime supplicaverint, ad quorum etiam supplicationem huiusmodi salvum cond[uctum eisdem concesserimus, revisionem examina] tionemque prenotati negotii [ad regressum nostrum in Hungariam reicientes atque prorogantes, memo]ratus tamen Franciscus de Hederwara obstinatus et induratus animo se (ut presumitur) [manifeste reum ac culpabilem agnoscens prenarra]tum salvum conductum [a maiestate nostra pro se impetrare et consequi neglexit. Nobis ita]que in hoc regnum nostrum Hungarie Deo duce regredientibus et generalem dietam p[re]fat[is dominis prelati]s et baronibus ac regni nostri nobilibus ad festum] Beati Georgii [martiris³ novissime preteritum indicientibus et promulgantibus iidem] domini prelati ac barones nobilesque et proceres eiusdem regni nostri Hungarie postquam [convenissent: amissionis sepe]dicti castri Nandoralbensis iterato memor[es inter] [ceteras eorum ordinationes pro regni commodo et tutela factas, id per] expressum duxerant constituendum, ut, quia amissores ipsius castri Nandoralbensis [pre]declaratum salvum conductum a maiestate nostra pro se ad illa usque tempora] impetrare [seseque expurgare et immunes ac innocios declarare neglexissent, i]deo penam premissae note infidelitatis de facto incurrissent, nosque eosdem propter[ea condempnare

punireque iuxta eorum demerita dignemur. Cum itaque eiuscemodi [constitutio decretumque et ordinatio ipsorum dominorum prelatorum ac] baronum et regni nostri nobilium publicata et per nostram maiestatem ratificata atque confirmata f[uisset et prelibato quoque Francisco de Hederwara inno]tuisset, licet [postea idem Franciscus medio certorum consanguineorum famulorumque] suorum pro impetrando prenotato salvo conducto^f instare humiliterque supplicare ceperit, allegans non solum [accusatis, verum etiam de iure cond]empnatis vigore preacti generalis decre[ti eiuscemodi salvum conductum annuendum concedendumque fore, e contrario] prefatis fidelibus nostris, quibus bona et iura possessionaria ipsius Francisci per premissam [eiusdem infidelitatis notam contulera]mus, salvum ipsum conductum ex eo, [quod illum infra tempus per antefatos] dominos prelatos [ac barones] et regni nostri nobiles (quorum est constitutiones necessarias unanimiter facere decreta[que condere et pro rerum condicione i]terum variare atque immutare) ad id [prefixum impetrare recusasset, contra] prenarratam^g ordinationem [et con]stitutionem novissime, ut premittitur, superinde factam non esse, neque de iure posse, sibi annu[endum et concedendum reclamantibus] atque ascientibus ne nichilominus ipse [Franciscus de Hederwara de nobis et clem]entia nostra regia conqueri aliquando posset, salvum ipsum conductum (sana primo prefatorum dominorum baronum ac omnium cons[iliariorum nostrorum deliberatione] exinde prehabita) sub ea lege et con[ditione, ut in curiam nostram regiam lib]ere venire, si quid tamen sententie capitalis, re et causa premissa bene examinata atque discussa iuris ordo dictaret et [afferret, id ipse Franciscus pati] suffereque et tollerare deberet, ad sp[atium quindecim dierum a die concessionis] eiusdem salvi conductus sibi ex superabundanti gratia nostra regia annuendum duxeramus et concedendum. Quo quidem termino [dicti quindecimi diei] adveniente prenotatus Franciscus de Hederw[ara se de premissa infidelitatis nota exp]urgaturus immunemque et innoxium in premissis declaraturus nostram, veluti regis et iudicis sui ordinarii in presentiam ve[nire neglexit atque] contempsit manifeste. Quia igitur exigui [bravii ac premii censeretur fide]litas, si impunita relinqueretur infidelitas et inulta pretermitteretur iniquitas, pro eo nos unacum prefatis primatibus [baronibusque] ac magistris prothonotariis et regni huius nos[tri nobilibus ac proceribus no]biscum in discussione et examine premissi casus enormis et delicti sepefati Francisci de Hederwara pariter constitutis et [existentibus matureque et] diutius tractantibus ac iuri consonum et pariform[e decretum unanimiter] proferentibus, nolentes eiusdem Francisci premissam temerariam et presumptuosam retentionem^h et non remissionem predicti castri Nan[doralbensis in des]pectum dignitatis et autoritatis nostre maiestatis modo a[n]telato pat]ratum et eiusdem castri perniciosam lugendamque amissionem per

eum etⁱ medio sui ordine predeclarato factam atque commissam simpliciter et impune preterire,^j ne ipse commodum ex premissis pro se reportasse glorietur, sed potius reatus sui penam, tam ipse, quam sua posteritas, perpetuo luceat et defleat; eundem Franciscum de Hederwara simul cum suis heredibus universis, tanquam notorium infidelem nostrum et totius regni nostri indelebili nota perpetue infidelitatis ex eoque in sententia capitali ac amissione hereditatis et perpetuitatis cunctorum castrorum, castellorum, oppidorum, villarum, prediorum, possessionum portionumque et iurium possessionariorum suorum ubilibet et in quibuscunque^k comitatibus predicti regni nostri Hungarie et partium sibi^l subiectarum existentium habitorumque et adiacentium ac quocunque nomine vocitatorum et appellatorum, in fiscum nostrum regium perpetuo devolvendorum et redundandorum de mera nostra autoritate regieque potestatis nostre plenitudine duximus condempnandum obfuscandumque et i[n]nodandu[m], eisdem universis bonis ac^m iuribus possessionariis in sempiternum destitutum atque privatum decernentes et declarantes, sibique et suis cunctis heredibus acⁿ posteritatibus super illis silentium perpetuum [imponentes]; immo condempnamus, aggravamus, obfuscamus, innodamus, decernimus declaramusque et imponimus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur, est [appensum, vigo]re et testimonio litterarum mediante. Datum Bude, feria secunda, in festo scilicet Beatorum Viti et Modesti martirum, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo tertio, regnorum nostrorum predicto[rum anno octavo].

¹ 1521. aug. 29. ² 1521. nov. 19. ³ 1523. ápr. 24.

^a A kódexben „complectentiam” áll. ^b Az arenga szinte szó szerint megegyezik a hlapcsicsi Kishorváti Jánost és garai Bánfi Lőrincet hűtlenné nyilvánító 1493. okt. 20-i oklevél szövegével (DF 233411.), illetve Váradi Péter kalocsa-bácsi érsek leveleskönyvében található szöveggel (Wagner: Epistolae IV. 7–15.). – Magyar fordítása: Véber János: Két korszak határán, Váradi Péter pályaképe és írói életműve. Doktori (Ph.D) értekezés. Bp. 2009. 136–137. ^c A kódexben „teneretur” áll. ^d A kódexben „illis” áll. ^e A „proinde” szótól idáig az oklevél szövege néhány eltéréstől eltekintve nagyrészt megegyezik az 1523. szept. 15-i ítéletlevél (Wenzel: Hédervári-per 8.) szövegével. ^f A kódexben „conductu” áll. ^g A kódexben „prenotatam” áll. ^h A kódexben „retinentiam” áll. ⁱ A kódexben „ac” áll. ^j A kódexben „pertransire” áll. ^k A kódexben „quibuslibet” áll. ^l A kódexben „ei” áll. ^m A kódexben „et” áll. ⁿ A kódexben „et” áll.

1524. október 22. Buda

II. Lajos király levele rokonához, György brandenburgi őrgrófhhoz mint varasdi ispánhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 149r–v (pag. 295–296).

Illustri principi domino Georgio marchioni Brandenburgensi etc., comiti comitatus Varadiensis etc., affini et consanguineo nostro charissimo.

Ludovicus Dei gratia rex

Ungarię et Bohemię etc.

Illustris princeps, affini(!) et consanguinee noster charissime! Exposuit nobis nobilis Iohannes Zemlith de Mihoztrahe, qualiter circa festum Ascensionis Domini proxime preteritum¹ vicecomes vester Varasdiensis in congregatione nobilium comitatus eiusdem ipsum exponentem contra privilegia et libertates nobilium regni nostri ac preter omnem iuris processum innocentem captivasset et compedibus mancipatum incarcerasset et incarceratum in dura captivitate nunc quoque teneret. Cum autem nobiles regni nostri nullius preterquam nostrę maiestatis iurisdictioni et potestati subiaceant et alioquin ipsos in eorum libertatibus ratione regiminis nostri manutenere debeamus, hortamur vos et vobis veluti comiti Varasdiensi harum serie mandamus, ut prefatum exponentem, pro quo certi fideles nostri nobis supplicarunt, rebus ita, ut prefertur, se habentibus ex huiusmodi indebita captivitate quamprimum dimitti faciatis, indemnem et illesum, quod si quipiam aliquid actionis contra ipsum habent vel habuerint, ordine iuris requirendus est, qui omnibus contra se causantibus ad standum iuri et respondendum offeret paratum. Secus igitur ne feceritis, quando quidem nullo pacto pati volumus, ut ipse expuens contra leges et decreta regni et nobilium libertatem in aliquo opprimatur. Datum Budę, sabato proximo post festum Undecim millium virginum, anno Domini M^o DXXIII^o.

Relatio magistri Thomę Nadasy secretarii regię maiestatis.

¹ 1524. máj. 5.

1526. május 6. Buda

Az országnagyok levelesítik Verbőci Istvánt és Szobi Mihályt.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 160r–161r (pag. 317–319). – Kiadása: Horvát: Verbőtzi István emlékezete 245–250. (A' Gosztonyi Nemzetség Levéltárából ki adta ugyan Pray György Annal. Reg. Hung. Parte V. Vindobonae 1770. fol.[!] pag. 87–89. – Az évszám azonban nála 1525-ikre hibásan tétetett.) – A kiadásban Verbőci neve minden esetben „Verbeőczy” alakban áll, ezt nem jeleztem külön. – Részleges magyar fordítása: Fraknói: Werbőczy István 230–233.

Nos praelati, barones proceresque, et tota nobilitas regni Hungariae memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nobis feria sexta proxima post festum Inventionis Sanctae Crucis¹ novissimae transactum, instante scilicet termino generalis conventus nostri, pro festo Divi Georgii martyris² proxime praeterito de regio edicto celebrato hic Budae paenes serenissimum principem Ludovicum Dei gratia Hungariae, Bohemiae etc. regem, dominum nostrum clementissimum, conventu in eodem constitutis et existentibus egregius magister Nicolaus de Thurocz, personalis praesentiae ipsius domini nostri regis locumtenens, nomine et in persona maiestatis suae exhibuit et praesentavit nobis quosdam literas honorabilis capituli ecclesiae Budensis exhibitorias, ammonitorias et certificadorias pro parte dicti domini nostri regis contra Stephanum de Werbewlcz et Michaelem de Zob confectas et emanatas hanc tenorem continentis: Serenissimo principi etc.^a Quibus exhibitis et praesentatis idem magister Nicolaus nomine, ut praefertur, et in persona praefati domini nostri regis ea, quae contra auctoritatem regiam et libertatem regni huius per praefatos Stephanum de Werbewlcz et Michaelem Zoby praeteritis temporibus acta sunt, ex mandato regio volens lucidius declarare contra eosdem Stephanum Werbewlcz et Michaelem Zoby proposuit eo modo: quomodo idem dominus noster rex sedulo ac diligenter considerans quanta pericula huic regno tum ab externis hostibus, tum vero intestina quorundam subditorum maiestatis suae factione circumquaque immineant, quanta item diminutio auctoritatis regiae et libertatis huius regni superioribus annis, et praesertim cum praefati Stephanus Werbewlcz et Michael Zoby, dictae factionis praecipua capita, conventum generalem regnicolarum anno praeterito pro die dominico Iubilate³ ex regio edicto in campo Rakos celebratum, non curatis periculis tunc quoque huic regno imminentibus, rebus publicum statum huius regni concernentibus infectis, sine omni iusta causa dissolventes, immemores beneficiorum a praefato domino nostro

rege largissime acceptorum, et praesertim dictus Stephanus Werbewlczy alias personalis praesentiae regiae maiestatis locumtenens immemor fidei et fidelitatis, quam maiestati suae et alioquin, potissime vero ex officio suo, integerrime debebat, contra mandatum regium et pene omnium ordinum regni huius consensum, sub specie communis^b boni ac reformandi status regni in oppido Hathwan comitia indixissent^d contra statum publicum praefati domini nostri regis et coronę sese erigere non formidantes; atque^e evitandae seditionis causa, quae tunc,^d nisi sua maiestas id fecisset, aperte imminabat, certis namque nuntiis ad suam maiestatem dicti homines factiosi semel atque iterum huc Budam missis inter alia maiestati suae nuntiassent, ut si illo proficisci nolle, vellent ipsi cum omnibus viribus eorum ad suam maiestatem proprius venire, ipsam etiam maiestatem regiam sub fida assecuratione salvi conductus cum dominis utriusque ordinis ac proceribus maiestati suae adhaerentibus proficisci compulsissent, ibique inter cetera oprobria, in omnes ordines et dignitates sine moderatione iactata eisdem Stephano Werbewlczy et Michaele Zoby auctoribus spectabili quoque ac magnifico domino Stephano de Bathor, dicti regni Hungariae palatino magistratus palatinalis abrogatus, ac praefatus Stephanus Werbewlczy consentientibus factionis suae hominibus non per suffragia regni huius, sed tumultuose in locum eiusdem domini palatini suffectus esset, et interim, quoad praefatus dominus noster rex illo applicuisset, nonnullos proceres et nobiles regni huius, qui utpote mandato regiae maiestatis pro fidelitatis eorum constantia obtemperantes non solum per se illuc ad Hathwan ire noluissent, sed etiam quam plurimos ad obedientiam et integram fidelitatem regiae maiestati debitam domi retinuisent, multis conviciis et probris eos afficiendo, contra contenta generalis decreti regni, de infidelium condemnatione editi et stabiliti proditores ac infideles regni publice declarassent. Quae omnia cum videat praefatus dominus noster rex in apertam diminutionem auctoritatis suae regiae et antiquae libertatis omnium statuum huius regni vergere, nolens ea, quae in praelatos, barones, proceres ac alios fideles regnicolas suos per tumultum et factiones acta sunt, impunita relinquere, ne daret occasionem per huiusmodi homines factiosos et auctoritatem suam regiam et libertatem huius regni vilescere, memorati Stephanus Werbewlczy et Michael Zoby tota die praescripti tertii diei, ad quem, ut praemittitur, fuerunt ammoniti, imo die etiam tunc immediate sequenti, per annotatum magistrum Nicolaum in persona praefati domini nostri regis coram nobis legitime exspectati, in eiusdem domini nostri regis praesentiam, et per consequens ad praescriptum conventum generalem, prout ex decreto regni debuissent, venire recusantes, idem magister Nicolaus in persona praefati domini nostri regis ex parte eorumdem Stephani Werbewlczy et Michaelis Zoby per nos in praemissis iuris aequitatem iustitiaeque

complementum supplicavit largiri. Sane quia praefatus Stephanus Werbewlczy instante praescripti generalis conventus Sancti Georgii termino de ipso palatinatus negotio et rebus factisque in ipso Hathwaniensi conventu habitis regiae maiestati modo praemisso hic Budae personaliter supplicasse, et deinde a sua maiestate nulla relatione exspectata unacum praefato Michaele Zoby hinc noctu discessisse atque aufugisse tandemque^e praefatus dominus noster rex, ne quid in hac re decretis et consuetudinibus regni sui praeiudicare videretur, ex superabundanti gratia sua mediantibus praefatis literis praeceptoriiis per praefatum testimonium dicti capituli ecclesiae Budensis ad praescriptum tertium diem festi Beatorum Philippi et Iacobi apostolorum⁵ iuxta contenta decreti evocari fecisse, iidemque Stephanus Werbewlczy et Michael Zoby die in eodem, imo etiam die tunc immediate sequenti per praefatum magistrum Nicolaum in ipso generali conventu legitime exspectati venire non curasse, sed se in sua culpabilitatis manifestum iudicium a facie iuris et iustitiae penitus absentasse ex praemissis reperiebatur manifeste. Propter quod iuxta contenta generalis decreti superinde editi et stabiliti iidem Stephanus Werbewlczy et Michael Zoby pro praemissa eorum contra statum publicum domini nostri regis et coronę notoria erectione aliisque praedeclearatis diversis nefandissimis atque illicitis et indignis actibus praesumptuosis, tamquam autoritatis regiae impetitores, publici status, pacis et libertatis manifesti turbatores iure, legitime et ex maturo omnium nostrum consilio, accedente etiam ad hoc benivolo consensu et sana deliberatione praefati domini nostri regis, pro tribunali nostri^f in medio consistitis proscribi, et in publicos hostes notoriosque infideles declarari, exindeque universa eorum bona, tam mobilia, quam immobilia iuribus uxorum et liberorum eorundem ex speciali gratia regia salvis remanentibus fisco regio applicari debere perspicue agnoscebantur. Nolentes igitur ea, quae in diminutionem dignitatis et autoritatis regiae atque libertatis regni per tumultum et factiones indebite acta sunt, impunita relinquere, ne alii ab ipsis factiosis exemplati ad simile notorium facinus contra principem et regni libertatem perpetrando se apponere^g praesumant, quin^h potius eorum penalisⁱ afflictio quoslibet alios a talibus factionibus seditionibusque concitandis retrahat^j et restingat ceterisque formidabile transeat in exemplum, eosdem Stephanum Werbewlczy et Michaelem Zoby rationibus et causis ex previis duximus proscribendos et in publicos hostes notoriosque infideles declarandos atque pronuntiandos, universa eorum bona, tam mobilia, quam immobilia fisco regio applicari committentes, iuribus tamen praefatorum uxorum et liberorum eorundem ex speciali, ut praefertur, principis gratia salvis remanentibus, imo proscribimus, declaramus pronuntiamusque et committimus

iure et iustitia requirente. Harum nostrarum apensione sigillorum praefati domini nostri regis, quo ut rex Hungariae in iudiciis utitur, necnon praefati domini Stephani de Bathor palatini et item magnifici domini Ioannis Dragfy de Bewlthewk iudicis curiae regiae maiestatis communitarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Budae praedicta, quarto die termini praenotati, presentibus ibidem reverendissimis etc.

¹ 1526. máj. 4. ² 1526. ápr. 24. ³ 1525. máj. 7. ⁴ 1525. jún. 24. ⁵ 1526. máj. 3.

^a A kiadásban a „hanc”-tól eddig kipontozva. ^b A kiadásból, a másolatban „hominis” áll. ^c A másolatban „adque”, a kiadásban „ad quae” áll. ^d A kiadásban „hinc” áll. ^e A kiadásban „tantumque” áll. ^f A kiadásból hiányzik a szó. ^g A kiadásban „opponere” áll. ^h A kiadásban „cum” áll. ⁱ A kiadásban „personalis” áll. ^j A kiadásból, a másolatban „pertrahat” áll.

23

1527. január 14. Róma

VII. Kelemen pápa levele Battyányi Ferenc dalmát-horvát-szlavón bánhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 153r (pag. 303).

Dilecto filio Francisco de Batthian regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano etc.

Clemens papa VII

Dilecte fili! Salutem et apostolicam benedictionem. Diligenter audivimus dilectum filium Thomam Camaray, quem ad nos misisti, quasque nobis a te reddidit literas, perlegimus, quae autem a nobis expetit tua devotio, vellemus quidem certe posse tibi in eo satisfacere, sed nos nostraeque res sanctaeque haec sedes in eo statu nunc sumus eisque perturbationibus et angustiis undique premimur, ut multo magis aliena egeamus ope, quam nostram cuiquam ferre valeamus. Si quando domino Deo adiuvante incommodis his liberabimur, viresque nostras adeo debilitatas aliqua ex parte poterimus recuperare ac vestras itidem res in certo et concordii statu esse intelligemus. Devotioni tuae pro eo, quod in nobis erit, non sumus defuturi, sicuti ab eodem Thoma plenius intelliges, cui fidem habebis. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die XIII Januarii MDXXVII°. Pontificatus nostri anno quarto.

1527. február 28. Prága

Ferdinánd király levele Balibég nándorfehérvári basához: Egri Balázst küldi a nevében hozzá.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 148r (pag. 293).

Magnifico sincere nobis dilecto, n. Waliweg basse Nandoralbe sive Albe Gretie etc.

Ferdinandus Dei gratia Ungarie Boemieque rex
infans Hispaniarum, archidux Austrie, dux Burgundie etc.

Magnifice sincere dilecte! Mittimus ad sinceritatem tuam in presentiarum fidelem nobis dilectum Blasium Agriensem, cui commisimus nonnulla tibi nomine nostro referre atque exponere, uti ab eo coram et presens accipies. Hortamur itaque te sumopere, velis eidem Blasio ad presens in his, que tibi nostris verbis exponet, plenam et indubitatem fidem prestare teque benevolum erga illum exhibere intuitu nostri, prout de fide et industria sua confidimus. In quo nobis rem facturus gratissimam benignitate nostra erga te accumulate compensandam. Datum in civitate nostra regia Praga, ultima die mensis Februarii, anno Domini 1527. Regnorum vero nostrorum primo.

Ferdinandus

Commissio domini
regis propria

Vr Harrach
canczel.

Ferenberger

1527. május 18. Pozsony

Mária királyné levele Battyányi Ferenc dalmát-horvát-szlavón bánhoz.

OSZK Kézirattár, Fol. Lat. 2275., fol. 145r–146r (pag. 287–289).

Magnifico Francisco Batthyany regnorum Dalmatie, Croatia et Slavonie etc. bano, fideli nobis sincere dilecto.

Maria Dei gratia regnia
Ungarie et Bohemie etc.

Magnifice fidelis sincere dilecte! Que nobis his diebus per Georgium Sibrik ad literas et nuntiata nostra responderitis, optime intelleximus, expectabamus

iuxta responsum nobis datum hominem ad nos vestrum, a quo apertius mentem et voluntatem vestram intelligeremus. Verum in hunc diem neminem misistis, nuntiaveratis per Sybryk nobis, ut ad futuram solutionem vestram non cogitarem, nolletis enim serenissimo fratri nostro et nobis esse obligati. Non possumus non mirari, quę res vos induxerit, ut id vel responderetis, vel faceretis ea, quae in animum vestrum induxistis,^a obliti tantorum beneficiorum maiestatis regię olim serenissimi coniugis nostri Ludovici foelicis memorię, qui tam liberaliter et munificentissime vos gratia, benivolentia et beneficiis omnibus est persecutus, ut nihil sit, quod a maiestate sua plus desyderare potueretis. Pro his igitur maiestatis suae in vos collatis beneficiis et nostra item, qua semper erga vos fuimus, benivolentia et clementia non expectassemus certe a vobis, quod illorum omnium immemores tam facile nos contemneretis adversarioque ipsius charissimi domini et mariti nostri, cuius opera ista, in quibus versamur, pericula regno Hungariae et nobis evenerunt, et quem ob beneficia domini vestri de vobis benemeriti persequi potius deberetis, quam profectioe istuc vestra augere, tam facile adhaeretis. Nonne veniunt vobis in mentem, quid medio domini palatini, cum huc primum venerat, nobis de Joanne waywoda nuntiaveratis? Non conveniunt haec, quae facere instituistis, cum priore vestro proposito et nuntiatis, quę medio domini palatini nuntiaveratis contrariaque est haec novissima vestra voluntas constantiae priorique proposito vestro. Nam hactenus in solutione vestra nihil defuit et promissio etiam alia vobis observata et iam hactenus completa fuisset. Non expectassemus igitur a vobis vos ad partes waywodę descire, etiam si non fuissetis obligati serenissimo fratri nostro et nullum a maiestate sua habuissetis stipendium. Satius fuisset vos neutralem esse et domi vestrae quiescere, quam nunc partes adversarii ipsius serenissimi fratris nostri amplecti et res maiestati suae profectioe illuc vestra turbare. Quare hortamur et requirimus vos, ut consyderatis beneficiis ipsius serenissimi consortis nostri regis Ludovici, domini vestri et nostris in vos liberaliter pręstitis, animadverso etiam regni Hungariae periculo ac sanguinis Christiani effusione, quę ex profectioe illuc vestra uberius contingere poterit, vos a proposito vestro revocate perpenditeque diligenter, quid vobis honori, conditioni et statui vestro conveniat et quae vobis pernicies et calamitas poterit contingere, si ab ea, in qua nunc estis, voluntate non destiteretis. Nam certum est serenissimum fratrem nostrum a suo iure cessaturum, sed illud omnibus viis intra paucos dies recuperaturum, quod si auxilio Dei fiet^b, potestis consyderare, qua gratia maiestas sua vos prosequetur. Quam ob rem hortamur iterum atque iterum vos, ut haec omnia inducite in animum vestrum, ne, si quod nollemus, et quod forte honori vestro non convenit, in proposito vestro perstiteretis, dicere postea

possitis, haec vobis non fuisse praedicta. Datum Posonii, sabbato proximo ante dominicam Cantate, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo.

Maria regina etc.

Nicolaus Olah secretarius

^a A szó javítgatás után végül az „induxivistis” alakot „nyerte el.” ^b A kódexben „fier” áll.

Rövidítésjegyzék

Levéltári rövidítések

DF = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Fényképgyűjtemény. Online: <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/>, illetve <https://www.eleveltar.hu/>

DL = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Levéltár. Online: <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/>, illetve <https://www.eleveltar.hu/>

Fol. Lat. = Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár, Fol. Lat.

Szakirodalmi rövidítések

„A magyar történet folytatója” = „A magyar történet folytatója.” Tanulmányok Istvánffy Miklósról. Szerk. Ács Pál, Tóth Gergely. (Magyar történelmi emlékek. Értekezések) Bp., 2018.

Adparatus = Adparatus ad historiam Hungariae, sive collectio miscella, monumentorum ineditorum partim, partim editorum, sed fugientium. I–II. Conquisivit, in decades partitus est et praefationibus atque notis illustravit Matthias Bel. Posonii, 1745–1746.

AOKlt. = Anjou-kori oklevéltár. Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia. I–XL. (1301–1356), XLII–LIII. (1358–1369). Szerk. Almási Tibor, Blazovich László, Géczi Lajos, B. Halász Éva, Kőfalvi Tamás, Kristó Gyula, Makk Ferenc, Papp Róbert, Piti Ferenc, Rábai Krisztina, Sebők Ferenc, Teiszler Éva, Tóth Ildikó. Bp.–Szeged, 1990–2024.

- Astraea = Astraea, complectens subsidia literaria ad historiam legislationis, et jurisprudentiam Hungaricam. I. Conscripta communi opera Martini Georgii et Josephi Nicolai Kovahich Senquicisensium. Budaë, 1823.
- B. Halász: 14. századi hercegek és hercegnők oklevelei = B. Halász Éva: 14. századi hercegek és hercegnők oklevelei. In: Hercegek és hercegségek a középkori Magyarországon. Szerk. Zsoldos Attila. (Közlemények Székesfehérvár történetéből) Székesfehérvár, 2016. 129–225. p.
- Bartoniek: Fejezetek = Bartoniek Emma: Fejezetek a XVI–XVII. századi magyarországi történetírás történetéből. Kézirat gyanánt. Bp., 1975.
- Berlász: Istvánffy Miklós könyvtáráról = Berlász Jenő: Istvánffy Miklós könyvtáráról. In: Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve 1959. Bp., 1961. 202–240. p.
- Borsa: A magyar medievisztika forráskérdései = Borsa Iván: A magyar medievisztika forráskérdései. Medievisztika és a levéltári anyag. In: Levéltári Közlemények, 44–45. (1973–1974) 103–121. p.
- C. Tóth: A Magyar Királyság nádorai = C. Tóth Norbert: A Magyar Királyság nádora. A nádori és helytartói intézmény története (1342–1562). (Századok könyvek) Bp., 2020.
- C. Tóth: Perényi helytartóságai = C. Tóth Norbert: Perényi Imre nádor királyi helytartóságai. In: Aktualitások a magyar középkorkutatásban. In memoriam Kristó Gyula (1939–2004). Szerk. Font Márta, Fedeles Tamás, Kiss Gergely. Pécs, 2010. 141–170. p.
- C. Tóth: Pozsonyi társaskáptalan = C. Tóth Norbert: A pozsonyi társaskáptalan archontológiája. Archontológia Prešpurskej kolegiátnej kapituly 1204–1462. (Subsidia ad historiam mediæ aevi Hungariae inquirendam 12.) Bp., 2020.
- Csillag: Vitnyédi István = Csillag István: Vitnyédi István. In: Magyar Művelődéstörténeti Lexikon XII. Szerk. Kőszeghy Péter, Tamás Zsuzsanna. Bp., 2011. 495–496. p.
- DHA = Diplomata Hungariae Antiquissima I. Edendo operi praefuit Georgius Györffy. Bp., 1992.
- Documente = Eudoxiu Hurmuzaki: Documente privitoare la istoria Românilor volumul II. Partea 1. 1451–1575. Cu portretul lui Iacob Heraclid despot voevod. București, 1891.
- Draskóczy: A „ludo zannesco” és a commedia dell’ arte között = Draskóczy Eszter: A „ludo zannesco” és a commedia dell’ arte között. A velencei Giovanni Tabarino előadása a XVI. századi Magyarországon. In: Első Század, 5. (2006) 2:103–129. p.

- Draskóczy*: Olasz udvari mulattató = *Draskóczy Eszter*: Olasz udvari mulattató a XVI. századi Magyarországon és egy ellenköltemény. In: Doromb. Közköltészeti tanulmányok 12. Szerk. Csörsz Rumén István. Bp., 2024. 17–48. p.
- DRH 1301–1457. = *Decreta Regni Hungariae 1301–1457. Collectionem manuscriptam Francisci Döry additamentis auxerunt, commentariis notisque illustraverunt Georgius Bónis, Vera Bácskai.* (Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 11.) Bp., 1976.
- Engel*: Geschichte = *Johann Christian Engel*: Geschichte des Ungarischen Reichs und seiner Nebenländer. II. Halle, 1798.
- Fazekas*: Istvánffy Miklós = *Fazekas István*: Istvánffy Miklós, a Magyar Kancellária titkára (1569–1581). In: „A magyar történet folytatója” 89–102. p.
- Fazekas*: Kancellária és hivatalnokai = *Fazekas István*: A magyar udvari kancellária és hivatalnokai 1527–1690 között. (Magyar történelmi emlékek. Értekezések) Bp., 2021.
- Fejér = *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. Tom. I–XI. Cura et studio Georgii Fejér. Budae, 1829–1844.*
- Fraknoi*: Werbőczy István = *Fraknoi Vilmos*: Werbőczy István, 1458–1541. (Magyar történelmi életrajzok) Bp., 1899.
- Gulyás*: Bocskay György művészete = *Gulyás Borbála*: Bocskay György kalligráfus művészete. Bp., 2020.
- Gulyás*: Szentgyörgyi Gábor = *Gulyás Borbála*: Szentgyörgyi Gábor Nádasdy Tamás-életrajza és sírfelirata Istvánffy Miklós másolati könyvében, valamint a nádor és felesége lékai síremlékén. In: A könyv és olvasója. A 14–16. századi könyvkultúra interdiszciplináris megvilágításban. Szerk. Fábian Laura, Lovas Borbála, Haraszi Szabó Péter, Uhrin Dorottya. Bp., 2018. 59–74. p.
- Hajnal*: Hunyadi okleveleiből = *Hajnal István*: Kivonatok Hunyadi János kormányzói okleveleiből. In: Levéltári Közlemények 1. (1923) 98–125. p.
- Horvát véghelyek oklt. = A horvát véghelyek oklevéltára, 1490–1527. I. Szerk. Thallóczy Lajos, Hodinka Antal. (Monumenta Hungariae Historica / Magyar történelmi emlékek 31.) Bp., 1903.
- Horvát*: Verbőczy István emlékezete = *Horvát István*: Verbőczy István emlékezete. Pest, 1819.
- Hrvatski saborski spisi = *Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae / Hrvatski saborski spisi. Vol. I. Od godine 1526. do godine 1536. Uredio Ferdo Šišić. Zagreb, 1912.*
- Isthvanffy* = *Nicolaus Isthvanfius*: *Historiarum de rebus Ungaricis libri XXXIV. Coloniae Agrippinae, 1622.*

- Istvánffy* = *Istvánffy Miklós* Magyarok dolgairól írt históriája Tállyai Pál XVII. századi fordításában. I/1. Sajtó alá rendezte Benits Péter. (Történelmi források I.) Bp., 2001.
- Jánosi*: Gregoriáncai kéziratós törvénygyűjteménye = *Jánosi Monika*: Gregoriáncai Pál kéziratós törvénygyűjteménye a 16. századból. In: Magyar Könyvszemle, 104. (1988) 54–64. p.
- Kaprinai*: Mátyás = *Stephanus Kaprinai*: Hungaria diplomatica temporibus Mathiae de Hunyad regis Hungariae I–II. Vindobonae, 1767–1771.
- Károlyi*: Adalékok egy soproni ügyvéd műveltségéhez = *Károlyi Bálint*: Adalékok egy soproni ügyvéd műveltségéhez. Vitnyédy István és könyvtára. In: Magyar Könyvszemle, 136. (2020) 183–202. p.
- Kovachich*: Notitiae = *Josephus Nicolaus Kovachich*: Notitiae praeliminares ad Syllogem decretorum comitialium. Pesthini, 1820.
- Kovachich*: Solennia inauguralia = *Martinus Georgius Kovachich*: Solennia inauguralia serenissimorum ac potentissimorum principum utriusque sexus, qui ex augusta stirpe Habsburgo–Austriaca Sacra Corona Apostolica in reges Hungarorum, reginasque periodo tertia redimiti sunt. Pestini, 1790.
- Kovachich*: Scriptores = *Martinus Georgius Kovachich*: Scriptores rerum Hungaricarum minores hactenus inediti, synchroni, aut proxime coevi, quos e codicibus autographis, partim etiam apographis inter se rite collatis, desumptos et collectos. Tom. I. Budae, 1798.
- Kulcsár*: Inventarium = Inventarium de operibus litterariis ad res Hungaricas pertinentiis ab initiis usque ad annum 1700. / A magyar történeti irodalom lelőhelyjegyzéke a kezdetektől 1700-ig. Composuit / összeállította Kulcsár Péter. Bp., 2003.
- Lesestoffe in Westungarn = Lesestoffe in Westungarn I. Sopron (Ödenburg) 1535–1721. Hrsg. von Tibor Grüll, Katalin Keveházi, József László Kovács, István Monok, Péter Ötvös, Katalin G. Szende. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 18/1.) Szeged, 1994.
- Lettera di Antonio Vignali Arsiccio Intronato = Lettera di Antonio Vignali Arsiccio Intronato in proverbii con le lettere di M. Alessandro Marzi Cirloso Intronato a Madonna Persia, con le risposte in questa prima edizione napolitana ridotte a miglior lezione, e con note di Michele Dello Russo. Napoli, 1864.
- Memorabilia = *Iványi Béla*: A körmendi levéltár Memorabiliái. (Körmendi Füzetek 2.) Körmend, 1942.
- Mikó*: A Magyar Királyság törvényei = *Mikó Gábor*: A Magyar Királyság törvényei és a Corpus Juris Hungarici. (Arpadiana V.) Bp., 2021.

- Mikó*: Egy levéltár régmúltja = *Mikó Gábor*: Egy levéltár régmúltja. A Zarka család középkori okiratai. (Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 15.) Bp., 2023.
- MKL = Mátyás király levelei. Külügyi osztály. I–II. Közzéteszi Fraknói Vilmos. Bp., 1893–1895.
- MOE = Magyar országgyűlési emlékek. I. (1526–1536) Szerk. Fraknói Vilmos. (Monumenta Hungariae Historia III/a. Monumenta comitialia regni Hungariae I.) Bp., 1874.
- MTT IX. (1861) 1–96. p. = *Horváth Mihály*: Magyar regesták a bécsi cs. levéltárból 1118–1605. In: Magyar Történelmi Tár 9. (1861)
- MTT IX. (1861) 97–176. p. = *Horváth Mihály*: Magyar regesták a szepesi káptalan, jászai s leleszi conventek, Kassa és Sopron városok s több magánosok levéltáraiból s gyűjteményeiből 1228–1643. In: Magyar Történelmi Tár 9. (1861)
- Nagy*: Előkészület = *Nagy Gábor*: „Tu patriae, illa tuis vivet in historiis.” Előkészület egy új Istvánffi Miklós életrajzhoz. In: Századok, 142. (2008) 1209–1248. p.
- Pálosfalvi*: Szentszávai hercegek = *Pálosfalvi Tamás*: A szentszávai hercegek Magyarországon. In: Hercegek és hercegségek a középkori Magyarországon. Szerk. Zsoldos Attila. (Közlemények Székesfehérvár történetéből) Székesfehérvár, 2016. 113–127. p.
- Péterfi*: Egy székely két élete = *Péterfi Bence*: Egy székely két élete. Kövendi Székely Jakab pályafutása. (Sziluett. Korszerű történelmi életrajzok) Pécs, 2014.
- Reg. Arp. = Regesta regum stirpis Arpadianae critico-diplomatica / Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke. I–II. Szerk. Szentpétery Imre, Borsa Iván. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 9., 13.) Bp., 1923–1987.
- Reg. Duc. = Regesta ducum, ducissarum stirpis Arpadianae necnon reginarum Hungariae critico-diplomatica / Az Árpád-házi hercegek, hercegnők és a királynék okleveleinek kritikai jegyzéke. Szentpétery Imre kéziratának felhasználásával szerk. Zsoldos Attila. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 45.) Bp., 2008.
- Solymosi*: Árpád-kori veszprémi püspökök = Az Árpád-kori veszprémi püspökök oklevelei / Diplomata episcoporum Vesprimiensium aetatis Arpadianae. Közzéteszi Solymosi László. Bp., 2021.
- Szamota*: Régi utazások = *Szamota István*: Régi utazások Magyarországon és a Balkán-félszigeten 1054–1717. Bp., 1891.

- Tanodi*: Mon. hist. Varasini = *Zlatko Tanodi*: Monumenta historica liberae regiae civitatis Varasini. Poviestni spomenici slobodna kraljevskoga grada Varaždina. I. Codex diplomaticus 1209–1526. Varaždin, 1942.
- Teleki = *Teleki József*: A Hunyadiak kora Magyarországon X–XII. Pest, 1853–1857.
- Tört. Tár 1884. = *Wenzel Gusztáv*: Okmánytár Ozorai Pipó történetéhez. In: Történelmi Tár 1884. 1–31., 220–247., 412–437., 613–627. p.
- Varga*: Genius loci = *Varga Szabolcs*: Genius loci. Az Istvánffyak Baranyában. In: „A magyar történet folytatója” 59–87. p.
- Wagner*: Epistolae = Petri de Warda ecclesiarum Colocensis et Bachiensis canonicè unitarum archiepiscopi epistolae cum nonnullis Wladislai II. regis Hungariae literis Petri causa scriptis. Praefatus est et indicem chronologicum subjecit Carolus Wagner. Posonii et Cassoviae 1776.
- Wenzel*: Hédervári-per = *Wenzel Gusztáv*: A Hédervári Ferenc jószágai fölötti per és ítélet 1523-ban. In: Magyar Történelmi Tár, 6. (1859) 1–57. p.
- Zichy = A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára / Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vasonkeo, XI. Szerk. Kammerer Ernő és Döry Ferenc. Bp., 1915.
- ZsO = Zsigmondkori Oklevéltár I–XV. (1387–1428). Összeállította Mályusz Elemér, Borsa Iván, C. Tóth Norbert, Neumann Tibor, Lakatos Bálint, Mikó Gábor, Péterfi Bence. (A Magyar Nemzeti/Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 1., 3–4., 22., 25., 27., 32., 37., 39, 41., 43., 49., 52., 55., 59., 61.) Bp., 1951–2022.

